הלכות אישות פרק ט' - תמלול

סיכום השיעור

רמב"ם הלכות אישות פרק ט' — פולשטענדיגער סיכום

הקדמה

דער פרק האנדלט מיט **ספיקות אין קידושין** — ווער איז מקודשת, נאמנות, שליחות, ספק ערוה, ספק אשת איש, קול, א.א.וו. דאס זענען לומדות'דיגע סוגיות וואס זענען גערעדט צו **דיינים און רבנים** (מסדרי קידושין). דער רמב"ם ברענגט אלע היכי תמצא'ס ווייל די **כללים** וואס קומען ארויס פון די פרטים זענען וויכטיג פאר טויזנטער אנדערע פעלער. דער רמב"ם איז א הלכה-ספר, אבער נישט יעדע זאך וואס ער ברענגט איז נאר ווייל עס שטייט אין גמרא — א חלק איז דווקא ווייל עס איז א וויכטיגע לומדות'דיגע שאלה.

הלכה א — המקדש שתי נשים כאחת (שתי אחיות / אשה ובתה)

דער רמב"ם'ס ווערטער: המקדש נשים רבות כאחת ואומר הרי כולכם מקודשות לי, והיה בהם שתי אחיות או אשה ובתה וכיוצא בהן — אין אחת מכולם מקודשת.

פשט: ווען א מאן איז מקדש מערערע פרויען אויף איינמאל מיט דער לשון "ענק אלע זאלט זיין מקודשת צו מיר", און צווישן זיי זענען דא צווי שוועסטערס אדער אן אשה ובתה (עריות וואס זענען נאר ערוה איינע אויף די אנדערע), איז **קיינע** פון אלע פרויען מקודשת — אפילו נישט די וואס זענען כשרות.

חידושים און הסברים:

1. **דער "לופ" פון שתי אחיות בבת אחת:** שתי אחיות זענען נאר ערוה איינע אויף די אנדערע *אויב* די קידושין איז חל. אבער אויב קידושין איז נישט חל, איז קיינע פון זיי נישט ערוה, און דאן זאל קידושין יא חל זיין! דער וועג ארויס פון דעם לופ איז דער כלל פון **קידושין הנתנים לביאה** — קידושין מוזן זיין אזוי אז נאך די קידושין קען מען מיט דער פרוי צוזאמענלעבן. דא, ביי שתי אחיות בבת אחת, איז ביי יעדער איינע א ספק, און קיינע פון זיי איז נישט ראויה לביאה בוודאות.
2. **בטלה מקצתה בטלה כולה:** ווייל א טייל פון די קידושין איז פסול (די ערוה), ווערט די גאנצע מעשה קידושין בטל אויף אלעמען. דאס איז **נישט אזוי פשוט** — ביי אנדערע ענינים (ווי "קני עץ וחמור") זאגט מען אז דאס וואס איז גוט איז גוט, און דאס וואס איז שלעכט איז שלעכט — מ'צעטיילט. דער **מגיד משנה** ברענגט אז דער **רשב"א** און אנדערע חולקים אויפן רמב"ם און האלטן אז עס איז נישט זיכער אז אלע זענען פסול. אבער דער רמב"ם פסק'נט אז ווייל עס איז **איין מעשה קידושין**, און א טייל דערפון איז פסול, איז אלעס פסול.
3. **חילוק פון איינע נאך די אנדערע vs. בבת אחת:** ווען מ'איז מקדש איינע נאך די אנדערע (נישט בבת אחת), וואלט די ערשטע מקודשת געווען און די צווייטע וואלט געווען ערוה. נאר ווייל **ביידע זענען בבת אחת**, מאכן זיי זיך אויס איינע די אנדערע.

הלכה ב — "הראויה מכם לביאה מקודשת לי" / "כולכן" מיט שפחה, גויה, אדער ערוה

דער רמב"ם'ס ווערטער (ערשטער טייל): ואם אמר להן "הראויה מכם לביאה מקודשת לי" — הרי כולן מקודשות לו חוץ מן האחיות או אשה ובתה וכיוצא בהן.

דער רמב"ם'ס ווערטער (צווייטער טייל): אם אמר להן הרי כולכן מקודשות לי, והיתה בהן שפחה או גויה או אשה אחת ערוה, כגון אשת איש או בתו או אחותו וכיוצא בהן — אין אחת מכולם מקודשת. ואם אמר הראויה מכם לביאה מקודשת לי — כולם מקודשות לו חוץ מאותה אשה שאין הקידושין תופסין בה.

פשט: אויב ער זאגט נישט "ענק אלע" נאר "ווער פון ענק וואס איז ראוי לביאה זאל זיין מקודשת צו מיר" — דאן ווערן אלע כשרות פרויען מקודשת, און נאר די ערוה'דיגע (שתי אחיות, אשה ובתה) אדער די וואס קידושין תופס נישט ביי זיי (שפחה, גויה) בלייבן אויסגעשלאסן. ביי "כולכן" מיט א שפחה, גויה, אדער ערוה — איז קיינע מקודשת, ווייל די קידושין זענען געווען "האלבע קידושין" און פאלט אראפ די גאנצע מעשה.

חידושים און הסברים:

1. **דער חילוק צווישן הלכה א' און הלכה ב':** דער חילוק איז אין דער **לשון** פון די קידושין. ביי "כולכם" איז עס איין מעשה אויף אלעמען, און ווייל א טייל איז פסול, פאלט אלעס. ביי "הראויה מכם" האט ער אריינגעשטעלט א **באדינגונג/סעלעקציע** — ער מיינט נאר די וואס זענען ראוי, און דערפאר ווערן די כשרות יא מקודשת.
2. **ער דארף נישט וויסן ווער:** א מענטש דארף נישט וויסן דעם נאמען פון דער פרוי וואס ער איז מקדש. ער קען גיין צו א גרופע פרויען און זאגן "הראויה מכם" — דאס איז א כשר'ע לשון וואס ווירקט אויטאמאטיש אויף די ריכטיגע.
3. **חילוק צווישן שפחה/גויה לגבי לאוין און עריות:** ביי שפחה און גויה איז דער יסוד אז **"נישט אישות ארבעט נישט"** — עס איז נישט בלויז א לאו, נאר עס איז בכלל נישט שייך תפיסת קידושין. ביי שתי אחיות איז דער חידוש אז **ביידע ווערן אסור אין דער זעלבער מינוט**. דא (מיט שפחה/גויה/ערוה) איז א **קלענערער חידוש** — עס איז בלויז אן אנדערער פאל פון דעם זעלבן פרינציפ.

הלכה ג — "אחת מכם מקודשת לי" ביי צוויי אחיות

דער רמב"ם'ס ווערטער: אמר לשתי אחיות הרי אחת מכם מקודשת לי... כולן צריכות גט... ואסור לו לבוא על אחת מהן.

פשט: ער זאגט צו צוויי שוועסטערס "איינע פון ענק איז מקודשת לי" — ביידע דארפן א גט, אבער ער טאר נישט בועל זיין קיינע פון זיי, ווייל ביי יעדער איינע איז א ספק אחות אשתו.

חידושים און הסברים:

קידושין שאין מסורין לביאה

- **דער יסוד פון דער מחלוקת:** עס איז דא א שיטה (רבא) אז **קידושין שאינן מסורין לביאה לאו קידושין** — ווייל ער קען בפועל נישט בועל זיין קיינע פון זיי (ביי יעדער איינע איז ספק אחות אשתו), זאלן די קידושין בכלל נישט חל זיין פון לכתחילה. **דער רמב"ם פסק'נט ווי אביי** אז קידושין שאין מסורין לביאה **זענען יא קידושין** — דערפאר דארפן ביידע א גט. דער מענטש האט נאר א **"הלכה'דיגע טעכנישע פראבלעם"** — איינע פון זיי קען ער זיכער, מ'ווייסט נאר נישט וועלכע. די שאלה איז צי דאס איז א לומדות'ע חסרון אין דער קידושין גופא, אדער בלויז א פראקטישע פראבלעם. דאס איז **איינע פון די יל"ג מחלוקות** — א מחלוקת צווישן דעם רמב"ם און אנדערע ראשונים.

צי קידושין דארף זיין אויף אן "אשה מסוימת"

- **א יסוד'דיגע קשיא:** פארוואס זאל מען נישט זאגן אז קידושין דארף זיין אויף **אן אשה מסוימת** — און אויב מ'ווייסט נישט וועלכע, איז עס בכלל נישט קיין מעשה קידושין? **"דו טוסט א חלות אויף עפעס וואס קען נישט געשען... ווען מענטשן מאכן זאכן וואס זענען אן ספק, האבן זיי נאכנישט געטון קיין מעשה שבשלימות."** ער האט בכלל נישט געמיינט קיין ספעציפישע פרוי — עס איז נישט א ספק וועלכע ער האט געמיינט, נאר **ער האט גארנישט געמיינט.**

- **תשובה:** דו וואלסט מחדש געווען א **נייע הלכה אין תורה** אז קידושין דארף זיין מיט וויסן וועלכע פרוי — **אבער אזא הלכה איז נישטא.** ראיה פון תרומה: א מענטש קען זאגן "הרי אחת מאלו שתי אראנדזשעס תרומה" און ביידע ווערן ספק תרומה — אזוי אויך ביי קידושין. **"ער האט נישט געמיינט גארנישט"** איז נישט קיין סיבה עס זאל נישט חל זיין — דאס איז ווי א ספק וואס איז "געבוירן געווארן" דורך דעם מענטש'ס מעשה, אבער עס איז פונדעסטוועגן א חלות.

[דיגרעסיע: מוסר'דיגע באמערקונג]

- **"פארוואס זאל מען געבן כח פאר א מענטש צו דיסטורויען פרויען מיט משוגעתן?"** — פארוואס גיט די תורה א מענטש דעם כח צו שאפן אזא דיסטראקשן? ענטפער: **דאס איז נישט א לומדות'דיגע שאלה** — א מענטש וואס טוט עס בדווקא איז א "חולה נפש". אבער **די לומדות שטייט פאר זיך** — מ'לערנט דא דעם יסוד פון קידושין שאין מסורין לביאה, וואס איז א למדנישע מחלוקת, נישט א פראקטישע שאלה.

הלכה ד — שליח וואס האט מקדש געווען פאר זיך

דער רמב"ם'ס ווערטער: העושה שליח לקדש לו אשה פלונית, והלך וקידשה לו [=לעצמו]... דער שליח האט מקדש געווען די פרוי פאר זיך אנשטאט פאר דעם משלח, און דער משלח איז געגאנגען און האט מקדש געווען **לאמה או לבתה או לאחותה.**

פשט: מ'ווייסט נישט וועלכע קידושין איז געווען פריער — דעם שליח'ס (פאר זיך) אדער דעם משלח'ס (פאר דער שוועסטער/מוטער/טאכטער). אויב דער שליח'ס קידושין איז פריער, איז דעם משלח'ס קידושין נישט חל (ווייל ס'איז אן ערוה). אויב דעם משלח'ס קידושין איז פריער, איז עס חל. דער שליח'ס קידושין פאר זיך ארבעט (ער איז זיכער מקודש צו יענע פרוי) — **די שאלה איז נאר וועגן דעם משלח'ס קידושין.**

חידושים:

- דער צוזאמענהאנג צו די פריערדיגע הלכות: פריער איז געווען איין מענטש וואס האט אליין מקדש געווען א גרופע פרויען און מ'ווייסט נישט פונקטליך; דא איז דער שליח וואס מ'ווייסט נישט פונקטליך וועלכע פרוי ער האט מקדש געווען (אדער ער האט "גע'גנב'עט" — מקדש געווען פאר זיך).

הלכה ד (המשך) — שליח קבלה פון אשה

דער רמב"ם'ס ווערטער: וכן אשה ששלחה שליח לקדשה, והלך וקדשה, וקדשה היא עצמה לאחר, ואינו ידוע מי קדם — שניהם נותנין גט. במה דברים אמורים ברחוקים, אבל אם קידשה השליח לאב וקדשה היא עצמה לבן או לאח וכיוצא בהן — שניהם נותנין גט ואין אחד כונס.

פשט: ווען א פרוי האט געשיקט א שליח קבלה מקבל צו זיין קידושין, און דער שליח האט מקבל געווען קידושין פון איין מאן, אבער אין דער זעלבער צייט האט זי אליין מקבל געווען קידושין פון א צווייטן מאן, און מ'ווייסט נישט וועלכע איז געווען קודם — ביידע דארפן געבן א גט. אבער אויב ביידע מענער ווילן, קען איינער געבן א גט און דער צווייטער כונס. דאס איז נאר ווען די צוויי מענער זענען רחוקים (נישט קרובים). אויב אבער דער שליח האט זי מקדש געווען צום טאטע, און זי אליין האט מקבל געווען קידושין פונעם זון אדער ברודער — ביידע דארפן געבן א גט, און קיינער קען נישט כונס זיין.

חידושים און הסברות:

1. **חילוק צווישן שליח פון איש און שליח פון אשה:** ביי אן אשה דארף מען נישט דעם מעשה פון אחות אשתו כדי צו שאפן א פראבלעם — ביי אשת איש אליין איז שוין גענוג. דער שליח פון אן אשה איז אויך אנדערש ווי דער שליח פון אן איש — ביי שליח קבלה דארף דער בעל דעה זיין בשעת מעשה.

2. **פארוואס ביי רחוקים קען "אחד כונס":** ביי אשת איש (רחוקים), די רגע וואס איינער גיט א גט, איז זי אויס אשת איש, און דער צווייטער קען לעבן מיט איר. מה שאין כן ביי אחות אשתו (קרובים) — אפילו נאכ'ן גט בלייבט דאס איסור, ווייל **אחות גרושתו איז אסור**. דעריבער העלפט נישט די עצה פון "איינער גיט א גט." נישט אלע עריות בלייבן נאך מיתה — ביי אחות אשתו, ווען די שוועסטער איז געשטארבן, איז שוין מותר. אבער אחות גרושתו בלייבט אסור.

3. **צו "כונס" מיינט מיט נייע קידושין:** "כונס" מיינט נישט נאר נעמען — דער צווייטער דארף אפשר געבן נייע קידושין. דער רמב"ם זאגט עס נישט בפירוש דא, און אין געוויסע קעיסעס זאגט דער רמב"ם מ'דארף נייע קידושין, און אין אנדערע נישט — ס'איז א מחלוקת אין די פוסקים.

4. **צוריקקער צו דער חקירה וועגן ספק קידושין:** צו יעדע ספק קידושין איז גענוג אז א מענטש איז יוצא, אדער דארף מען ודאי'דיגע קידושין. אפשר איז ער שוין מקיים די מצוה פון קידושין דורך דעם ספק, און ער דארף נאר נאכאמאל מאכן א ברכה, אבער די חלות איז שוין גענוג.

הלכה ה — שליח שמת — האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה

דער רמב"ם'ס ווערטער: האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה, ומת השליח — הרי זה בחזקת שקידש, והואיל ואינו יודע איזו אשה קידש לו, הרי זה אסור בכל... הרי זה אסור בכל אשה שיש לה קרובות שאין ערוה עמה.

פשט: ווען איינער זאגט צום שליח "גיי מקדש זיין פאר מיר א פרוי" (אן ספעציפיצירן וועלכע), און דער שליח שטארבט — מאכן מיר א חזקה אז ער האט מקדש געווען (חזקה שליח עושה שליחותו). אבער מ'ווייסט נישט וועלכע פרוי — דעריבער איז ער אסור אויף אלע פרויען וואס האבן קרובות (מוטער, שוועסטער, טאכטער), ווייל אפשר איז איינע פון די קרובות די מקודשת, און ער וועט וואוינען מיט אן ערוה.

חידושים און הסברות:

1. **חזקה שליח עושה שליחותו — קשיא פון דער צווייטער צד:** די חזקה זאגט אז דער שליח טוט זיין שליחות — אבער דא דארף ער דאך קאנווינצן א פרוי! ס'איז דאך דא א צווייטער מענטש אין דער פיקטשער. ווי אליעזר עבד אברהם האט געזאגט "אם לא תאבה האשה" — אפשר האט זי נישט געוואלט! דער **חלקת מחוקק** דיסקוטירט דעם ענין — כאילו אז יעדער איינער וויל מאכן א שידוך. אבער "חזקה שליח עושה שליחותו" מיינט אז ער איז א לויאלער מענטש וואס טוט וואס מ'הייסט אים — אבער דאס מיינט נישט אז ער איז מצליח.

2. **פראקטישע אפליקאציע — ווען מאכט די חזקה סענס:** מ'רעדט דא ווען ס'מאכט סענס — ווען דער שליח איז טאקע געפארן צו דער שטאט אויסצופירן די שליחות, נישט סתם ווען מ'האט עפעס געזאגט. משל פון א שדכן — ווען איינער זאגט פאר א שדכן "טרעף מיר א שידוך", איז נישט סתם א חזקה אז ער האט שוין געטראפן, אויסער ס'איז דורכגעגאנגען גענוג צייט.

3. **וואו איז די פרוי? — א לאגישע קשיא:** אויב דער שליח האט טאקע מקדש געווען א פרוי, וואו איז זי? פארוואס קומט זי נישט ארויס? מ'קען מאכן א חזקה: "חזקה כלה פארציילט פאר מענטשן אז זי איז א כלה" — אבער אין הלכה רעכנט מען נישט מיט דעם. דאס רעפלעקטירט א מציאות וואו פרויען זענען געווען שטיל, נישט בשוק — דעריבער איז מעגליך אז א פרוי האט מקבל געווען קידושין און מ'ווייסט נישט דערפון.

4. **דאס זענען חומרות:** דאס אלעס זענען חומרות גדולות, און אויך חומרות כדי מענטשן זאלן זיך שרעקן פון אזעלכע זאכן — אז מ'זאל נישט שיקן א שליח מיט אזא ברייטע שליחות. דאס איז א סיבה פארוואס **מצוה בו יותר מבשלוחו** — ווייל א שליח קען מאכן גרויסע צרות.

5. **תוספות'ס קשיא:** תוספות פרעגט — אויב מ'נעמט דעם חשש אזוי ערנסט אז דער משלח איז אסור בכל הנשים וואס האבן קרובות, פארוואס זאל מען נישט זאגן אז **אלע נשים שבעולם** זאלן אסור זיין צו אלע מענער, ווייל אפשר זענען זיי אשת איש (מקודשת צו דעם משלח)?

6. **תוספות'ס תירוץ — קנס:** תוספות ענטפערט אז די גאנצע הלכה איז **משום קנס** — מ'האט באשטראפט דעם משלח פאר וואס ער האט געמאכט אזא מאדנע שליחות (שליח לקדש סתם).

7. **רמב"ן'ס תירוץ — חזקת פנויה vs. חזקה אויף קרובות:** דער רמב"ן חולק אויף תוספות און זאגט אז דאס איז טאקע א ריכטיגער דין. זיין עמקות'דיגע סברא: **יעדע פרוי אליינס האט א חזקת פנויה** — דערפאר קענען אלע מענער חתונה האבן מיט אלע פרויען (תירוץ אויף תוספות'ס קשיא). **אבער** — קיינער האט נישט א חזקה אז **איר קרוב** (שוועסטער, מוטער, טאכטער) איז נישט מקודש געווארן. די חזקת פנויה ארבעט נאר אויף דער פרוי גופא, נישט אויף דעם פאקט אז זי איז א קרוב פון א מקודשת. דאס איז א זייער פיינע חילוק — די חזקה העלפט פאר דער פרוי'ס אייגענעם סטאטוס, אבער נישט פאר דעם ריזיקא פון ערוה דורך קירבה. **קאונטער:** די שוועסטער פון די פרוי האט דאך **אויך** א חזקת פנויה! ענטפער: יא, זי האט א חזקה, אבער **יעצט פרעגט מען נישט די שאלה** אויף איר — מ'פרעגט אויף דעם משלח'ס רעכט צו נעמען א פרוי וואס האט קרובות, און דארט פעלט די חזקה.

קרובה שהיתה אשת איש בשעת השליחות

דער רמב"ם: ומותר באשה שאין לה קרובות כגון אלו... אף על פי שנתגרשה קודם שימות השליח... ואין אומרין שמא קידש השליח את קרובתה אחר שנתגרשה, מפני שלא היתה ראויה בשעה שעשה השליח. ואין אדם עושה שליח לקדש לו אלא אשה שיכול הוא לקדשה בשעת השליחות.

פשט: אויב א פרוי'ס קרובה איז געווען אן אשת איש בשעת ווען דער משלח האט געמאכט דעם שליח, אפילו אויב זי האט זיך נאכדעם געג'גט איידער דער שליח איז געשטארבן, איז דער משלח מותר מיט יענע פרוי. ווייל א מענטש מאכט נאר א שליח לקדש א פרוי וואס איז כשר בשעת דער שליחות.

חידושים:

1. **פארוואס נישט אין הלכות שליחות?** אויב דאס איז א כלל אז שליחות ארבעט נאר אויף פרויען וואס זענען ראוי בשעת השליחות, פארוואס שטייט דאס נישט אין הלכות שליחות אלס א כלל'דיגע הלכה? ענטפער: נאר ביי א שליח סתם (וואס איז מאדנע בריאה) דארף מען דאס איבערלייגן.

2. **צוויי שיטות אין דעם יסוד — דעת אדער נושא פון שליחות:** (א) דאס איז א דין אין **דעת** — דער משלח מיינט נישט א פרוי וואס איז יעצט אן אשת איש; (ב) דאס איז א דין אין **נושא פון שליחות** — א שליחות קען נאר חלות ווערן אויף עפעס וואס איז שייך בשעת מעשה.

3. **דער רא"ש'ס סברא:** דער רא"ש טענה'ט אז דאס איז נישט בלויז א דעת-ענין, נאר א לומדישע הלכה אין שליחות: א מענטש קען נישט מאכן א שליח אויף עפעס וואס ער האט **יעצט נישט קיין רעכט** צו טון. ווייל ער קען יעצט נישט מקדש זיין אן אשת איש, קען ער נישט איבערגעבן דעם רעכט צום שליח. דער שליח קען נאר איבערגעבן רשות וואס דער משלח האט.

הלכה ו — פינף ברידער מיט פינף שוועסטער

דער רמב"ם: מי שהיו לו חמשה בנים... כל אחת מהן צריכה חמשה גיטין מכל האחים.

פשט: א טאטע מיט פינף זין, אלע האבן אים געמאכט א שליח לקדש, און ער האט מקדש געווען איינע פון פינף טעכטער פון אן אנדער טאטע, אבער מ'ווייסט נישט וועלכע בן צו וועלכע בת. יעדע פרוי דארף א גט פון יעדן ברודער — 25 גיטין אינגאנצן.

חידושים:

1. **פארוואס נישט אלע צו אלע?** דער טאטע האט נישט געוואלט מאכן אלע פינף פאר אלע פינף, ווייל ער האט נישט געוואלט אז יעדער זאל זיין אן ערוה אויף די אנדערע (אחות אשתו).

2. **מת אחד מהם — חליצה:** אויב איינער פון די ברידער שטארבט, דארף יעדע פרוי נאר 4 גיטין. אבער מ'דארף אויך חושש זיין פאר יבום — מ'דארף חליצה געבן פאר איינע פון זיי. חליצה איז גענוג פון איין יבם (נישט ווי גט וואס יעדער דארף געבן). ס'איז א ספק צרת ערוה — אפשר איז זי אחות אשתו, אבער ס'איז נאר א ספק, נישט א ודאי צרה.

הלכה ז — טאטע מיט קטנה/נערה און בוגרת

דער רמב"ם: אף שהיתה לו בת קטנה נערה שהיא ברשותו... ובוגרת שנתנה רשות לקדשה... וקידש בתו סתם לאחר — אין הבוגרת בכלל, עד שיפרש ויאמר בתי הבוגרת שעשתה אותו שליח. לפיכך אין הבוגרת מקודשת, ואחותה מקודשת.

פשט: א טאטע וואס האט א קטנה/נערה (וואס ער האט אויטאמאטיש רשות צו מקדש) און א בוגרת (וואס האט אים געמאכט פאר א שליח), אויב ער זאגט סתם "מיין טאכטער" — מיינט ער נאר די קטנה/נערה, נישט די בוגרת. דערפאר איז די בוגרת נישט מקודשת, און איר שוועסטער (די קטנה/נערה) איז מקודשת.

חידושים:

1. **חילוק צווישן נאטורליכע כח און שליחות-כח:** דער טאטע'ס כח צו מקדש זיין א קטנה/נערה איז א **נעטשורעלע כח** — ס'איז נישט עפעס וואס ער האט פארלוירן און צוריקבאקומען דורך שליחות. ס'איז אן אמת'דיגע כח. דערפאר, ווען ער זאגט סתם "בתי", מיינט ער די טאכטער וואס ער האט א נאטורליכע כח איבער איר. די בוגרת'ס שליחות איז א שוואכערע, צוגעגעבענע כח, און דארף דערפאר מפורש געזאגט ווערן.

2. **"סתם קידושין" איז פאר זיי:** מ'וואלט געקענט טראכטן אז דא ווערט נאכאמאל א ספק (ביידע שוועסטערס אסור), אבער ניין — דא האט מען א "סאלושן" ווייל מ'ווייסט וועלכע ער מיינט.

3. **עיקר חידוש:** דער לשון "בתי" איז א "לשון ממתיר הספיקות" אדער "מצמצם הספיקות" — דאס ווארט אליין רמז'ט אויף זיין דעת און מצמצם די ספיקות. דער פרינציפ איז: א מענטש ווען ער קען, רעדט ער קלאר.

הלכה ח — שתי כיתי בנות משתי נשים, "בתי הגדולה" / "בתי הקטנה"

דער רמב"ם'ס ווערטער: מי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים, וכולן ברשותו, וקידש אחת מהן, ובשעת הקידושין אמר לבעל "קידשתי לך את בתי הגדולה" — אף על פי שיש לומר שמא גדולה שבגדולות קידש, או גדולה שבקטנות, או קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות — הרי כולן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות, והיא לבדה המקודשת. וכן אם קידש בתו הקטנה... הרי כולן מותרות חוץ מן הקטנה שבקטנות.

פשט: ווען א טאטע האט צוויי גרופעס טעכטער פון צוויי פרויען, און ער זאגט "בתי הגדולה" — זענען דא דריי מעגלעכע פירושים: (1) גדולה שבגדולות, (2) גדולה שבקטנות, (3) קטנה שבגדולות וואס איז גרעסער פון גדולה שבקטנות. פסק: נאר די גדולה שבגדולות איז מקודשת, אלע אנדערע זענען מותרות. דאס זעלבע בפכא מיט "קטנה".

חידושים:

1. **דער פרינציפ פון "מצומצם'סטער מובן":** ווען א מענטש רעדט אין א קידושין-קאנטעקסט (א "געוויסע זאך פון בירור"), רעדט ער קלאר. "גדולה" מיינט "שאין בבנותיו גדולה ממנה" —

נישטא קיין גרעסערע. "קטנה" מיינט "שאין בהן קטנה ממנה." מ'גייט נאכ'ן מערסט מצומצם'סטן מובן.

2. **חילוק צווישן אינדערהיים און קידושין-קאנטעקסט:** אינדערהיים קען דער טאטע רופן פארשידענע טעכטער "גדולה" (באזירט אויף זייער פאזיציע אין זייער גרופע), אבער ווען ער רעדט אין א קידושין-קאנטעקסט — א "געוויסע זאך פון בירור" — רעדט ער קלאר און מיינט דעם אבסאלוטן מובן.

3. דער טאטע "איז נישט קיין משוגע'נער טאטע" — מ'נעמט אן אז ער וויל זיין מסכים און קלאר, דערפאר גייט מען נאכ'ן שטרענגסטן, קלארסטן מובן פון זיין לשון.

הלכה ט — נאמנות האב לומר "קידשתי את בתי"

דער רמב"ם ווערטער: נאמן האב לומר על בתו קודם שתבגור שהיא מקודשת, ואוסרה על הכל.

פשט: דער טאטע איז נאמן צו זאגן אז ער האט זיין טאכטער מקדש געווען, כל זמן זי איז נאך א קטנה אדער נערה (קודם שתבגור), און דערמיט אסר'ט ער זי אויף אלע מענער.

חידושים:

1. **נאמנות קומט מיט רשות:** ווען מ'גיט א מענטש רשות (צו מקדש זיין), גיט מען אים אויך נאמנות צו זאגן אז ער האט אויסגעפירט זיין רשות. "די צוויי זאכן קומען צוזאמען סיי אין לומדות און סיי אויך פראקטיש."

2. **קיין עדים דארף מען נישט ברענגען:** דער רמב"ם דערקלערט שפעטער אז עס מוז יא זיין עדים ביי קידושין, אבער דא רעדט מען פון נאמנות — ווען דער טאטע זאגט "קידשתי", מיינט ער א כשר'ע קידושין מיט עדים, און מ'רופט נישט די עדים, ווייל דאס איז דער טייטש פון נאמנות. דער בית דין גייט נישט זאגן "לאמיר ברענגען די עדים."

3. דאס איז א חלק פון א ברייטערן פרינציפ: די תורה האט געגעבן נאמנות אויף טאטעס אויף זייערע קינדער — לגבי יחוס, לגבי אידישקייט, און דא לגבי קידושין.

הלכה י — "קידשתי את בתי ואיני יודע למי"

דער רמב"ם ווערטער: האב שאמר קידשתי את בתי ואיני יודע למי קידשתיה — הרי זו אסורה לעולם על כל אדם. עד שיאמר האב "נודע לי שלפלוני קידשתיה", ותהיה צריכה גט ממנו בלבד. ואף על פי שנודע לו אחר שבגרה.

פשט: ווען דער טאטע זאגט ער האט זי מקדש געווען אבער ווייסט נישט צו וועם, איז זי אסור אויף אלע מענער. ביז דער טאטע זאגט "נודע לי שלפלוני קידשתיה" — דעמאלטס דארף זי נאר א גט פון יענעם. אפילו אויב דער טאטע דערמאנט זיך ערשט נאכדעם וואס זי איז שוין א בוגרת.

חידושים:

1. **"נודע לי" vs. "נזכרתי":** "נודע לי" מיינט נישט בלויז "איך האב מיך דערמאנט." עס קען מיינען אז ער האט עס "אויסגעפיגערט" — למשל, עס זענען געווען אפאר מענער, ער האט נישט געוואוסט וועמענס רינגל עס איז געווען, און שפעטער האט ער עס געסאלווד. "נודע לי" איז ברייטער ווי "נזכרתי."

2. **ער דארף נישט קיין דין וחשבון:** אלס חלק פון זיין נאמנות, דארף דער טאטע נישט דערקלערן וויאזוי ער איז געוואויר געווארן.

3. **צייט-ראם:** דער טאטע קען זאגן "איני יודע" און אפאר טעג שפעטער זאגן "נודע לי שלפלוני קידשתיה" — עס מוז נישט זיין אין דעם זעלבן פלאץ אדער צייט.

4. **"אף על פי שנודע לו אחר שבגרה":** דער **מגיד משנה** ווערט דערמאנט. דער פרינציפ: דער רמב"ם האט געזאגט "נאמן קודם שתבגור" — דאס מיינט: כל זמן זי איז נאך א נערה, האט ער נאמנות (פונקט ווי ער האט רשות). איינמאל ער האט באקומען די נאמנות (דורך זאגן "קידשתי" בעוד שהיא נערה), בלייבט עס גענוג אויף צו קענען שפעטער סאלווען מיט "נודע לי שלפלוני" — אפילו נאך בגרות.

5. **פארוואס שטייט "צריכה גט" ביי'ן טאטע'ס "נודע לי" אבער נישט "יכול לכנוס"?** ביי'ן טאטע שטייט נאר "צריכה גט ממנו" (אימפליצירט אז ער דארף א גט, נישט אז ער מעג כנוס), בעת ביי דעם מאן וואס קומט זאגן "אני הוא שקידשתיה" שטייט "נאמן אף לכנוס." אפשר רעדט דער "צריכה גט" פון א פאל וואו יענער מאן איז נישט מסכים, אבער אויב ער איז מסכים, מעג ער יא כנוס.

הלכה יא — "בא אחד ואמר אני הוא שקידשתיה"

דער רמב"ם ווערטער: בא אחד ואמר "אני הוא שקידשתיה" — נאמן, אף לכנוס, ואינו צריך קידושין אחרים.

פשט: ווען דער טאטע האט געזאגט "איני יודע למי קידשתיה" און א מאן קומט זאגן "איך בין דער וואס האט זי מקדש געווען" — איז ער נאמן, ער מעג אפילו חתונה האבן מיט איר, און ער דארף נישט קיין נייע קידושין.

חידושים:

1. **נאמן אף לכנוס:** איינער וואלט געקענט טראכטן אז ער איז נאר נאמן לחומרא (צו געבן א גט), אבער ניין — ער איז נאמן אפילו לקולא, ער מעג חתונה האבן מיט איר.

2. **פארוואס האט דער מאן מער נאמנות ווי דער טאטע?** ביי'ן טאטע'ס "נודע לי" שטייט נאר "צריכה גט", אבער ביי'ן מאן שטייט "נאמן אף לכנוס." דער מאן האט א "חזקה נאך דערצו" (ווי עס שטייט אין רמב"ם).

3. **דער טאטע'ס באגרעניצונג:** ווען דער טאטע האט שוין געזאגט "איני יודע", קען ער שפעטער נישט פלוצלינג זאגן "איך

געדענק זיכער אז דו ביסט עס נישט געווען" — ער האט שוין פארלוירן זיין פאזיציע צו קאנטעסטן.

4. **[דיגרעסיע: פראקטישע אימפליקאציעס]** די חכמים האבן דא געטראפן א גוטע וועג צו העלפן די פרוי — מ'וויל נישט אז א פרוי זאל זיין "אסורה לעולם", דערפאר האט מען א עצה: ווער עס קומט און זאגט "אני הוא שקידשתיה" ווערט געגלויבט, און דער טאטע קען שוין נישט קאנטעסטן.

ווען צוויי מענטשן קומען טענה'ן "אני קדשתיה"

רמב"ם'ס ווערטער: ווען צוויי מענטשן קומען און יעדער זאגט "איך בין דער וואס האט זי מקדש געווען" — ביידע קענען נישט חתונה האבן מיט איר, אבער זיי קענען אפמאכן אז איינער גיט א גט און דער אנדערער איז כונס.

פשט: ביידע ווערן געגלויבט אויף חומרא — ביידע דארפן גט געבן. אבער זיי קענען מסכים זיין אז איינער גיט גט און דער צווייטער האט חתונה.

חידושים:

- ווען דער ערשטער איז שוין געקומען און האט חתונה געהאט, און דער צווייטער קומט ערשט נאכדעם — איז דער צווייטער נישט מער נאמן. **פארוואס?** ווייל די נאמנות איז גענוג אויף א חומרא (צו פאדערן א גט), אבער נישט גענוג צו שטערן אן עקזיסטירנדע חתונה. ס'איז שוין דא א "חזקה" — מ'האט שוין אויסגעפסקנט אז זי איז חתונה מיט דעם ערשטן, און דער צווייטער קען נישט טוישן דעם סטאטוס.

הלכה יב — אשה שאמרה "נתקדשתי ואיני יודעת למי" — ובא אחד ואמר "אני קדשתיך"

רמב"ם'ס ווערטער: אשה שאמרה נתקדשתי ואיני יודעת למי, ובא אחד ואמר אני קדשתיך — נאמן ליתן לה גט ותהיה מותרת לכל אדם חוץ ממנו, אבל אינו נאמן לכנוס.

פשט: ער איז נאמן גענוג צו געבן א גט (און דורך דעם ווערט זי מותרת לכל אדם), אבער ער איז נישט נאמן צו חתונה האבן מיט איר אליין.

חידושים:

1. **פארוואס נישט נאמן לכנוס?** ווייל "שמא יצרו תקפו" — מיר חושד'ן אז ער זאגט ליגנט ווייל ער וויל מיט איר וואוינען.

2. **פארוואס קען זי נישט מוחה זיין?** "והיא תרגיל לו כדי להתירה" — זי וועט מסכים זיין מיט אים ווייל זי איז "סטאק" (זי קען נישט חתונה האבן מיט קיינעם), נישט ווייל זי האט יצר הרע, נאר ווייל זי וויל נישט בלייבן אן אשת איש.

3. **חילוק צווישן אב און אשה:** ביים טאטע'ס פאל איז דער מאן נאמן לכנוס, ווייל דער טאטע גייט נישט "קאאפערירן" מיט אים (ער האט נישט קיין אינטערעס). אבער ווען די פרוי אליין האט געזאגט "איני יודעת", איז זי גרייט צו קאאפערירן ווייל זי וויל ארויס פון איר סטאטוס.

4. **וואס מיינט "איני יודעת"?** ווען זי זאגט "איך ווייס נישט", קען זי נאך שפעטער זאגן "דו ביסט זיכער נישט געווען — איך געדענק אז ס'איז געווען א בלאנדער"? אין דעם סימן שטייט נישט אויסדריקלעך דער פאל וואו דער "אינו יודע" דערמאנט זיך שפעטער, אבער מ'זעט אז ס'איז נישט אויסגעשלאסן אז ער/זי קען נאך עפעס זאגן.

הלכה יג — שוויה אנפשיה חתיכה דאיסורא

ער זאגט "קידשתיך", זי זאגט "לא קידשתני"

רמב"ם'ס ווערטער: האומר לאשה קידשתיך והיא אומרת לא קידשתני — הוא אסור בקרובותיה, והיא מותרת בקרוביו. שוויה אנפשיה חתיכה דאיסורא.

פשט: יעדער איינער קען נאר זיך אליין מזיק זיין מיט זיין טענה, נישט דעם אנדערן. ער האט נאמנות נאר אויף זיך.

חידושים:

1. **וואס מיינט שוויה אנפשיה?** דו זאגסט אז חתונה האבן גייט א פראבלעם זיין — זאלסטו זיך טאקע אזוי פירן. ס'איז א הנהגה, נישט א בירור פון מציאות.

2. **פארוואס ווירקט עס נישט אויף דעם אנדערן?** די מעשה קען נישט זיין ביידע — ס'איז נאר איינע פון זיי אמת. ווען מ'איז מחמיר אויף אים, איז דאס נישט ווייל מ'האט באשטימט אז דאס איז די מציאות, נאר ווייל ער האט עס אויף זיך גענומען. דעריבער ווירקט עס נישט אוי

ף איר.

ער זאגט "קידשתיך" (צו דער מוטער), זי זאגט "לא קידשת אלא בתי" (און פארקערט)

רמב"ם'ס ווערטער: ער זאגט "קידשתיך" (צו דער מוטער), זי זאגט "לא קידשת אלא בתי" — הוא אסור בקרובות הגדולה, הגדולה מותרת בקרוביו, הוא מותר בקרובות הבת, הבת מותרת בקרוביו. און פארקערט: ער זאגט "קידשתי את בתך", זי זאגט "לא קידשת אלא אותי" — הוא אסור בקרובות הבת, הבת מותרת בקרוביו, הוא מותר בקרובות האם, האם אסורה בקרוביו.

פשט: יעדער ווערט נאר אסור לויט זיין אייגענע טענה — שוויה אנפשיה חתיכה דאיסורא. די מוטער'ס נאמנות אויף זיך אליין קען נישט אסר'ן די טאכטער, און פארקערט.

הלכה יד — כלל: אלע קידושין-טענות זענען בשהיו עדים

רמב"ם'ס ווערטער: "וכל אלו שטוענין הקידושין — בשטוען שהיו שם קידושין בפני עדים, והלכו למדינת הים או מתו."

פשט: אלע פאלן וואו מ'רעדט פון נאמנות ביי קידושין-טענות, רעדט מען ווען דער טוען טענה'ט אז ס'זענען געווען עדים וואס זענען אוועקגעפארן אדער געשטארבן.

חידושים:

1. **פארוואס דארף מען עדים?** ווייל קידושין אן עדים איז "אין קידושין" — ס'איז גארנישט. אפילו אויב ביידע זענען מודה אז ס'איז געווען קידושין בלא עדים, איז עס פשוט אז ס'איז נישט קיין קידושין.

2. **דיוק פון "הלכו למדינת הים או מתו":** דער רמב"ם מיינט נישט בלויז אז ס'דארף הלכה'דיג מעגלעך זיין (עדים), נאר אויך אז די מעשה דארף מאכן סענס — ווען ס'זענען דא עדים, וואלט מען זיי געפרעגט. נאר ווייל זיי זענען אוועק אדער געשטארבן, קומט מען צו נאמנות. דאס אליין מוז אויך מאכן סענס — אז עדים זאלן פלוצלינג ביידע שטארבן.

3. **נאמנות איז נישט מעקסימום:** די נאמנות איז נאך אלץ א "בעסערע" — בית דין האט נאך אלץ בעסערע טענות, ס'איז נישט ווי פולע עדות.

הלכה טו — אשה אומרת "קידשתני" והוא אומר "לא קידשתי" — מבקשין ממנו שיכתוב לה גט

רמב"ם'ס ווערטער: "בכל מקום שתאמר אשה לאיש קידשתני והוא אומר לא קידשתי — מבקשין ממנו שיכתוב לה גט כדי להתירה לשאר העם, שאין לו בזה הפסד."

פשט: אפילו ווען ער האט הלכה'דיג קיין חיוב נישט (ווייל זיין נאמנות ארבעט נאר אויף זיך), בעט מען אים אבער ער זאל זיין נייס און געבן א גט, ווייל "זה נהנה וזה לא חסר."

חידושים:

1. **דאס איז א תקנה, נישט א דין:** ביז יעצט האט מען גערעדט הלכה'דיג (שוויה אנפשיה), אבער דא איז א פראקטישע תקנה — מ'בעט אים צו העלפן.

2. **ער ווערט נישט קיין "גורש":** ס'איז נישטא אזא זאך ווי א "גורש" ביי א מאן. ער בלייבט א פנוי. נאר זי ווערט א גרושה. דעריבער איז פאר אים טאקע "אין לו הפסד" — ער האט זיך גארנישט געטשעפעט דורך דעם גט.

ווען ער גיט א גט מעצמו

רמב"ם'ס שטעלע: ווען ער זאגט "לא קידשתי" אבער גיט א גט מעצמו — כופין אותו ליתן כתובה.

פשט: אויב ער גיט א גט פון זיך אליין (נישט ווייל בית דין האט אים געבעטן), איז דאס א סארט הודאה אז ער האט טאקע מקדש געווען, און דערפאר מוז ער אויך געבן כתובה.

חידושים:

1. **חילוק צווישן "מבקשין ממנו" און "נתן גט מעצמו":** ווען בית דין בעט אים צו געבן א גט (מבקשין ממנו), טוט ער עס אלס א טובה כדי להתירה, און דאס איז נישט קיין הודאה — ער בלייבט ביי זיין טענה "לא קידשתי" און ס'איז אים "אין לו הפסד". אבער ווען ער גיט א גט מעצמו, אן אז בית דין האט אים געבעטן, איז דאס א סוד הודאה אז ער האט טאקע מקדש געווען, און דערפאר מוז ער אויך כתובה צאלן.

2. **קשיא וועגן תלמיד חכם:** א תלמיד חכם ווייסט דאך אז ווייטער שטייט אין רמב"ם אז מ'גייט אים בעטן א גט. קען ער דאך נישט זאגן "איך האב נאר געגעבן א גט ווייל איך האב געוואלט א טובה טון" — ער ווייסט דאך אז ער וועט דארפן כתובה צאלן! דאס ווייזט אז דער "אין לו הפסד" איז נאר עפעס וואס בית דין טוט (מבקשין ממנו), נישט ווען ער טוט עס מעצמו.

3. **ער ווערט א "גארנישט":** ביי א נארמאלע גרושה איז ער אסור באחות אשתו, ער בלייבט א קרוב. אבער דא, ווייל ער גלויבט נישט אז ער האט מקדש געווען, ווערט ער אפילו נישט אסור בקרובותיה. ער ווערט ממש א "גארנישט" — ס'האט זיך גארנישט געטוישט פאר אים. נאר פאר איר איז דא א חומרא אז זי זאל קענען חתונה האבן.

הלכה טז — שליח שקידשה לעצמו

רמב"ם'ס ווערטער: "העושה שליח לקדש לו אשה, והלך וקידשה לעצמו — הרי זו מקודשת לשליח. וכל העושה דבר זה, או כיוצא בו בשאר דברי מקח וממכר — נקרא רשע."

פשט: ווען א שליח גייט און מקדש די פרוי פאר זיך אנשטאט פאר דעם משלח, ארבעט די קידושין פאר דעם שליח, אבער ער ווערט גערופן א רשע.

חידושים:

1. **"נקרא רשע" אלס הלכה'דיגע קאטעגאריע:** דאס איז נישט בלויז א מוסר'דיגע באמערקונג — ס'איז א ריעלע הלכה. דאס איז דער דין פון "עני המהפך בחררה" — ווער עס כאפט אויס עפעס פון א צווייטן. פראקטיש מיינט עס אז מ'האט א רעכט אים צו רופן "רשע" — ער קען נישט טענה'ן לשון הרע, ווייל ער איז באמת א רשע לפי הלכה.

2. **פראקטישע נפקא מינה פון "נקרא רשע":** מ'קען אים נאכשרייען אין גאס "רשע" און ער קען גארנישט טון דערקעגן. אויב מ'שרייבט אויף אים "הרב הרשע" אין א צייטונג, און ער האט טאקע אויסגעכאפט זיין פאזיציע פון א צווייטן וואס איז געווען דער שליח — מעג מען.

3. **[דיגרעסיע: פאראלעל צו ר' ישראל לאנטער]:** ביי ענליכע הלכות ווי "יש לו תרעומות" (ביי א הסכם בדיבור), זעט מען אז ס'איז דא הלכה'דיגע קאטעגאריעס פון ווען מ'מעג האבן תרעומות אויף יענעם און ווען נישט.

4. **צו קען מען פאדערן פון אים א גט?** לכאורה, אלס דין "נקרא רשע", קען מען פאדערן פון דעם שליח ער זאל געבן א גט פאר די פרוי און לאזן דעם ערשטן מענטש (משלח) חתונה האבן מיט איר. אבער אפשר וויל דער משלח שוין נישט די פרוי נאכדעם.

הלכה יז — מחלוקת צווישן שליח און אשה

רמב"ם שטעלט: ווען דער שליח זאגט "לעצמי קידשתיה" און די אשה זאגט "למשלח נתקדשתי."

חידושים:

1. **אם לא עשה השליח בעדים** (שליח הולכה צריך נישט עדים): מ'גליבט דעם שליח לחומרא — דער שליח איז אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרובי המשלח. אבער קיינער קען נישט וואוינען מיט איר. דאס איז די זעלבע הלכה פון "שוויה אנפשיה חתיכה דאיסורא" — יעדער מוז זיך פירן לויט וואס ער האט געזאגט.

2. **אם הוחזק השליח בעדים:** מ'גלייבט אים נישט אז לעצמו קידש, ווייל ס'איז דא א חזקה אז א מענטש גייט נישט בוגד זיין א שליחות וואס איז געמאכט געווארן מיט עדים. **הרי זו מקודשת לראשון (למשלח).** דאס איז א שטערקערע חזקה שליח עושה שליחותו ווען ס'איז מוחזק בעדים.

הלכה יח — ווען די אשה זאגט "איני יודעת"

רמב"ם שטעלט: ווען זי זאגט "איני יודעת למי נתקדשתי, אם לשליח אם לשולחו."

חידושים:

1. **אם לא הוחזק בעדים:** הרי זו מקודשת לשני (לשליח) — מ'גלייבט דעם שליח ממש, ווייל ער זאגט אזוי און זי איז אים נישט מכחיש, און ס'איז נישט דא קיין חזקה קעגן אים.

2. **אם הוחזק שהוא שלוחו בעדים:** מ'גלייבט אים נאר לחומרא — שניהם נותנין גט. אבער אם רצו, קענען זיי זיך אויסגלייכן: איינער גיט א גט ואחד כונס. דאס איז דער כלל ביי יעדע אשת איש ספק.

הלכה יט — ביטול שליחות

רמב"ם שטעלט: "האשה שעשתה שליח לקבל לה קידושין, והלך וקיבל, וחזרה בה, ואין ידוע אם קודם שקיבל בה קידושין חזרה או אחר הקידושין — הרי זו מקודשת מספק. וכן האיש שעשה שליח וחזר בו."

פשט: ווען א פרוי (אדער מאן) מאכט א שליח און דערנאך איז מבטל, אבער מ'ווייסט נישט צו דער ביטול איז געווען פאר אדער נאך די קידושין — איז זי מקודשת מספק.

חידושים:

1. **ביטול שליחות אן עדים:** דער רמב"ם זאגט נישט אז זי האט געדארפט מבטל זיין בפני עדים — לכאורה קען זי מבטל זיין אפילו אן מאכן גארנישט, אבער זי האט געדארפט עס צו זאגן.

2. **דער שליח אליין קען נישט מבטל זיין:** דער שליח אליין קען נישט מבטל זיין זיין שליחות — ס'איז דא א חזקה אז ער עושה שליחותו.

הלכה כ — המקדש אחת מחמש נשים ואינו יודע איזו מהן קידש

דער רמב"ם ווערטער: ווער עס איז מקדש איינע פון פינף פרויען און ווייסט נישט וועלכע — **ער איז אסור בקרובות כולן, און דארף געבן א גט פאר יעדער איינער. אבער וועגן כתובה — מניח כתובה אחת ביניהן ומסתלק.**

פשט: ער דארף נאר איין כתובה צאלן, ווייל ער האט זיכער נאר איינע מקדש געווען. דאס וואס ער דארף יעדער איינער א גט געבן איז א חומרא פון ספק, אבער כתובה איז א ממון-ענין — ער איז נישט מחויב מער ווי איינע.

חידושים:

1. **"מניח ביניהן" — וואס מיינט עס בפועל?** דער ריטב"א זאגט אז עס מיינט ער ברענגט עס צום בית דין. דער עיקר פשט איז אז ער לייגט אוועק איין כתובה און ער האט שוין יוצא געווען זיינס — ער דארף נישט זיין דער וואס איז מברר ווער באקומט עס, ווייל ס'איז א דין פון "המוציא מחבירו עליו הראיה" — די פרויען דארפן אויסארבעטן צווישן זיך.

2. **פארגלייך צו גזל ואיני יודע למי:** דער גזלן דארף צאלן איין גזילה, אבער פאר וועמען — דאס איז זייער פראבלעם.

קידש אחת מחמש נשים בביאה — קנס חכמים

דער רמב"ם: אויב ער האט מקדש געווען בביאה איינע פון חמש נשים ואינו יודע איזו — **קנסו אותו חכמים שיתן כתובה לכל אחת ואחת.**

פשט: ביי קידושי ביאה האבן חכמים גע'קנס'עט אז ער מוז צאלן כתובה פאר יעדער איינער, נישט נאר איינע.

חידושים:

1. די קנס איז אינטערעסאנט ווייל זי איז "נישט קאנעקטעד מיט די עבירה" דירעקט — ס'איז א ממון'דיגע קנס פאר'ן מקדש זיין בביאה.

2. אזא מענטש פארדינט מער ווי סתם א פעטש פאר מקדש בביאה — ער ווייסט אפילו נישט וועלכע ער האט מקדש געווען! "ולא ידע בשכבה ובקומה."

3. **הדבר ידוע** אז די גאנצע הלכה רעדט נאר ווען **שכתובה שכתב לאחת מהן אבדה** — די כתובה איז פארלוירן געגאנגען — **וכל אחת ואחת אומרת אני היא שקידשתני וכתבת לי ואבדה כתובתי.** ווייל אויב נישט, וואלט מען געקענט אידענטיפיצירן ווער האט די כתובה.

הלכה כא — קול שהוחזק בבית דין — וואס איז א "קול"

דער רמב"ם: ווען עס גייט ארויס א קול אז א פרוי איז מקודשת — הרי זו בחזקת מקודשת ואף על פי שאין שם ראיה ברורה. אבער — כל קול שלא הוחזק בבית דין אין חוששין לו.

פשט: א "קול" האט נאר כח ווען עס איז "הוחזק בבית דין" — דאס מיינט נישט אז עדים קומען אין בית דין, נאר אז דער קול איז אנגעקומען צו בית דין און בית דין האט עס אנערקענט אלס א באדייטנדע קול. סתם רכילות אדער שמועות אין בית המדרש איז נישט א "קול".

חידושים:

- "הוחזק בבית דין" מיינט נישט אז בית דין פירט א ליסטע פון קולות. עס מיינט אז ווען א שאלה קומט פאר בית דין, דארף בית דין מסכים זיין אז דאס איז א לעגיטימע קול — נישט יעדע שמועה קוואליפיצירט.

- דער סדר פון דעם רמב"ם: ביז יעצט האט מען געלערנט אופנים ווי מ'שטעלט פעסט קידושין דורך הודאה (דער מאן אדער פרוי זאגט אליין) אדער דורך עדים. יעצט גייט מען לערנען א נידריגערע מדרגה — **קול** — וואו אפילו אן עדות ממש, אבער דורך א "שמועה" אין עולם, קען מען חושש זיין אז זי איז מקודשת.

הלכה כב — כיצד הוא הקול — דוגמאות פון א גילטיגע קול

דער רמב"ם: כגון שבאו שנים והעידו אז זיי האבן ארייגעקוקט אין א הויז און געזען נרות דולקים, מטות מוצעות, מענטשן קומען און גייען, ובנשים שמחות לה ואומרות נתקדשה פלונית היום — דאס איז א קול שמחזיק אותה מקודשת.

אבער אויב מ'האט נאר געהערט **"פלונית תתקדש היום"** (עס וועט זיין א חתונה) — **אין חוששין לה,** ווייל **שמא נזדמנו לקדש ולא נתקדשה** — אפשר האט מען צוגעגרייט אבער ס'איז נישט דורכגעגאנגען.

נאך א דוגמא: וכן אם באו שנים ואמרו ראינו כמו שמחת אירוסין ושמענו הברה — זיי האבן געהערט א שמועה **מפלוני ששמע מפלוני שנתקדשה פלונית בפני פלוני ופלוני, והלכו להם העדים למדינת הים או מתו** — אויך דאס איז א קול שמחזיק אותה מקודשת.

חידושים:

1. **דער חילוק צווישן א גילטיגע קול און א נישט-גילטיגע:** "נתקדשה" (פארגאנגענהייט — ס'איז שוין געשען) vs. "תתקדש" (צוקונפט — ס'וועט זיין). ביי צוקונפט איז דא א מציאות'דיגע סברא אז אפשר איז עס נישט דורכגעגאנגען.

2. **די צוויי מענטשן וואס קומען זאגן זענען נישט עדים אויף די קידושין** — ווייל דעמאלטס וואלטן זיי געווען ממש עדות. זיי זענען נאר עדים אויף דעם **קול** — אז ס'איז דא א שמועה אין עולם.

הלכה כג — אמתלא — א תירוץ וואס שוואכט אפ דעם קול

דער רמב"ם: דאס אלעס איז נאר שלא היתה שם אמתלא. אויב ס'איז געווען אן אמתלא — למשל, פלונית נתקדשה על תנאי, אדער קידושי ספק — דעמאלטס לא הוחזקה, און שואלין אותה וסומכין על דבריה.

פשט: ווען דער קול קומט מיט אן אמתלא (א לעגיטימע סיבה פארוואס די קידושין זענען נישט זיכער), ווערט דער קול אפגעשוואכט, און מ'קען זיך פארלאזן אויף איר ווארט.

חידושים:

- דער מעקאניזם: הואיל ואין שם ראיה ברורה ולא קול חזק — ווען דער קול איז שוואך (ווייל ער קומט מיט אן אמתלא), האט זי א נאמנות צו מסביר זיין פארוואס ס'איז נישט אמת.

אמתלא שבאה לאחר ימים

דער רמב"ם: יצא עליה קול שנתקדשה לפלוני, ולאחר ימים אמרו אמתלא — אם מראין הדברים לבית דין שהוא כן, סומכין על האמתלא ולא תוחזק מקודשת. אבער אויב בית דין זעט עס נישט אויס אזוי — הואיל ולא נשמעה אמתלא בעת שנשמעו הקידושין, ווערט דער קול נישט אפגעשוואכט.

חידושים:

- **חילוק צווישן אמתלא בשעת הקול לעומת אמתלא לאחר ימים:** ווען די אמתלא קומט גלייך מיט'ן קול, גייט בית דין נישט זוכן צו "פאקן האלס" אין דער אמתלא — מ'נעמט עס אן. אבער ווען די אמתלא קומט שפעטער, דארף בית דין נוצן זייער **שקול הדעת** — נאר אויב "מראין הדברים" אז ס'איז אמת, סומכין עליה. בית דין האט א דיסקרעשאן-ראלע ביי אמתלא שלאחר ימים וואס זיי האבן נישט ביי אמתלא שבאה בשעת הקול.

מעשה באחת שיצא עליה קול

דער רמב"ם ברענגט א מעשה: "מעשה באחת שיצא עליה קול שנתקדשה לבנו של פלוני, ולאחר זמן שאלו את אביו ואמר על תנאי כך נתקדשה לו ולא נתקיים התנאי" — און די חכמים האבן נישט געסמכט אויף זיינע ווערטער, נאר זי איז ספק מקודשת, "וכאילו אין שם אמתלא."

חידושים:

- דער רמב"ם ברענגט זעלטן מעשיות, און דא ברענגט ער עס ווייל דאס איז א הלכה וואס האט נישט קיין פעסטע כלל — עס הענגט אפ פון "מראין הדברים", וואס דער בית דין באורטיילט אין יעדן פאל באזונדער.

- דער מעשה איז דער עקזעמפל פון וואס "מראין הדברים" מיינט: די חכמים האבן אויסגעפרעגט דעם פאטער און ער האט נישט אויסגעזען ווי א באגלייבטער מענטש, ממילא האבן זיי נישט אנגענומען זיין אמתלא.

הלכה כד — קול קידושין ראשון מול קידושין שני בפנינו

דער רמב"ם: "יצא עליה קול שהיא מקודשת לפלוני, ובא שני וקידשה בפנינו — בודקין על קידושי ראשון שהן בקול. אם

באו עדים בראיה ברורה שהיא מקודשת לראשון" — דער ערשטער גיט גט און דער צווייטער כונס. אויב נישט — "לא מגרש ראשון שקידושיו בקול, ונושא השני שקידושיו ודאי."

פשט: ווען ס'איז דא א קול אויף קידושין ראשון, און א צווייטער האט מקדש געווען בפני עדים, טשעקט מען דעם קול. אויב ס'איז דא ראיה ברורה — דער ערשטער גיט גט. אויב נישט — דער צווייטער כונס.

חידושים:

1. **וואס מיינט "עדים בראיה ברורה"?** דער רמב"ם האט דאך אליין געזאגט אז א קול איז נישט א ראיה ברורה. ס'מוז מיינען מער ווי א קול — א שטערקערע באשטעטיגונג, אבער נישט נויטיגערווייז עדים וואס זענען געווען ביי די חופה.

2. דער צווייטער'ס קידושין אליין איז א ראיה אז ער האלט נישט פון דעם קול — ווייל ער וואלט נישט מקדש געווען אויב ער האט געגלייבט אז דער קול איז אמת.

אם גירש השני — לא יכנוס הראשון

דער רמב"ם: אויב דער צווייטער גיט א גט — **"לא יכנוס הראשון, שמא יאמרו החזיר גרושתו מן האירוסין אחר שנתארסה לאחר."**

חידושים:

- באמת איז דא קיין מחזיר גרושתו נישט, ווייל דער ערשטער'ס קידושין איז נאר געווען א קול (שוואך). אבער מענטשן וועלן טראכטן אז דער ערשטער האט געגעבן א גט, דער צווייטער האט חתונה געהאט און דערנאך אויך געגעבן א גט, און יעצט נעמט דער ערשטער זי צוריק — וואס זעט אויס ווי מחזיר גרושתו משנתארסה לאחר, וואס איז אסור.

הלכה כה — צוויי קולות

דער רמב"ם: ווען ס'איז ארויסגעגאנגען א קול אז זי איז מקודשת לפלוני, און אויך א קול אז זי איז מקודשת לאחר — **"אחד כותב גט ואחד כונס, בין הראשון בין האחרון."**

פשט:ביידע קולות זענען גלייך שטארק, קיינער איז נישט שטערקער פון דעם אנדערן, ממילא איינער גיט גט און דער אנדערער כונס.

הלכה כו — סבלונות — מקום שנהגו

דער רמב"ם: "מקום שנהגו לשלח סבלונות לארוסה אחר שתתארס" — ווען עדים האבן געזען סבלונות אבער נישט קידושין — **"חוששין לה שמא נתקדשה, וצריכה גט מספק."** אפילו ווען רוב אנשי העיר שיקן סבלונות קודם אירוסין. אבער **"מקום שנהגו כולם לשלח תחילה ואחר כך מקדשין"** — דעמאלטס **"אין חוששין לה."**

חידושים:

- מ'גייט נישט נאך רוב — אפילו ווען נאר א מיעוט שיקט סבלונות נאך קידושין, איז גענוג פאר א חשש. נאר ווען כולם שיקן פריער, איז נישטא קיין חשש.

- סבלונות אליין איז נישט קיין קידושין, נאר א ראיה אויף קידושין.

הלכה כז — כתובה — הוחזק שטר כתובתה

דער רמב"ם: ווען א פרוי האט א באשטעטיגטע כתובה — **"אם דרך מקצת אנשי המקום שמקדשין ואחר כך כותבין"** — חוששין לה אז זי האט שוין באקומען קידושין. **"אף על פי שאין שם סופר"** — מ'זאגט נישט "שמא ימצא סופר ויכתוב לה כתובה" — א כתובה איז א לעגיטימע ראיה אין א פרוי'ס חזקת פנויה.

חידושים:

- מ'זאגט נישט דעם פראקטישן תירוץ אז ער האט פונקט געטראפן א סופר און געשריבן א כתובה פאר די צוקונפט — א כתובה בלייבט א חשש.

- אבער ס'איז נאר א חשש (צריכה גט מספק), נישט א ודאי.

הלכה כח — "לא ראינו" אינו ראיה

דער רמב"ם: "שנים אומרים ראינוה שנתקדשה ביום פלוני" — און צוויי אנדערע וואס זענען געווען אין דעם זעלבן חצר זאגן "לא ראינו" — **"הרי זו מקודשת, שאין 'לא ראינו' ראיה, שדרך העם לקדש בצנעה."**

פשט: צוויי עדים וואס זאגן זיי האבן געזען קידושין ווערן געגלייבט, אפילו ווען אנדערע מענטשן אין דעם זעלבן ארט זאגן זיי האבן נישט געזען, ווייל קידושין קען געשען בצנעה.

חידושים:

1. דער כלל "לא ראינו אינו ראיה" איז באזירט אויף דעם אז קידושין איז א דבר צנוע — מ'קען מקדש זיין שטיל, ממילא איז "איך האב נישט געזען" קיין סתירה נישט צו "איך האב יא געזען."

2. דאס איז נישט א הכחשה פון עדים אין דעם קלאסישן זין — ווייל "לא ראינו" איז נישט "לא היה", נאר "איך האב פונקט נישט געקוקט." ביי עדי קידושין ממש איז נישטא אזא זאך ווי הכחשה דורך "לא ראינו."

3. ווען עדים וואלטן געזאגט ס'איז געווען א ריזיגע חופה מיט מוזיק — און אנדערע זאגן "לא ראינו" — לכאורה וואלטן די עדים געווען מוכחשים, ווייל אזא זאך קען מען נישט פארפעלן. דער חידוש פון דער הלכה איז ספעציפיש ווייל "דרך העם לקדש בצנעה."

4. זי איז מקודשת ממש (נישט נאר צריכה גט מספק), ווייל "לא ראינו" איז גארנישט קיין ראיה.

הלכה כט — עד אחד אומר מקודשת

דער רמב"ם: "אמר עד אחד מקודשת היא זו, והיא אומרת לא נתקדשתי — הרי זו מותרת." אבער "עד אחד אומר מקודשת ואחד אומר אינה מקודשת — לא תנשא, ואם נסת לא תצא."

פשט: איין עד אליין איז שוואכער ווי א קול. ווען זי זאגט לא נתקדשתי — זי איז מותרת. אבער ווען צוויי עדים חולקים — לא תנשא לכתחילה, אבער אם נסת לא תצא.

חידושים:

1. ווען זי אליין זאגט "לא נתקדשתי" האט זי נאמנות קעגן איין עד, ווייל עד אחד איז שוואכער ווי א קול.

2. ווען צוויי עדים חולקים (איינער זאגט מקודשת, איינער זאגט אינה מקודשת) — לכתחילה איז מען חושש, אבער בדיעבד לא תצא, ווייל למעשה האלט זי אז אינה מקודשת.

3. ווען זי זאגט נישט "לא נתקדשתי" (נאר שווייגט), איז דאס א פראבלעם לכתחילה.

הלכה ל — אשה שאמרה נתקדשתי וחזרה בה

דער רמב"ם'ס ווערטער: אם נתנה אמתלא לדבריה ויש בדבריה ממש — הרי זו מותרת. אם לא נתנה אמתלא, או שנתנה אמתלא ואין בו ממש — הרי זו אסורה, וקידושי שני קידושי ספק, לפיכך נותן לה גט, ותהא אסורה עליו ועל הכל עד שיבוא ארוסה.

פשט: א פרוי וואס האט געזאגט "נתקדשתי" (איך בין שוין מקודשת), און שפעטער האט זי באקומען קידושין פון אן אנדערן מאן. אויב זי גיט אן אמתלא (א גוטן תירוץ פארוואס זי האט דאס געזאגט — למשל, זי האט נישט געוואלט אז יענער מאן זאל זי נאכגיין), און דער בית דין קויפט דעם תירוץ (יש בדבריה ממש) — איז זי מותרת. אבער אויב זי גיט נישט קיין אמתלא, אדער דער תירוץ איז נישט קיין גוטער (אין בו ממש) — איז זי אסורה אויף דעם צווייטן מאן (ער מוז איר געבן א גט), און אסורה אויף אלעמען, ביז עס וועט קומען דער ערשטער "ארוס" און מודה זיין אז ער האט זי באמת מקדש געווען (און ער גיט איר א גט), אדער ער זאגט אז ער האט זי קיינמאל נישט מקדש געווען.

חידושים:

1. **דער יסוד פון נאמנות און חזרה:** ווען זי איז חוזר פון איר ערשטע הצהרה, דארף מען באורטיילן צי דער חזרה איז גלויבווירדיג. דער מעכאניזם דערפאר איז דער "אמתלא" — א לאגישע דערקלערונג פארוואס זי האט בתחילה געזאגט עפעס וואס איז נישט אמת.

2. **פראקטישער קאנטעקסט פון אמתלא:** דער טיפישער פאל איז ווען א מאן קומט צו א פרוי מיט א הצעת שידוך, און זי וויל אים נישט, איז זי זאגט "איך בין שוין מקודשת" כדי ער זאל זי לאזן צורו. דאס איז א קלאסישע אמתלא — זי האט נישט געוואלט "לידערייען א קאפ" מיט יענעם. אין פראקטיק זאגן פרויען אסאך מאל "איך בין מעריד" (married) ווייל זיי ווילן נישט אז א מאן זאל זיי מוטשענען — דאס מאכט די הלכה זייער פראקטיש.

הלכה לא — אשה שאמרה אשת איש אני וחזרה ואמרה פנויה אני

דער רמב"ם'ס ווערטער: וכן האשה שבאת ואמרה אשת איש אני, ולאחר זמן אמרה פנויה אני — אם נתנה אמתלא לדבריה ויש בדבריה ממש, הרי זו נאמנת.

פשט: דאס זעלבע דין ווי אויבן, נאר דא גייט עס אויף א פרוי וואס האט געזאגט "איך בין אן אשת איש" און שפעטער זאגט "איך בין א פנויה." אויב זי גיט אן אמתלא וואס האט ממש — איז זי נאמנת.

חידושים:

- דער רמב"ם שטעלט דעם פאל אויף בפני עצמו, ווייל דא גייט עס נישט בלויז אויף קידושין נאר אויף דעם שטאטוס פון אשת איש — וואס האט שווערערע אימפליקאציעס (איסור אשת איש). דער זעלבער מעכאניזם פון אמתלא אפליצירט זיך.

דערמיט ווערט פארענדיגט פרק ט' פון הלכות אישות.

תמלול מלא

רמב"ם הלכות אישות פרק ט' — קידושין בספק: שתי נשים, ערוה, ונאמנות

הקדמה לשיעור

ר' יואל אשר: גוטן, אונז לערנען רמב"ם ספר נשים, הלכות אישות פרק ט'. מיר האלטן אינמיטן הלכות קידושין. די היינטיגע שיעור האט מנדב געווען מיין טייערע חבר, א איד וואס הייסט ר' ישעי' וויינבערגער. ער האט אין פלארידע א קאמפאני וואס הייסט פלארידע קאושער ווילאס. זייער געשמאקע דירות, מיר זענען שוין אויך געווען דארט. און ער האט ליב צו שטיצן תורה און צו שטיצן אידן, און אזוי ארייננווארפן אויך זיין קאמפאני אז ס'זאל זיין זה נהנה וזה נהנה.

סאו אויב איר וועט גיין פאר א גוטע וואקאציע, גייטס צו אים. ווייל לכל הפחות האבן די רעכט און די זכות צו גיין צו אים. און ממנו ילמדו וכן יעשו, אויב איינער וויל מנדב זיין א שיעור, ס'איז נישט לא בשמים, איך שטעל זיך פאר אז ס'איז דא די ספאנסערן פאר א גאנצע יאר, אבער איין שיעור איז נישט קיין סאך געלט. איך ווייס נישט צו מ'זאל עס מפרסם זיין דא, צו מ'זאל עס ארויפלייגן אויף די עקסקלוסיוו תומכים, פאטענשל תומכים גרופס, אבער ס'איז נישט קיין גרויסע זאך.

און ממנו ילמדו וכן יעשו, אויב איינער וויל מנדב זיין א שיעור, אדער עני אנדערע וועג, איינער וויל ווערן ענוואלווד צו מפיץ זיין דעם אור וואס איז א געשמאקע שיעור, זאל ער זיך לאזן מעלדן, זאל ער זיך לאזן וויסן. יא.

ר' יצחק: זייער גוט, און יעצט גייט מען דאך פארן אויף פלארידע אין די ווינטער.

ר' יואל אשר: אקעי.

הקדמה לפרק ט' — אופי הסוגיות: ספיקות, נאמנות, ולומדות

ר' יואל אשר: שוין, זאגט דער רמב"ם אזוי: המקדש שתי נשים... לאמיר מאכן א שטארקע הקדמה אויב דו קענסט.

ר' יצחק: איך קען נישט, סאו דו מאך.

ר' יואל אשר: די הקדמה איז, איך האב געזאגט פאר ר' יצחק אז ס'איז דא געוויסע חלקי התורה וואס אונז קוקן אן ווי ערשטע סדר ווינטער זמן, פעסטע סוגיות. און ס'איז דא סוגיות אין תורה וואס אונז קוקן אן אזוי ווי סוף סדר, נאכט סדר, חשכת תענית, האבן מיר אונז געלערנט ביי נאכט סדר, אדער אין עפעס א בקיאות פראגראם.

סאו יעצט לערנען אונז אמת'דיג די שווערע גאנצעטע סוגיא'ס, און ווייל זיי זענען סוגיות, קומט אויך אויף אינטערעסאנטע שאלות. מ'גייט אביסל אוועק פון הלכה וואס אונז האבן אייביג געוואוסט, אז מ'דארף וויסן אלע הלכות, ווייל א איד וואס דארף וויסן וויאזוי זיך אויפצופירן, צו אסאך אזעלכע אינטערעסאנטע אינטעלעקטשועל... ווען ס'קומט אריין אזא נושא ווי ספק, וואס איז זייער אינטערעסאנט, וואס טוט זיך מיט ספק, דארף מען אננעמען א חומרא.

און ווען ספק קומט זיך צוזאמען מיט עפעס א שאלה פון נאמנות, א שאלה פון שליחות, זיי זענען אלעס אינטערעסאנטע לומדישע קאנצעפטס, אינטעלעקטשועל קאנצעפטס, ווען יענער ווערט מיין שליח ווערט מיין האנט, אדער ס'איז אלץ לומדות נזיקין, אדער... ס'איז דא אינטערעסאנטע שאלות.

א חלק זענען שאלות פון נאמנות, א חלק פרקים זענען שאלות פון ספיקות. דאס הייסט, ווער איז נאמן צו זאגן אז ער האט יענעם יא אדער נישט מקדש געווען? וואס טוט זיך? ווען דארף מען מחמיר זיין אפילו ווען יענער איז נישט נאמן אין די ענינים? נאמנות לגבי קידושין, ספיקות.

שפעטער איז דא אנדערע זאכן, פרויען וואס מ'קען זיי נישט מקדש זיין ווייל זיי זענען שוין א ערוה אדער ווייל זיי זענען שוין אן אשת איש. און וואס טוט זיך ווען ס'איז א ספק אויב יענער איז שוין אן ערוה אדער אן אשת איש? און וויאזוי געשעט אזעלכע ספיקות? גייט מען אריינגיין אין קול. א קול מיינט מענטשן שמועסן אזוי. ווען האט א קול א געוויסע—

ר' יצחק: נאמנות צו קענען פסק'ענען וכדומה. בקיצור, סאו דו זאגסט אז ס'איז א נושא וואס דו לערנסט פארמיטאג, דאס איז וואס מ'שמועסט. אבער איך טראכט מער ספעציפיש, מ'דארף זען מער, ס'איז דא זייער א לאנגע פרק דא, איבער דרייסיג הלכות. אבער די ערשטע פאר הלכות, און אויך אסאך אין די המשך, האט עפעס צו טון מיט עפעס א זאך אזוי.

געוועגליך א מענטש איז מקדש איין פרוי, געוועגליך, בימינו איז אזוי דער מנהג. און דעמאלטס איז פשוט, איין פרוי מקדש געווען, א גוטן טאג. ס'איז דא אבער אלע מיני היכי תמצא'ס אז א מענטש טרייט צו מקדש זיין מער ווי איין פרוי. אדער למשל, אז מ'ווייסט נישט וועלכע פרוי האט ער מקדש געווען.

איך ווייס נישט וויאזוי צו זאגן אויף איין ווארט, איך האב געשריבן מיין קעפל דא "ספיקות מי מקדשת", אבער איך האב געטראכט אז אפשר די ווארט איז דאס, ווען ס'איז דא פארשידענע פרויען אין די פיקטשער, וועלכע איז מקודש? אז א ספק, ער האט געזאגט, "דו קענסט נישט טון, איך ווייס נישט וועלכע". אזעלכע סארט קעיסעס מיר גייען זען, אלעס האט עפעס צו טון מיט די ברייטערע שאלה אז דו ווילסט געשען מיט די רעסט פון די וועלט.

ר' יואל אשר: ווייל מ'איז בכלל נישט איין פרוי.

דיון: פאר ווער איז דער פרק געשריבן?

ר' יואל אשר: ניין, אבער איך זאג, ביי א בעיסיק זאך וואס איז אינטערעסאנט איז אז אונז האבן צוגעוואוינט פון לערנען די ערשטע חלקים, מדע אהבה זמנים, איז געווען א מענטש מיט זיין אתרוג, א מענטש מיט זיין לולב. ס'איז נישט געווען קיין מיליאנען מיני פעלער.

דא רעדט מען בכלל נישט צו די מענטשן, מ'רעדט לכאורה צו די רבנים. די רבנים זענען די מסדרי קידושין, סאו מ'האט געסוויטשט. יעצט רעדט מען צו דיינים, און מיט דיינים וויל מען דוקא ארויסברענגען יעדע מין היכי תמצא וואס גייט זיך מאכן צווישן אזא מין ריבוי עם. דאס קען זיין איין פשט, די פראקטישע חלק דערפון.

די צווייטע זאך איז אז אנדערש ווי אנדערע פלעצער וויל דער רמב"ם אז מ'זאל וויסן די הלכות. אמאל קומט ארויס דערפון א לומדות. דא זעט אויס ווי די אלע היכי תמצא זענען אויך אנצוקומען צו די לומדות דערפון, ווייל די לומדות דערפון גייט אויסקומען אין טויזנט אנדערע פעלער, ווייל במשך דורות גייט זיין אלע מיני קידושין, אלע מיני אישוס, אלע מיני מענטשן. און מיט די כללים וואס קומט ארויס פון די אלע פרטים זענען וויכטיגע פרטים.

אבער איך זאג, ס'איז אנדערש ווי דער רמב"ם וואס אונז קענען פאר א גאנצע צייט, ווייל... דער רמב"ם דא מאכט עס אויך. די זעלבע צורה האט עס, ער רעכנט אויס אלע פעלער מיט אזא... אבער מ'זעט יא אז ער וויל אנקומען צו די לומדות דערפון.

ר' יצחק: איך ווייס נישט, זיכער. דער רמב"ם איז יא, א הלכה ספר, נישט קיין לומדות'ע ספר. ס'קען זיין, דער רמב"ם איז דאך געווען לימיטעד, דער רמב"ם האט דאך געמוזט ברענגען אלעס וואס די גמרא ברענגט, סאו קען דאך זיין דאס איז די נקודה.

ר' יואל אשר: יא. ניין, נאר איך זאג, דא איז עס אויך אוועק, אז ווען ס'שטייט למשל, ווען ס'מאכט זיך אפ זייער אן אינטערעסאנטע ספק, און ס'איז נאך א שאלה פון נאמנות אויך, אז די סימפל וואס דער רמב"ם האט אראפגעברענגט איז נישט וועגן מ'דארף ברענגען אלע וויכטיגע הלכות פון די גמרא, ווייל ס'איז ווייניגער וויכטיג אלס א הלכה וואס קען זיך מאכן. ס'איז נאר זייער וויכטיג ווייל ס'איז א לומדות'ע שאלה. דער רמב"ם האט נישט יעדע עציגע זאך וואס שטייט אין די גמרא.

ר' יצחק: ער ברענגט יעדע איינציגער טיילעך וואס שטייט אין די גמרא. און אויב נישט, איז עס א קשיא אויף אים.

ר' יואל אשר: וועט ער פארגעסן עפעס. די מפרשים טאקע טרעפן אים און פרעגן פארוואס ער האט נישט געברענגט דאס און די ענץ.

ר' יצחק: אקעי, לאמיר אנהייבן...

הלכה א — המקדש שתי נשים כאחת: שתי אחיות או אשה ובתה

ר' יואל אשר: אקעי, אונז האבן שוין געלערנט אז רבינו איז מקדש א ערוה, איז קידושין נישט תופס. און ס'איז דא אסאך מאל צוויי פרויען וואס מ'קען נישט חשבון האבן מיט דיביידע, ווייל ס'ווערט אן ערוה. למשל, א שוועסטער, צוויי שוועסטערס...

ר' יצחק: דאס הייסט, לאמיר זאגן וויאזוי איך פארשטיי. דאס הייסט, געוועינליך אז די פרוי איז שוין אן ערוה, אז צו זיין שוועסטער איז גלייך אן ערוה. דא איז דא אן אינטערעסאנטע היכי תמצא, דער תירוץ איז פשוט, אבער ס'איז דא א פרוי, ער קען חתנ'ען מיט איינע פון זיי. איין שוועסטער אדער אן אשה קען ער קען חתנ'ען. די פראבלעם איז, אויב ער וויל חתנ'ען מיט ביידע אויף איינמאל, בבת אחת ווערן איינע פון זיי אויף ביידע.

ר' יואל אשר: איינער ווערט אן ערוה אויף די אנדערע, אזוי ווי אשה און בתה, אדער שתי אחיות.

ר' יצחק: ביידע ווערן אויף אים אן ערוה, כאילו, יא. סאו, די שאלה איז, וואס געשעט? וואס זאל מען זאגן אז איינער ווערט מקודש און נישט די אנדערע?

דיון: דער לאגישער "לופ" פון שתי אחיות בבת אחת

ר' יואל אשר: ס'איז אויך אן אינטערעסאנטע עולמ'ישע לופ, ווייל ס'ווערט נאר אן ערוה אויב די קדושה איז חל. קידושין איז חל, איז עס נאר חל אויף ביידע צוזאמען. סא איז דא אזא... וואס איז די זאך?

ר' יצחק: מ'גייט נישט קיין עשים. ס'איז אסור לישא שתיהן משום ערוה כאחת, אז ער קען נישט...

ר' יואל אשר: ער קען נישט איז איינער מקודשת.

ר' יצחק: ווייל ער טאר נישט לעבן, ער טאר נישט חתונה האבן מיט ביידע פון די צוזאמען, און ער וויל עקזעקטלט דאס טון ביידע צוזאמען.

ר' יואל אשר: איינער מקודשות. די סיבה קען זיין אז דער וועג ארויס פון די לופ איז פשוט די הלכה פון ס'דארף זיין קידושין הנתינים לביה. קידושין, וואס ווען מ'ענדיגט די קידושין איז די פרוי מיט וועם דו מעגסט וואוינען, דא איז נישט שייך, ווייל יעדער איינס פון זיי איז א ספק, יעדער איינס פון זיי איז...

ר' יצחק: איך זע נישט אז ס'איז א לופ. ווייל איך וועל דיר זאגן פארוואס? ווייל דאס איז עקזעקטלי די עשרה. די תורה זאגט, דו טארסט נישט נעמען אן אשה ובתה.

ר' יואל אשר: דו נעמסט די עשרה, און א יאר שפעטער דערמאנסטו נעמען די בתה, די בתה האט עקספייערט. ניין. אבער ווען דו טוסט ביידע—

ר' יצחק: שטייט אויך אין די תורה אז דו טארסט נישט האבן אשה ובתה כאחד. די זעלבע זאך. פארוואס? ס'זאל נישט זיין... פארשטייסט? דו טארסט נישט נעמען אשה ובתה. וואס איז די פראבלעם? אשה ובתה איז אסור. אז אשה ובתה איז אסור, איז די קדושה נישט חל.

ר' יואל אשר: קיין צדיק גאון שקידוש אשה ובתה שתי אחית כאחת, איין אחית מיט מקודשת. וואס זענען ערוועס איינער אויף די אנדערע?

ר' יצחק: איינער וואלט געקענט דמיון אז איינער פון זיי, ער טוט דאך נישט איינער פון זיי, ער האט געמאכט ביידע.

ר' יואל אשר: וואלט געווען איינס נאך די אנדערע, וואלט דער ערשטער געווען מיטער און דער צווייטער עשר, אבער יוסף ביידע זענען זיך מאקעווען איינער די אנדערע.

לשון הרמב"ם: המקדש נשים רבות כאחת

ר' יצחק: יעצט ווערט אין די הלכה אביסל א מער אינטערעסאנטע פאל. יא.

ר' יואל אשר: יא. איז אזוי, **קידוש נשים רבות כאחת**, וואס טוט זיך אזא פאל? א מענטש איז מקדש מיט מערערע פרויען, **ואומר הרי כלכם מקודשת לי**, ענק אלע זאלן זיין מקדש. וואס יא? וואס שטעלט זיך ארויס אז **היה בהם שתי אחיות או אשה ובתה כי יוצא בהם**? צווישן די נשים רבות איז דא אויך דער פאל וואס מיר האבן פריער געלערנט פון שתי נשים שעשו לשאות שתיהם, צוויי שוועסטערס, אשה ובתה.

איז אויך די זעלבע הלכה, **אין אחת מכולם מקודשת**, איז קיינער פון זיי נישט מקודשת. דא וואלט א מענטש געקענט מאכן א חילוק אז די אלע וואס זענען כשר זאלן יא ווערן מקדשת, אבער אונז זאגן נישט אזוי. אונז זאגן אז היות אין די קדושין, א חלק פון די קדושין האט געהאט אין זיך א כח וואס האט עס צושטערט, ווייל ס'איז געווען דערין אן ערוה וואס די קדושין איז נישט חל, און נישט חל איז געווען די גאנצע קדושין.

ר' יצחק: אויף קיינעם פון זיי. דאס הייסט, פאר סאם ריזען הייסט עס—

ר' יואל אשר: דאס איז בכלל נישט קלאר.

דיון: בטלה מקצתה בטלה כולה — מחלוקת הראשונים

ר' יצחק: אויף די הלכה איז דא מפרשים וואס דינגען זיך, ס'איז תלוי אין וואס מ'פארשטייט די גמרא און אזעלכע זאכן. אבער אזוי, דער רמב"ם האט אזוי גע'פסק'נט אז קיין איינעם פון זיי איז נישט מקודש, ווייל כאילו ס'איז איין מעשה, און וויבאלד אז ס'איז דא געווארן פסול...

ר' יואל אשר: אזוי ווי בטלה מקצתה בטלה כולה אויף אזא מין זאך.

ר' יצחק: ס'איז נישט אזוי פשוט, ווייל למשל קני עץ וחמור, ס'איז דא אופנים וואס מ'זאגט יא, אז דאס וואס איז גוט איז גוט, און דאס וואס איז נישט גוט איז נישט גוט. אזוי איז די... דער מגיד משנה ברענגט אז דער רשב"א און אנדערע האבן געזאגט אז ס'איז נישט זיכער אז ס'איז די הלכה אזוי ווי דער רמב"ם זאגט, אבער דער רמב"ם האלט אזוי.

הלכה ב — "הראויה מכם לביאה מקודשת לי"

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם, **"ואם אמר להן"** — אויב אבער ער האט גענומען נשים רבות, די זעלבע פאל ווי ער האט יעצט געזאגט, אבער וואס ער האט געזאגט איז געווען אנדערש. ער האט נישט געזאגט "ענק אלע", נאר ער האט געזאגט **"הראויה מכם לביאה מקודשת לי"** — ווער פון ענק איך מעג אדער איך קען זיין מיט לביאה זאל זיין מקודשת מיר.

פארשטייט מען דאך אז... אז ס'איז אזוי ווי א תנאי, נישט א תנאי, באלד ס'איז אזוי ווי א טשויס. ער איז מסביר אויף וואס די קידושין זאל חל זיין, נאר אויף די פון די וואס איז ראוי לביאה. **"הרי כולן מקודשות לו חוץ מן האחיות או אשה ובתה וכיוצא בהן"** — אויסער די אחיות או די אשה ובתה, אבער זיי זענען דאך שוין נישט אסור אויף די פריערדיגע סיבה, ווייל מ'קען זיי נישט צוויי מקדש זיין אויפאמאל.

ר' יצחק: רייט, אבער די רעסט... דאס הייסט ער האט געמאכט אזוי ווי אן אומקלארע לשון צחת, ווייל בעצם מיינט ער מקדש זיין די אנדערע, ער האט נאר געזאגט, ס'זאל שוין אוטאמאטיש געשען.

ר' יואל אשר: מ'רעדט דאך אפילו אויף אן אופן אז ער ווייסט נישט אז ווער פון זיי זאלן.

דיון: א מענטש דארף נישט וויסן די נאמען פון די פרוי

ר' יצחק: ער רעדט אבער ס'איז א פשוט'ע הלכה. א מענטש דארף נישט וויסן די נאמען פון די פרוי וואס איז מקדש. ער קען דאך גיין צו א גרופע פרויען און זאגן "כולכן מקודשות לי". אה, ס'איז דא א פראבלעם, מ'קען נישט מאכן כולכן ווייל א חלק פון זיי זענען אסור. נא פראבלעם, איך וועל זאגן די ריכטיגע לשון. וועלכע מ'קען? א גבירה, ער גייט אין מארק, ער קויפט א באנטש.

ר' יואל אשר: ער קויפט אלע. וועלכע וויסטו אלע?

ר' יצחק: ס'איז א בעלקע. וואס הייסט עס? בעלקע. ער באקומט א דיסקאונט פאר קויפן א באנטש פאר מיין. איז אויב אזוי, יעצט אין די נעקסטע הלכה וועט מען פארשטיין—

ר' יואל אשר: אז די הלכה איז שוין נישט דווקא.

ר' יצחק: אויב אזוי, די הלכה וואס אונז זאגן ווען כולכן, פריערדיגע הלכה, די הלכה א' איז געווען—

קידושין שאין מסורין לביאה – הלכות קידושין בספק ובשליחות

הלכה ב – "כולכן מקודשות לי" כשיש בהן ערוה, שפחה או גויה

ר' יצחק: רייט, אבער די רעסט, דאס הייסט אז ער האט געמאכט אז ס'איז ווי אן אונקלארע לשון, זאגט ער, בעצם מיינט ער צו מקדש זיין די אנדערע.

ר' יואל אשר: ער האט נאר געזאגט אז ס'זאל שוין אטאמאטיש געשען דער וואס איז גוט.

ר' יצחק: מ'רעדט דאך אפילו אויף אן אופן אז ער ווייסט נישט וואס ווערט פון זיי. רייט, אבער ס'איז א פשוט'ע הלכה. א מענטש דארף נישט וויסן די נאמען פון די פרוי וואס ער איז מקדש. ער קען דאך גיין צו א גרופע פרויען און זאגן "כולכן מקודשות לי". אה, ס'איז דא א פראבלעם, מ'קען נישט מאכן "כולכן" ווייל א חלק פון זיי זענען אסור. נו פראבלעם, איך וועל זאגן די ריכטיגע לשון. וועלכע מ'קען? א גביר, ער גייט אין מארק, ער קויפט א באנטש. וועלכע? וועלכע? וועלכע? וואס הייסט עס? ער באקומט א דיסקאונט פאר קויפן א באנטש אויף אמאל. איז אויב אזוי, יעצט אין די נעקסטע –

ר' יואל אשר: הלכה וועט מען פארשטיין אז –

ר' יצחק: די הלכה וואס מיר זאגן פון "כולכן", די פריערדיגע הלכה, די הלכה א' איז געווען על דוקא אויפן וואס יעצט וואס ער איז מקדש, איז ביידע ווערן אסור אין די זעלבע מינוט. אבער יעצט אז מ'זאגט פון "כולכן מקודשות", און פריערדיגע צווירן איז געווען אז ס'איז דא אין זיי צוויי עשירות עליו, אבער ס'קען דאך זיין פונקט אזוי איינס וואס איז עליו, מ'דארף בכלל נישט אנקומען צו די היכי תמצא פאר די הלכה. ממילא זאגט ער, "וכן".

ר' יואל אשר: תשע"ח ער האט געהערט, יעצט איז נאך א גרעסערע חידוש, אז הגם מיט די עצם קדושין, דעמאלטס ווערן זיי אסור. דא איז עפעס א קלענערע חידוש. ער זאגט נאר אן אנדערע פאל.

ר' יצחק: דער צווייטער הנחה איז פשוט אז ס'איז אפילו אויף אזא פאל.

דער רמב"ם'ס לשון

ר' יואל אשר: **"אם אמר להן הרי כולכן מקודשות לי, והיתה בהן שפחה או גויה או אשה אחת ערוה, כגון אשת איש או בתו או אחותו וכיוצא בהן"** – ס'האט ארויסגערעכנט די סעירה לאו און די סעירה ערוה, אבער אויף פאר שפחה און א גוי, נישט סתם לאוים, שפחה און א גוי האבן נישט אישות, נישט אישות ארבעט נישט, יא? איז **"אין אחת מכולם מקודשת"**, איז קיינער פון זיי נישט מקודשת. ווייל אין די קידושין איז געווען א האלבע קידושין, האט נישט געקענט חלות זיין ווען ס'איז געווען אן אסירי עריות,

אדער איינער וואס איז נישט תופס קידושין, איז צופאלן די גאנצע מעשה קידושין. די זעלבע זאך זאך. **"ואם אמר הראויה מכם לביאה מקודשת לי"**. נאר ווער פון ענק איז ראוי, ווער פון ענק איך מעג וואוינען מיט אים, איז מקודשת. לערנט ער, **"כולם מקודשות לו חוץ מאותה אשה שאין הקידושין תופסין בה"**.

ר' יצחק: זייער גוט.

הלכה ג – "אחת מכם מקודשת לי" לשתי אחיות

ר' יצחק: יעצט אבער, וועלן מיר לערנען אן אינטערעסאנטע אופן וואס סאמהאו קען ער יא בלייבן סטאק. וויאזוי קען זיין?

ר' יואל אשר: דאס הייסט, עס קען זיין אן אופן וואס ער קען יא בלייבן –

ר' יצחק: סטאק מיט צוויי נשים. ווען די לופ איז א בעסערע לופ.

ר' יואל אשר: אזוי ווי דא. **"אמר לשתי אחיות"** – ער זאגט פאר צוויי שוועסטערס.

ר' יצחק: וואס אונז ווייסן שוין אז איינע פון די שוועסטערס מעגסטו חתונה האבן, אבער דו קענסט נישט נעמען ביידע. זאגט ער אזוי, **"הרי אחת מכם מקודשת לי בזה"** – איינע פון ענק צוויי. איינע פון ענק צוויי איז דאך בסדר.

ר' יואל אשר: **"ונתנה להן"** – ער געבט זיי ביידע, ער געבט א לייג בלייבן זיי ביידע א פרוטה, אדער איינער נעמט פאר ביידע. אדער אן ענליכע פאל ווען דער טאטע איז דער וואס איז מקדש ווייל די טאכטער איז א קטנה, און ער האט אפאר טעכטער קטנות. ער זאגט, **"אחת מבנותיך מקודשת לי, וקיבל האב קידושיה"**. דא ווערט עס א גרויסע פראבלעם, ווייל איינע פון זיי, ביידע קענען נישט, אבער אונז ווייסן נישט וועלכע פון זיי. סאו וועלכע מיינט ער? עני? א ספק, אונז ווייסן נישט. איז דער תירוץ, און ממילא קומט אויס די הלכה אזוי. סאו נארמאלערהייט, וואס וואלט געווען נארמאלערהייט ווען ס'איז נישט די פראבלעם? קען ער דיסיידן וועם פון זיי ער וויל, רייט? נישט דיסיידן, ביידע וועלן זיין ספק. דא אבער קען ער נישט. ניין, איך זאג, ווען די קידושין האט נאך נישט חל געווען, יא? קען מען זאגן...

ר' יצחק: וואס מיינט אז ס'האט נאך נישט חל געווען?

דיסקוסיע: צי קידושין שאין מסורין לביאה זענען קידושין

ר' יואל אשר: סתם אזוי, ווען ס'איז נישט די פראבלעם פון צוויי אחיות, ווען א מענטש גייט און ער זאגט "אחת מכם", איז ביידע מקודשת למספק, ווייל מ'ווייסט נישט וועלכע. דא איז אן אינטערעסאנטע זאך, ווייל ס'איז געווען א שיטה, רבא וואלט גע'טענה'ט אז דא גייט נישט אפילו זיין קיין ספק, וויבאלד ער קען נישט למעשה בועל זיין קיינער פון זיי נישט, ווייל ביי יעדער איינער איז א ספק אחות אשתו. ממילא איז די קידושין נישט חל פון לכתחילה. הדא דכתיב "קידושין שאינן מסורין לביאה". דאס הייסט, טעכניקלי –

ר' יצחק: איינער פון זיי איז חל.

ר' יואל אשר: אבער וויבאלד אז בפועל ממש –

ר' יצחק: וועט ער נישט קענען מאכן קיין ביאה אויף קיינער פון זיי, הייסט עס קידושין שאינן מסורין לביאה. ממילא איז נישט קיין שאלה. אבער דער רמב"ם פסק'נט אז צו שתי נשים לבו איז יא קידושין. ממילא זאגט ער אז די הלכה איז אז **כולן צריכות גט**, הייסט ביידע זענען מקודשת לו מספק, אבער **ואסור לו לבוא על אחת מהן**.

ר' יואל אשר: קידושין איז יא תופס, קידושין איז יא תופס, קידושין איז יא תופס, ווייל אפשר איז זיין די שוועסטער.

ר' יצחק: קידושין איז תופס, ואף על פי שאי אפשר לו לבוא על אחת מהן, ווייל ס'איז דא א צד וואס קידושין איז נישט תופס, וויבאלד ער קען נישט לבוא על אחת מהן. אבער די הלכה איז אז קידושין איז יא תופס, ממילא איז ער סטאק, דארף ער געבן פאר ביידע א גט.

דיסקוסיע: צי קידושין דארף זיין אויף אן אשה מסוימת

ר' יואל אשר: אבער איך פארשטיי נישט אן אנדערע זאך. פארוואס זאל מען נישט זאגן אז ס'איז בכלל פסול? ווייל מ'קען נישט אזוי מקדש זיין. קידושין דארף זיין אן אשה מסוימת. פארוואס זאל נישט זיין אזוי? פארוואס פארשטייט מען נישט אז קידושין איז אן אשה מסוימת? ס'איז נישטא אזא הלכה. ס'איז זייער א ווירד זאך. דו טוסט א חלות אויף עפעס וואס קען נישט געשען. ס'איז נישט פאסילל. איינער פון ענק. און יעצט גייט ער לייבן א ספק. ווען מענטשן מאכן זאכן וואס זענען אן ספק, האבן זיי נאכנישט געטון קיין מעשה שבשלימות. ס'איז א ווירד. לאמיר עס פארגעסן.

ר' יצחק: האסט פארגעסן דיין הקדמה. דו האסט פארשטיין די הלכות, רוב פון זיי דארף מען נישט קוקן אויף מענטשן. דו ביסט א גרויסער מומחה אויף מענטשן, קומען מער. דער מענטש וואס טוט דאס, ער סתם דארף איינשפריצן. דאס איז אן אנדערע נושא. אין די פיפטע חלק שלחן ערוך, ערגעץ, איך ווייס נישט וואו ס'שטייט אז דער מענטש זאל אים איינשפריצן. יעצט זעט מען, וואס איז די הלכה? טעארעטיש. איך מיין אזוי, מ'קען...

ר' יואל אשר: אך אז מ'קען, האט ער עס נישט ארויפגעווארפן אויף עפעס א געוויסע זאך, וועם איך וויל די מערסטע אדער וועם דער טאטע וויל די מערסטע. סאו, ס'איז א ווירד זאך אפילו מ'רופט עס ספק. ספק מיינט איינע פון זיי. דאס איז געבוירן געווארן. געווענליך א ספק מיינט אז ס'איז אמאל געווען עפעס אן אשה וואס איז יעמס –

ר' יצחק: און יעצט איז א ספק.

ר' יואל אשר: ס'איז א ספק אויך.

ר' יצחק: ס'איז א ספק. אונז ווייסן נישט וועלכע ער האט געמיינט.

ר' יואל אשר: אבער ס'איז נישט ווער ער האט געמיינט בכלל. אונז ווייסן נישט וועלכע. ער האט נישט געמיינט גארנישט. ער האט נישט געמיינט גארנישט. ער האט נישט געמיינט.

ר' יצחק: דאס הייסט בכלל נישט קיין רצון. רצון מיינט ס'איז ווייל ס'איז א געוויסע שרוי. סאו, דו ווילסט מחדש זיין א נייע

הלכה אז קדשת ספק אין אים קדשין. אבער די הלכה האלט נישט אזוי ווי דיך.

ר' יואל אשר: ס'איז דא קדשת ספק וואס קדשת ספק וואלט געמיינט.

ר' יצחק: ספק קרוב לא ספק קרוב לאו. נא פראבלעם.

ר' יואל אשר: פארוואס זאל מען געבן א מענטש די כח צו מאכן די דיסטראקשן?

ר' יצחק: דו וואלסט מחדש געווען א נייע הלכה אין די תורה, אז קדושין דארף זיין וואס מ'ווייסט וועלכע פרוי מ'איז מקדש. און מיר האבן שוין –

ר' יואל אשר: פריער גענומען די פריערדיגע גאר וואלט מען געדארפט.

ר' יצחק: ס'וואלט מען געדארפט. נא פראבלעם.

ר' יואל אשר: אבער אמאל, מ'וואלט געדארפט מאכן אזוי, אז קדושין מיינט –

ר' יצחק: מיינט אבער נישט.

ר' יואל אשר: מ'געבט כח פאר א מענטש צו מאכן חלותן. פארוואס זאל מען געבן כח פאר א מענטש צו דיסטרויען פרויען מיט משוגעתן?

ר' יצחק: איין מינוט, דו ביסט ווארט שוין ווייטער. קום איך האב דיר געזאגט, די יומאניסטער זאך, מ'גייט צו די יו-ען. דו וועסט מאכן א חרם קעגן דעם מענטש. איך רעד נישט יעצט, אפשר טאקע, נאר טאקע, ס'איז דאך פשוט אז אויב איינער טוט עס בדווקא איז ער א חיה, מ'דארף אים אנשלאגן אדער איינשפריצן ווייל ער איז א חולה נפש. איך רעד דאך נישט יעצט פון דעם, איך רעד דאך פון די לומדות. אזוי ווי דו האסט געזאגט פריער, פון די לומדות, איך טרעף אין דעם אזא אינטערעסאנטע לומדות, דאס הייסט קידושין שאין מסורין לביאה. צו דאס וואס קידושין דארף האבן א כשר'ע ביאה, איז דאס פשט אז ס'איז א לומדות'ע זאך אדער א טעכנישע זאך? דער מענטש האט נאר א טעכנישע פראבלעם, א הלכה'דיגע טעכנישע פראבלעם, פארוואס ער קען נישט בועל זיין קיין איינער פון די פרויען. איינער פון זיי קען ער זיכער, אונז ווייסן נאר נישט וועלכע. ממילא פראקטיש קען ער נישט. אויף דעם האבן מיין בעל ערוך געהאט א מחלוקת, זייער אן אינטערעסאנטע למדנישע מחלוקת, וואס איז די הלכה פון דעם? פארדעם איז געזעסן די הלכה. ס'געזעסן נישט ווייל מענטשן דרייען זיך און זענען מקדש אחת מכם. איך גלייב נישט. איך האף אזוי. דו האסט גערעכנט אז איינער וואלט דערקענט טענה'ן, ס'איז דא הלכות וואס מ'זאגט אזעלכע סברות, אז מ'קען עס נישט מאכן א ספק. אבער איך מיין אז אונז זענען צוגעמורענט אזעלכע לומדות, ווייל ס'מאכט סענס אין אונזער קאפ, אבער רוב הלכות ארבעט יא, ס'קען עס מאכן א ספק. דו זאגסט אז א מענטש זאל מאכן א חס, ער קען מאכן אויכעט הרי אחת מאלו שתי אראנדזשעס תרומה, אוןביידע ווערן א ספק תרומה. ס'איז דא אזעלכע ספק.

דער רמב"ם'ס שיטה אין קידושין שאין מסורין לביאה

ר' יצחק: אקעי, ווייטער. שוין, דאס איז די הלכה פון קידושין שאין מסורין לביאה.

ר' יואל אשר: ס'איז שנעל דא רעפט אפ, יא? ס'איז דאך איינע פון די ילקא גאנץ. ס'טייטש ס'איז דא א מחלוקת צווישן די רמב"ם און די אנדערע ראשונים אויף קידושין שאין מסורין לביאה.

ר' יצחק: וואס? פארוואס זאל זיין א מחלוקת?

ר' יואל אשר: וואס איז די אביי ביי ילקא גאנץ? דאס איז די הלכה פון אביי.

ר' יצחק: אביי קידושין שאין מסורין לביאה זענען קידושין.

ר' יואל אשר: ס'איז יא קידושין. אה, זייער גוט.

ר' יצחק: עד כאן איז איין גרופע הלכות.

הלכה ד – שליח שלא עשה שליחותו

ר' יואל אשר: איז געווען רעדן א נייע קאמפליקעישאן. שליח שמואל, אדער שליח ש... שלא עשה שליחותו, ששמעה.

ר' יצחק: לאמיר זאגן די ווארט שליח, איך וועל באלד אים אויספרוקן –

ר' יואל אשר: וואס איז פונקטליך די שליחות.

ר' יצחק: איך וויל נאר מסביר זיין וואס איך טראכט דא. ס'איז די ענליכע פראבלעם. פריער איז געווען איין מענטש האט אליינס געמאכט קידושין פון א באנטש פרויען, און אונז ווייסן נישט פונקטליך. דא איז דא די שליח וואס אונז ווייסן נישט פונקטליך וועלכע פרוי האט מקדש געווען, אדער ער האט גע'גנב'עט וכו'.

ר' יואל אשר: יא? אלע מיני קאמפליקעישאנס.

ר' יצחק: ס'איז די ערשטע מעשה –

דער ערשטער פאל: שליח וואס האט מקדש געווען פאר זיך

ר' יואל אשר: וואס דער רמב"ם ברענגט. **"העושה שליח לקדש לו אשה פלונית"**, ער מאכט א שליח, זיי מיר מקדש יענע און יענע פרוי. יענער איז געגאנגען, דער שליח, **וקידשה לו.** ער האט געזאגט, אויב ס'איז גוט פאר יענעם, איז עס דאך גוט פאר מיר. ער האט זי מקדש געווען פאר אים.

ר' יצחק: ער מערקט, דאס ארבעט, רייט? ער איז שייגעץ –

ר' יואל אשר: אבער ער מערקט. ער האט געטון א מעשה רשע. דער רמב"ם גייט שפעטער רעדן וועגן דעם –

ר' יצחק: אבער ער קען גארנישט טון.

ר' יואל אשר: מ'רעדט דאך דא אויך ווען די פרוי האט מסכים געווען צו די שליח. איך מיין, דאס דארף מען נישט דער רמב"ם אויסרעכענען. און נאכדעם איז ער געגאנגען, דער משלח, דער וואס האט געשיקט דעם שליח, איז געגאנגען, און ער האט אליין געגעבן א קידושין **לאמה או לבתה או לאחותה** פון די פרוי. וואו. אונז ווייסן מיר נישט וועלכע איז געווען פריער –

ר' יצחק: וועלכע איז געווען שפעטער.

ר' יואל אשר: אויב דער שליח'ס קידושין איז געווען פריער –

ר' יצחק: איז זיין קידושין נישט חל, ווייל ס'איז אן ערוה. אויב זיין קידושין איז פריער, איז עס יא חל.

ר' יואל אשר: אה, אונז ווייסן נישט וועלכע איז קודם. אויב האט ער מקדש געווען, אויב האט ער גענומען די שליחות פאר זיך...

ר' יצחק: דער שליח האט געגעבן פאר זיך.

ר' יואל אשר: דער שליח איז זיכער מקודש צו יענע פרוי.

ר' יצחק: דאס איז נישט די שאלה. די שאלה איז וועגן דער... דאס הייסט, ס'איז נישט די שאלה. בײדע איז א שאלה. די שאלה איז וועלכע קידושין ארבעט. דער משלח, אויב דער שליח האט די קידושין פון וועלכע דער שליח'ס קידושין איז געווען פאר זיין קידושין פון די שוועסטער, דעמאלטס איז וואס? פארשטייסטו נישט? דער שליח האט מקדש געווען א צווייטע פרוי, אמת? יא? טאמער דער שליח, טאמער דער משלח האט מקדש געווען די פרוי פאר ער האט מקדש געווען –

הלכות אישות פרק ט – ספקות בשליחות קידושין (המשך)

הלכה ב (המשך): שליח קבלה פון אן אשה – ספק מי קדם

ר' יצחק: וואס איז שליח למשלח?

ר' יואל אשר: נישט דער זעלבער מענטש. איך פארשטיי נישט וואס גייט פאר. דער שליח האט מועל געווען בשליחותו, און ער האט גענומען אן אנדערע פרוי. וואס איז יעצט די פראבלעם? וואס האט עס צו טון מיט דעם וואס זיין משלח האט יעצט גענומען די שוועסטער?

ר' יצחק: ניין, וואס האט נאך די קוטשע? זיי האבן סתם פארדרייט די מעשה, און זיי האבן געליינט ראנג.

ר' יואל אשר: דער שליח האט מקדש געווען. גארנישט. ער האט יא געפאלט. שפעטער גייט ער שטיין ווי קוטשע לעצמו.

ר' יצחק: א טעות.

ר' יואל אשר: ער האט געפאלט, ער האט מקדש געווען. און אין די זעלבע צייט האט ער סאבאטאזשט מיט'ן נעמען די שוועסטער. נאר די צוויי קדישענס קענען נישט ארבעטן צוזאמען. די שאלה איז געווען פארשטאר. איז היות אז מ'רעדט דאך לכאורה ווען מ'קען נישט ווייסן, קען מען נישט ווייסן. שני צריכות גט, מספק, מחומרא, און בײדע זענען אסירות עליו.

ר' יצחק: זיי קענען נישט נעמען קיין איינער פון זיי, ווייל שמא הוא אחות אשתו. זייער גוט.

דער רמב"ם'ס לשון: וכן אשה ששלחה שליח לקדשה

ר' יואל אשר: וכן אשה שליח לקדשה והלך בקדשה, זי איז געגאנגען און איר מקדש זיין.

ר' יצחק: די זעלבע זאך א שליח.

ר' יואל אשר: א שליח קבלה. איז געגאנגען די פרוי, דאס הייסט, ווען דער שליח האט מקבל געווען די קידושין, איז זי געווארן אן אשת איש. אבער בעך אט האום, ער איז געפארן צו אנדערע לאנד, ער אינדערהיים, איז זי געגאנגען, זי האט באקומען קידושין פון א צווייטע מאן. **ואינו די יעזר מיום קדם,** אונז ווייסן נישט וועמענס קידושין איז געווען קודם, צו ווען דער שליח האט איבערגעגעבן איז זי שוין געווען אן אשת איש, צו ווען זי האט אליין געגעבן.

דיסקוסיע: חילוק צווישן שליח פון איש און שליח פון אשה

ר' יצחק: ביי די אשה, די חילוק איז אז ביי די אשה דארף מען נישט קיין מעשה פון אחות אשתא.

ר' יואל אשר: ווייל א אשה יעדע צווייטער איז... רייט, רייט, רייט. אבער די שליח פון אן אשה איז אויך אנדערש. געדענקסטו וואס מיר האבן געלערנט פריער אז די שליח פון אן אשה איז אנדערש ווי די שליח פון אן איש? נאר אז ס'דארף איידעם בשעת'ן איבערגעבן.

ר' יצחק: יא, וואס קומט עס אריין? אקעי. דא איז אנדערש. דא איז אבער אויך די הלכה אנדערש. די הלכה איז "שניהם נותנין גט". אבער "ואם רצו" – אה,

ר' יואל אשר: דא איז נישט... פארוואס איז עס אנדערש? "שתי מסירות לו עליו". אויפ'ן צייט...

ר' יצחק: לאמיר זען,

דער רמב"ם'ס לשון: ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס

ר' יואל אשר: ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס. דער צווייטער דארף געבן נייע קידושין. "כונס" מיינט נישט צו קענען נעמען.

ר' יצחק: שטייט נישט דא.

ר' יואל אשר: פארוואס זאל מען נישט

ר' יצחק: חושש זיין אז

ר' יואל אשר: די אנדערע איז געווען קודם? מיר האבן גערעדט,

ר' יצחק: ס'האט צוטון מיט אונזער פריערדיגע חקירה.

ר' יואל אשר: יעצט, אבער אויב יענער איז געווען קודם, האסטו נישט געגעבן קיין קידושין, ווייל דיין קידושין האט געבאונסט. מיר האבן גערעדט וועגן די

דיסקוסיע: צו ספק קידושין איז גענוג פאר קיום המצוה?

ר' יצחק: שאלה לעת עתה אפאר מאל שוין, צו יעדע ספק קידושין, צו א מענטש איז

ר' יואל אשר: יוצא מיט ספק קידושין, אמת? אה, אה, צו די... ניין, ס'קען נישט זיין אז די קידושין ענדיגט זיך ווען זי ווערט עווילעבל,

ר' יצחק: אזוי ווי למשל ביי תנאי, אדער אזוי ווי במקום שלשים יום. ניין, ניין, ניין, איך פארשטיי נישט וואס דו זאגסט. אזוי ווי נאך די גט... נאכאמאל. יעדע מאל אז א מענטש האט א ספק קידושין, אונז ווייסן נישט וועלכע איז קודם. די בײדע האבן ספק קידושין. בײדע צוזאמען גייט נישט, ווייל אחות אשתו. אבער

איינער האט געגעבן... די צוויי אידן האבן זיך געגאנגען צו א דין תורה, איך ווייס נישט, זיי האבן זיך אויסגעקומען, מאך געווען, דו געב א גט, איך בלייב מיט איר. ער האט א ספק קידושין מיט איר,

ר' יואל אשר: רייט?

ר' יצחק: יעצט, ס'איז נישט קלאר אז יעדע מאל א מענטש האט א ספק קידושין, ער מעג לעבן מיט איר. אונז האבן געזען אפאר מאל יא און אפאר מאל נישט.

ר' יואל אשר: און אונז האבן אויך געהאט אזוי ווי א געדאנק אז ער איז שוין מקיים די מצוה פון קידושין, ער דארף נאכאמאל מאכן די ברכה און איך ווייס נישט וואס, אבער מיט די חלות איז עס גענוג, ווייל ס'איז שוין גענוג אז דאס איז זיין ווייב, און מ'האט געמאכט די מעשה קידושין.

ר' יצחק: דער רמב"ם האט געזאגט אויף געוויסע קעיסעס אז מ'דארף מאכן נאכאמאל קידושין, און אין געוויסע קעיסעס זאגט ער נישט. איך ברענג דא פון אונטן אז ס'איז דא א מחלוקת אין די פוסקים וועגן דעם. ס'איז נישט קלאר ביי די אלע קעיסעס. אבער די חידוש איז נאר אז דער רמב"ם האט עס געלאזט אפן,

ר' יואל אשר: ווייל דיווארט "כונס" אליין איז נישט קלאר וואס ס'מיינט. "אחד כונס" קען מיינען אז ער געבט איר יעצט קידושין.

דיסקוסיע: פארוואס ביי רחוקים איז אנדערש ווי ביי קרובים

ר' יצחק: די הלכה וואס דער רמב"ם זאגט דא איז נישט דאס. וואס דער רמב"ם געבט ארויס איז נאר אז ס'איז אנדערש פון פריער, ווייל ביי אחות אשתו, אפילו נאכ'ן גט העלפט נישט, טאר ער נישט חתונה האבן מיט איר. ממילא קען מען נישט מאכן די עצה פון טשוזן וועלכע ער וויל, ווייל ס'העלפט גארנישט. מה שאין כן אשת איש, די רגע וואס זי האט א גט פון איינעם איז זי אויס אשת איש, קען יענער לעבן מיט איר דעמאלט. דאס איז די מעשה פון א... א פרוי וואס האט חתונה געהאט מיט סתם א מענטש.

אבער, זאגט דער רמב"ם ווייטער, וואס דא איז אויף די מעשה, לצד די פרוי איז אויך איינער פון זיי א קרוב, גייט מען צוריק צו די זעלבע הלכה אז ביידע דארפן געבן א גט, יא?

דער רמב"ם'ס לשון: במה דברים אמורים — ברחוקים

ר' יואל אשר: במה דברים אמורים, ברחוקים.

ר' יצחק: יא, די צוויי מענטשן זענען רחוקים זה מזה, זיי האבן נישט קיין שייכות מיט איינעם. אבער, **אם קידשה השליח לאב,** זי האט געשיקט א שליח צו נעמען קידושין, דער שליח האט איר מקדש געווען צו א טאטע,

ר' יואל אשר: וקדשה היא עצמה לבן או לאח וכיוצא בהן,

ר' יצחק: און ווייטער אונז ווייסן נישט וועלכע איז קודם.

ר' יואל אשר: און דא איז דאך די זעלבע פאל אזוויי מיר האבן פריער גערלערנט צוויי אחיות, איז דא דער פאל פון צוויי ברידערס.

ר' יצחק: רייט?

ר' יואל אשר: יא, ס'טייטש, אויסער די פראבלעם פון אשת איש איז אויך געווען די פראבלעם ווייל די צוויי זענען א סתירה איינער אויף די אנדערע. שניהם נותנין גט, מ'זאגט נישט אחד נותן גט ואחד כונס, ווייל דאס איז שוין יא אזוויי

ר' יצחק: די פעלער פון די קידושין ווערט בטל,

ר' יואל אשר: ווייל די זעלבע סיבה ווי אסורה לשני. נישט ווייל די קידושין איז בטל,

ר' יצחק: אונז ווייסן אז ס'איז ספק. מ'קען נישט טוישן פאר די זעלבע סיבה, ווייל אויף א ערווה העלפט נישט אז איינער גייט אוועק, ס'בלייבט ווייטער אן ערווה. איז דאס איז די מעשה פון א שליח

ר' יואל אשר: וואס האט געמאכט א ספק. בקיצור, פארוואס בלייבט עס ווייטער אן ערווה?

ר' יצחק: אחות גרושתו איז אסור.

ר' יואל אשר: אלע עריות, נישט אלעס. ס'איז דא אחות אשתו ווען די שוועסטער איז שוין געשטארבן.

ר' יצחק: אויף רוב פון די

ר' יואל אשר: זאכן העלפט שוין געשטארבן.

ר' יצחק: אקעי. יא. דאס איז די הלכות. מ'זאל קוקן נאך א סורי ביאור, מ'זאל לערנען די הלכות.

ר' יואל אשר: יא, לאמיר גיין ווייטער צו שליח.

ר' יצחק: דאס איז די איין מעשה פון א שליח,

ר' יואל אשר: וועלכע נאך קאמפליקעישאנעס קען זיך מאכן מיט שליח.

ר' יצחק: א שליח, וואס די ערשטע סארט שליח איז געווען די דריי הלכות וואס איז געווען א שליח וואס ער האט איר מקדש געווען... ביידע האבן מקדש געווען, און מ'ווייסט נישט וועלכע איז קודם, ממילא ווערט א פראבלעם.

ר' יואל אשר: יעצט קען מען זען אז פריער איז געווען ספקות וואס געשעט וועגן א מענטש האט געגעבן ראנג קידושין, און ספקות וואס געשעט וועגן דורך שליחות. און דא גייט ווייטער זיין, ספקות וואס געשעט וועגן דער שליח איז געשטארבן.

ר' יצחק: יעצט קען מען לערנען אז א שליח קען מאכן נאך א גרעסערע צרות. פריער האט ער געמאכט א קליינע... ווערט ער שליח און ער איז שולדיג פריער. ער איז שולדיג איז דער מענטש וואס איז געגאנגען וקדש את עצמו. נאכדעם ווערט א נייע מעשה אז א שליח קען

ר' יואל אשר: מאכן נאך גרעסערע צרות.

ר' יצחק: דאס איז ביי די וועי איינע פון די ריזענס פארוואס ס'איז א מצוה צו מקדש

ר' יואל אשר: זיין נישט דורך א שליח. איך האב מורא אז ס'איז

ר' יצחק: נישט איינע פון די טעמים. איך פארשטיי נישט, אבער יעצט זאג איך דארט.

הלכה ג: שליח שמת — האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה

דער רמב"ם'ס לשון: הרי זה בחזקת שקידש

ר' יואל אשר: יא. **האומר לשליחו צא וקדש לי אשה, ומת השליח**, דער שליח איז געשטארבן ערגעצוואו, און מיר ווייסן נישט פונקטליך ווען, מיר ווייסן נישט אויב ער האט שוין געמענעדזשט צו טרעפן א ווייב און מקדש זיין, **או לא קידש**, מיר ווייסן נישט צו ער האט יא מקדש געווען אדער נישט מקדש געווען.

ר' יצחק: איז וואס איז די הלכה?

ר' יואל אשר: איז דא א גרויסע פראבלעם דא, יא? ס'איז א...

ר' יצחק: לאמיך מסביר זיין אויף אידיש. ס'איז דא צוויי שאלות דא. קודם כל, אפשר האט ער בכלל נישט מקדש געווען, בכלל נישט קיין בעיה. צווייטנס, אויב האט ער יא מקדש געווען, און דער מענטש האט געזאגט עקזעקטלי די לשון, "צא וקדש לי אשה", אזוי ווי מיר האבן שוין גערעדט פריער, אז א מענטש קען געבן דעם שליח די רעכט צו מחליט זיין וועלכע אשה צו מקדש זיין. ער מוז בכלל נישט זאגן "אשה פלונית". ער קען זאגן "אשה פלונית", דעמאלטס מוז ער מקדש זיין "אשה פלונית", אבער ער קען אויך זאגן "אשה". איז דער שליח האט די רעכט צו מקדש זיין. דאס איז בכלל נישט קיין גוטע אײדיע. מיר האבן געקוקט די מעשה פון אליעזר, דאס איז געווען די פלאן פון בתואל, אז ער קען הרג'ענען אליעזר. אקעי, יצחק איז נישט קיין פראבלעם, ווייל ער קען עניוועיס זען מיט נאך א פראבלעם. עניוועיס, יא, איז דאס איז די צוויי שאלות. די הלכה גייט אזוי: אויף די ערשטע שאלה, האט ער מקדש געווען? דער תירוץ איז,

ר' יואל אשר: הרי זה בחזקת שקידש. אונז מאכן א חזקה אויף דעם שליח, מסתמא פארשטייען מיר אז ווען ס'איז געווען גענוג צייט וכדומה, ס'דארף מאכן סענס. א חזקה אז ער האט מקדש געווען. פארוואס? ווייל ס'איז דא א חזקה וואס הייסט "חזקה שליח עושה שליחותו". ווען מ'געבט פאר איינעם צו טון א דזשאב, טוט ער עס.

דיסקוסיע: קשיא אויף חזקה שליח עושה שליחותו

ר' יצחק: זייער גוט. אינטערעסאנט. דאס איז אלעס חומרות גדולות, און איך מיין אז ס'איז אויך חומרות כדי מענטשן זאלן נישט טון אזעלכע זאכן, זיי זאלן זיך שרעקן. ווייל "חזקה שליח עושה שליחותו" איז זייער גוט, אבער ער פרעגט א גוטע קשיא דערפון אונטן.

ר' יואל אשר: ס'איז דאך אויך דא א חזקה אז זי איז א בתולה, רייט?

ר' יצחק: ניין, ס'איז דאך דא א צווייטע מענטש דא אין די פיקטשער. ער דארף דאך קאנווינצן א פרוי צו ווערן מקודש צו דעם מענטש. ער קען דאך,

ר' יואל אשר: אזוי ווי אליעזר עבד אברהם האט געזאגט, "אם לא תאבה האשה". ס'איז דאך דא א חזקה שליח להצליח,

ר' יצחק: מיין איך צו זאגן. אז ער איז געווען מצליח. אבער ס'איז דאך דא א חזקה... א גוטע קשיא.

ר' יואל אשר: ווער פרעגט עס?

ר' יצחק: "שליח עושה שליחותו" איז אז ער איז א לאטישער מענטש. ווער פרעגט די שאלה? ס'איז א גוטע שאלה. ער ברענגט די חלקת מחוקק. כאילו אז יעדער איינער וויל מאכן א שידוך. ניין, איך האב עס געטראכט. זאגסטו, איך טראכט אייביג געווען מענטשן. איינער זאגט פאר א שדכן, "טרעף מיר א גוטע שידוך". חזקה איז ווייל ער האט אים נאכנישט געטראפן א שידוך. אויסער אז עפעס איז דורכגעגאנגען גענוג צייט, און ער האלט נאך אין איין קאלן זאגן אז ער האט דאך פאר דיר א שידוך. אקעי, ווייל ס'איז שייך צו קאלן, מ'דארף טראכטן אביסל די מציאות. אבער מ'רעדט דאך דא ווען ס'מאכט סענס, נישט ווען מ'האט געזאגט פאר איינעם, "איך ווייס ווען דו טרעפסט א גוטע שידוך". יענער גייט פאר די שליחות, ער איז געפארן צו די שטאט אויסצופירן דאס

ר' יצחק: וואס מ'האט אים געהייסן. איז דעמאלטס וואס? אבער מצד שני, אונז ווייסן נישט ווער ער האט מקדש געווען. זאגט דער רמב"ם,

דער רמב"ם'ס לשון: והואיל ואינו יודע איזו אשה קידש לו

ר' יואל אשר: והואיל ואינו יודע איזו אשה קידש לו – אונז ווייסן דאך נישט ווער ער האט מקדש געווען. די חזקה זאגט אונז אז ער איז איינער מקדש געווען,

ר' יצחק: און אונז ווייסן נישט וועלכע. איז וואס איז די הלכה?

ר' יואל אשר: יא, **הרי זה אסור בכל** – וואטעווער, ס'איז מיר זייער שווער אפילו צו גיין ווייטער, ווייל ס'איז זייער א מאדנע זאך. ווייל היינט וואלט יעדער איינער געזאגט, וואו איז די פרוי? די פרוי איז עפעס... מ'דארף טראכטן, פרויען זענען געווען שטיל, פרויען זענען נישט געווען בשוק. מ'איגנארט דא אז ס'איז דא א געוויסע פרוי. וואו איז די פרוי? די שליח איז געשטארבן. אבער אויב וואלט געווען א פרוי וואס האט באקומען פון אים קידושין, וואלט זי אריינגעלייגט א קלעסיפייד, וואלט געפרעגט, וואלט געגאנגען צו די בית דין.

ר' יצחק: זאגסטו אזוי, אזוי זאגסטו.

ר' יואל אשר: ס'איז נישטא קיין שום פרוי, און פארוואס זאל מען זאגן א סברא אז א פרוי איז שטיל? איך וואלט געזאגט אזא זאך, פונקט ווי ס'איז דא א חזקה שליח עושה שליחותו, איז דא א חזקה כלה פארציילט פאר מענטשן אז זי איז א כלה, אז זי האט מקבל געווען קידושין. אבער די כלה קומט נישט אריין. אין הלכה ווייסן אונז נישט וועגן דעם. קען זיין באופן אז די כלה איז נישטא דא. איך ווייס נישט, די כלה איז נאך

ר' יצחק: א מעוברת וואס איז אין קברא. איך גלייב נישט אז ס'איז עניוועי געשען די מעשה.

ר' יואל אשר: איך בין נישט זיכער אז א שליח קען שטארבן. גראדע, העפענס טו בי אז דאס איז איין זאך וואס קען געשען. שטארבן שטארבן מענטשן. יא, אבער ס'דארף דאך מאכן סענס אז ער איז געפארן פאר דעם און ער

ר' יצחק: איז א גוטער

ר' יואל אשר: קענט.

ספיקות בקידושין: שליח לקדש סתם, חמשה בנים וחמש בנות, ובת בוגרת

המשך: שליח שמת — אסור בכל אשה שיש לה קרובות

ר' יואל אשר: אבער די כלה קומט נישט אריין אין די הלכה, ווייסן מיר נישט וועגן דעם.

ר' יצחק: קען זיין באופן אז די כלה איז נישט דא.

ר' יואל אשר: איך ווייס נישט. די כלה איז נאך א... וואס איז עיקר איברה. **הרי זה אסור בכל אשה שיש לה קרובות.** איך גלייב נישט אז ס'וועט געשען די מעשה. אדער ס'מוז נישט...

ר' יצחק: א שליח קען שטארבן. גראדע העפענסט טו בי אז דאס איז איין זאך וואס קען געשען. שטארבן שטארבן. יא, אבער... ס'דארף דאך מאכן סענס. ער איז געפארן פאר דעם און ער איז... און ער האט געשטארבן און

ר' יואל אשר: ער טויבט נישט צופיל פריער.

ר' יצחק: דאס איז דאך די פארט וואס איז טאקע מאדנע. די הלכה זאגט אזוי.

ר' יואל אשר: הרי זה... ער האט געדארפט נעמען צוויי איידעם דער שליח. יא? ס'איז ווערד.

ר' יצחק: באלד וועט ער זיין ביים זאגן, אז מ'רעדט דאך אלץ... אבער דער חזקאל'ס שליח... דו פארשטייסט נישט ווי פרעגסט. חזקאל'ס שליח האט נישט געמיינט אז ער האט געטראפן איידעם און אלעס.

ר' יואל אשר: יא, אבער פארוואס זאל נישט אויך זיין א חזקה? אז אויב וואלט איינער מקדש געווען מיט איידעם, און ס'איז דא א פרוי, וואלט מען שוין עפעס געהערט.

ר' יצחק: ס'איז ווערד. און ווער ווייטער, הרי זה עשור? איך מיין די קשיא איז

ר' יואל אשר: די ראנג סטעידזש אויף די מעשה. מארגן גייט טאקע קומען, ער וועט זיין ווייטער.

ר' יצחק: יעצט דאך ביזדערווייל וואס איז די הלכה. ס'איז דא א משל. שפעטער לערנט מען וועגן א משל, אזוי ווי איינער ברענגט עפעס וואס מאכט סענס. איך דארף גיין טשעקן דארט. יא, לאמיר נאר זאגן, איך מיין אז דו ביסט צו ווארערעד אויף די מעשה. לאמיר זאגן מארגן וועט קומען די פרוי. לאו פראבלעם.

ר' יואל אשר: יעצט רעדט מען ביז דעמאלטס.

ר' יצחק: וואס איז די הלכה?

פשט הרמב"ם: אסור בכל אשה שיש לה קרובות

ר' יואל אשר: איז אזוי, איך זאג אז שליח עושה שליחותא זאגט זיכער אז ער האט איינער מקדש געווען, אבער אונז ווייסן נישט ועם. ס'געשעט דא א גרויסע פראבלעם אז דער משלח גייט נישט קענען מקדש זיין קיין שום אנדערע פרוי. איך מיין נישט קיין שום אנדערע, זייער אסאך מיני פרויען גייט ער נישט קענען מקדש זיין.

לאמיר זען וואס ער מיינט. זאגט דער רמב"ם אזוי: **הרי זה אסור בכל אשה שיש לה קרובות שאין ערוה עמה.** ער טוט זיין אסור מיט יעדע פרוי וואס האט קרובות וואס די קרובות איז ערוה פאר איר. טייטש, יעדע אשה וואס האט א בת, וואס איז שוין נישט צידוכים, אדער יעדע אשה וואס האט א אם אדער אחות, וואס איז פרימאטש כמעט אלע פרויען. גייט איר נישט אן חתונה האבן. פארוואס?

ר' יצחק: ווייל אפשר די שוועסטער...

ר' יואל אשר: ווייל עמין תאמר יוסף זייערע זאגט, די פרוי איז א פיינע פרוי, ס'פעלט איר גארנישט, זי איז א פניה. אבער געדענק אז דער שליח וואס איז שוין געשטארבן, וואס אונז ווייסן אז ער האט געטון א שליח וואס האט דאך איינער מקדש געווען. נו, אמת, שם האומא קידוש שלא שליח. אפשר די מאמע פון די פרוי, אדער די שוועסטער, אדער די טאכטער. ממילא גייסטו יעצט חתונה האבן מיט א... גייסט יעצט וואוינען מיט דיין ערוה.

ר' יצחק: אמת, אשתו, וכדומה. ווער מער האט געחתנט? **מותר באשה שאין לה קרובות.** ער דארף טרעפן א יתומה, א בת יחידה, בעיסיקלי.

קשיית תוספות: פארוואס נישט אסור בכל הנשים?

ר' יצחק: יעצט, תוספות פרעגט שוין א גוטע קשיא. דו פרעגסט א טעכנישע קשיא, ס'מאכט נישט קיין סענס. תוספות פרעגט א לומדישע קשיא: אז אויב ס'איז דא אזא חשש אז ס'איז דא עפעס א פרוי ערגעץ וואס איז מקודש צו דעם מענטש, און מ'נעמט זיך אזוי ערנסט אז ער איז אסור בכל הנשים וואס אפשר זענען זיי איר קרוב, פארוואס זאל מען נישט יעצט זאגן אז זייט די מעשה,

ר' יואל אשר: אלע נשים שבעולם זענען אסור חס ושלום? אפשר זענען זיי אשת איש.

תירוץ תוספות: משום קנס

ר' יצחק: תוספות האט געהאלטן אויף דעם א זייער גוטע קשיא, און זיי האבן געזאגט אז ס'קען זיין אז די גאנצע הלכה איז נישט טאקע א הלכה, ס'איז נאר משום קנס, ווייל ער מאכט א מאדנע שליח לקדש סתם, ס'איז נישט קיין וועג.

תירוץ הרמב"ן: חזקת פנויה אויף די פרוי גופא, נישט אויף די קרובות

ר' יצחק: אבער דער רמב"ן זאגט אז ניין, טאקע אזוי איז דער דין. ניין, דער רמב"ן זאגט אז וואס דו האסט געזאגט, ס'איז דא א חזקת פנויה. פארוואס איז דא א פראבלעם? ווייל דער רמב"ן האט אן עמקות'דיגע תורה, א לומדישע תורה. אז הכי נמי, ווען דו ביסט דן אויף די פרוי אליינס, זי האט א חזקת פנויה. יעדע פרוי איז א חזקת פנויה. אבער קיינער האט נישט קיין חזקה אז איר שוועסטער

ר' יואל אשר: איז נישט מקודש געווארן.

ר' יצחק: אויף די פרוי אליינס, עגזעקטלי. אבער אויף דאס אז זי איז א קרוב, איז נישטא קיין חזקה. וויאזוי העלפט די חזקה פון די קרוב? זייער א פאני לומדות פון דעם רמב"ן.

דיון: די שוועסטער האט דאך אויך א חזקת פנויה

ר' יואל אשר: און ס'איז זייער אינטערעסאנט, ווייל מ'קען מיט די רמב"ן'ס זאך קען מען דאך ווייטער זאגן אז די שוועסטער פון די פרוי האט דאך אויך א חזקת פנויה.

ר' יצחק: זי האט א חזקה, אבער יעצט פרעגט מען נישט די שאלה.

דיון: די מציאות פון די הלכה

ר' יואל אשר: אבער ווייטער מיט מיין פראקטישע, ס'זעט דא אויס ווי ס'איז געווען אמאל אזא מציאות אז א פרוי זאל באקומען קידושין און נישט פארציילן פאר קיין נפש, ווייל אז נישט שטימט עס נישט. זי איז דאך די שוועסטער, זי לעבט מיט איר אין איין דזשענערעישן. אויב ס'וואלט געשען צו איר אזא ווילדע זאך אז א מאן האט איר געגעבן קידושין און זי האט מסכים געווען, ער וואלט דאך נישט געוואוסט. סאו, אלא מאי, עפעס, מ'רעדט דא פון היפאטעטיקלס אדער יא?

ר' יצחק: אדער דאס אדער דאס, יא? נישט קלאר. אקעי. איך האב ליב תוספות'ס פשט למעשה. מ'זאגט די הלכות כדי אז מענטשן זאלן נישט מאכן קיין חכמות. יא, עפעס אזוי. אקעי, ווייטער.

הלכה: קרובה שהיתה אשת איש בשעת השליחות

ר' יצחק: וועלכע נאך פרוי קען דער מענטש חתונה האבן מיט?

ר' יואל אשר: יא? זאגט דער רמב"ם, **"ומותר באשה שאין לה קרובות כגון אלו"**. דאס אז יעדע שוועסטער אדער יעדע נאנטע ערוה פון עני פרוי איז אפשר די מיסטעריעז פרוי וואס האט באקומען די קידושין, איז נאר ווען ס'איז שייך. אבער אויב איינער האט נאר א שוועסטער אדער א מאמע וואס האט נישט געקענט באקומען דעמאלטס קידושין, זי איז געווען אן אשת איש ווען דער שליח האט סופאזעדלי אויסגעפירט זיין שליחות, **"בשעה שעשהו שליח"**, דעמאלטס ווייסן מיר דאך

ר' יצחק: אז דער שליח האט נישט

ר' יואל אשר: דעמאלטס געקענט געבן קידושין פאר די פרוי ווייל זי איז געווען אן אשת איש. זאגט דער רמב"ם, אויב זי איז געווען אן אשת איש, איז זי דאך נישט נוגע, זי איז דאך ווייטער. אבער יעצט איז דאך א פאל ווען זי קען דאך זיין די גוטע ווייב,

ר' יצחק: זי האט זיך נאכדעם געג'גט.

ר' יואל אשר: איז **"אף על פי שנתגרשה קודם שימות השליח"**,

ר' יצחק: אבער נאכדעם וואס ער איז געגאנגען מיט זיין שליחות,

ר' יואל אשר: ער האט אנגעהויבן זיין שליחות, אז **"שליח עושה שליחותו"** איז אויך דא א חזקה אז ער

ר' יצחק: טוט עס גאנץ שנעל.

ר' יואל אשר: "ואין אומרין שמא קידש השליח את קרובתה אחר שנתגרשה".

ר' יצחק: פארוואס?

ר' יואל אשר: "מפני שלא היתה ראויה בשעה שעשה השליח". יא? **"ואין אדם עושה שליח לקדש לו אלא אשה שיכול הוא לקדשה בשעת השליחות".**

ר' יצחק: הייסט אפילו אויב זי איז שוין נישט געווארן אינמיטן דעם שליחות פאר ער איז געשטארבן, אבער ווען א מענטש מאכט א שליח, מיינט ער נישט א פרוי וואס איז יעצט אן אשת איש.

דיון: פארוואס איז דאס נישט אין הלכות שליחות?

ר' יואל אשר: פארוואס וואלט דער רמב"ם נישט געדארפט זאגן די הלכה אין הלכות שליחות, אז יעדע מאל ווען דו קומסט מקדש זיין א פרוי דארפסטו פרעגן צו דו ביסט געווען חתונה געהאט א יאר צוריק אדער א חודש צוריק ווען איך בין אהערגעקומען?

ר' יצחק: האסטו יעצט א סתירה פון אהער צו הלכה. נאר ווען ס'מאכט א שליח סתם, וואס ס'איז סתם אזוי א מאדנע בריאה וואס מ'דארף איבערלייגן.

ר' יואל אשר: זעט מען ארויס אז דער משוגענער וואסווארפט אריין איין קידושין צווישן אסאך פרויען, האט אבער געמאכט זיכער אז זי איז נישט געווען קיין אשת איש בשעת ווען ער האט געמאכט די שליחות.

ר' יצחק: יענער איז נישט קיין שליח, יענער איז דאך אליינס. ביי א שליח, ס'מוז אזוי זיין. ס'איז א הלכה פון שליחות.

דיון: פארוואס נישט אפילו מי שתהיה ראויה בשעת השליחות?

ר' יואל אשר: זעען מיר דאך אז א מענטש קען איינער מאכן אפילו א שליח צו אליין מחליט זיין מיט וועם איך זאל חתונה האבן. פארוואס זאל מען נישט זאגן אז דער וואס וועט זיין כשר בשעת דער שליח וויל אויספירן זיין שליחות?

ר' יצחק: וואס איז דאס? א מענטש מיינט נישט.

ר' יואל אשר: אונז רעדן דאך דא פון א משלח וואס איז נישט קיין מייקרא-מענעדזשער, יא? ווייל דו קענסט טשוזן.

ר' יצחק: ס'איז זייער ווייט פון א מייקרא-מענעדזשער. נו,

ר' יואל אשר: פארוואס זאל ער דעמאלטס, פארוואס זאל ער זיין געוואנדן אין ווער איז אסור בשעת ווען ער מאכט די שליחות? ער דערלאזט דאך די גאנצע

ר' יצחק: זאך פאר די שליחות. ס'איז דא צוויי מפרשים דא. ס'איז דא וואס זאגן אז דאס איז א דעת, און ס'איז דא וואס זאגן אז דאס איז א נושא פון די דעת. לויט דיר למשל, אויב ער זאגט קלאר, קענסטו קדש'ן עניוואן אפילו איינער וואס איז יעצט געווארן ראוי וואלט עס געדארפט ארבעטן, אבער דער רא"ש טענה'ט אז ניין, דאס איז נישט קיין שליחות אויף אים נישט. עקזעקטלי, ווייל א שליחות קען מען נאר מאכן אזא לומד'ישע זאך,

ר' יואל אשר: מה מחר ראשון לשני, כל זכות שתבא לידו, עפעס אזא סארט זאך.

ר' יצחק: אבער ער האט נישט יעצט קיין רעכט צו מקדש זיין א פרוי וואס איז נישט, און וויאזוי קען ער

ר' יואל אשר: געבן דעם שליח די רעכט? הגם אז דער שליח געבט איבער רשות וואס ער האט.

ר' יצחק: עפעס אזא סברא. שוין,

ר' יואל אשר: נאך א פרשה פון ספיקות אזוי.

הלכה ג: מי שהיו לו חמשה בנים — פינף ברידער מיט פינף שוועסטער

ר' יצחק: מי שהיו לו חמשה בנים, הייסט עפעס אן ענליכע מעשה פון א שליח וואס מ'ווייסט נישט וועלכע ער האט מקדש געווען.

ר' יואל אשר: נאך א קריעיטיוו קאמפליקעישאן קען מען עס רופן. א טאטע האט געהאט פינף זין, און אלע פון זיי האבן געמאכט דעם טאטן א שליח לקדש להם אשה, וועלכע אשה אים געפעלט. און דער טאטע איז א חברה מאן, און ער האט גלייך געטראפן א טאטע וואס האט די זעלבע פראבלעם. זאגט דער בעל הבור צו דער בעל האטעל, דו האסט פינף טעכטער? אה, ניין. ער וויל נישט מאכן אלע, ווייל ער וויל נישט יעדער איינער זאל זיין אן ערוה אויף די אנדערע,

ר' יצחק: ערוה אויף די אנדערע, ערוה אויף די ערוה איז. און וואס ער טוט איז,

ר' יואל אשר: וויל ער נעמען... אה, ער זאגט, איינע פון דיינע טעכטער זאל זיין מקודשת פאר איינעם פון מיינע קינדער. ווייל מ'האט ענק ביידע גע'פטר'ט ער האט עליסט איינעם פון די קאפ ווייטער. לאז איך דאך וויסן, ניין, ער האט יעצט אנגעהויבן די קאפ ווייטער. אבער ער האט נישט געזאגט וועלכע. יא, ער האט נישט געזאגט וועלכע. ער האט נישט געזאגט צו וועלכע. דער אנדערער טאטע האט מקבל געווען קידושין, איז יעצט דא א גרויסע פראבלעם, ווייל אונז ווייסן נישט וועלכע איז מקודש צו וועם. און אויך איז יעדער איינער אסור אלס דער ברודער אדער דער שוועסטער פון דעם מיט וועם דו ווילסט יעצט נעמען.

קיבל האב קידושיה, כל אחת מהן צריכה חמשה גיטין מכל האחים. יעדער איינער דארף א גט פון יעדן איינעם. **הואיל וכולן נתנו רשות לאב לקדש להן.**

ר' יצחק: איז יעדער איינער פון די ברידער דארף געבן פינף גיטין. **כל אחת מהן צריכה חמשה גיטין.** יא. ס'הייסט,

ר' יואל אשר: יעדע פרוי דארף אין יעדער מאן.

ר' יצחק: יעדער מאן געבט פינף גיטין. ס'קומט אויס פינף און צוואנציג גיטין גייט מען יעצט שרייבן.

ר' יואל אשר: דער סופר האט ענדליך געווען רייך. **מת אחד מהם,** טאמער איינער פון דעם וועט שטארבן, איז **כל אחת מהן צריכה ארבעה גיטין.** און מ'דארף אבער אויך חושש זיין אלס אשת איש, צו זאגן אלס יבום לשוק, דארף מען געבן חליצה פאר איינע פון זיי.

ר' יצחק: אה, חליצה דארף נישט אלע געבן, ווייל חליצה איז סתם א דין אז נישט יעדער איינער דארף געבן חליצה. ס'איז גענוג אז איינער געבט חליצה, רייט? דאס איז די חילוק פון חליצה מיט קענער.

דיון: צרת ערוה ביי יבום

ר' יואל אשר: אבער אחות אשתו, אה, כ'מיין צו זאגן יבום קען מען דאך נישט, אבער אחות אשתו זעט אויס איז נישט קיין פון די צרות וואס פטר'ט פון... אויטאמאטיש, איך ווייס נישט קיין צרות יבום.

ר' יצחק: ס'וואלט יא געפיילט אויף זיין צרות יבום. ס'איז א ספק.

ר' יואל אשר: אבער ס'וואלט געווען א צרות יבום, וואלטס געווען געפיילט, ס'איז דא נאך נאר אן ענין פון א... רייט, רייט, רייט.

ר' יצחק: ס'איז א צרה, אבער ס'איז נישט קיין צרה.

ר' יואל אשר: ס'איז א ליטערע מיטל צרה. אקעי. יא. אקעי.

הלכה: טאטע מיט בת קטנה/נערה און בוגרת

ר' יואל אשר: אזא פאל גייען מיר עס דא לערנען. א טאטע... וואס האט געהאט... **אף שהיתה לו בת קטנה נערה, שהיא ברשותו.** און זיי האבן דאך געלערנט אז ווי לאנג ווי איז א קטנה אדער א נערה קען דער טאטע מקבל זיין קידושין פאר איר. נאכדעם האט ער א בת באגרוס, און דער באגרוס האט געגעבן רשות לקדשו. דער באגרוס איז נישט אויטאמאטיש, דער טאטע האט רשות, אבער דער באגרוס האט איר געזאגט, טאטע, איך געב דיר רשות,

ר' יצחק: איך מאך דיר פאר א שליח.

ר' יואל אשר: וקידש בתו סתם לאחר, און נאכדעם איז ער געגאנגען און מקדש געווען בתו סתם, מיין טאכטער. ווייסט נישט וועם מיינט ער דא? צו מיינט ער... די טאכטער וואס האט אים געגעבן רשות, אדער די טאכטער וואס ער האט אויטאמאטיש רשות. זאגט דער רמב"ם, זאגן אונז, **אין הבוגרות בכלל, עד שיפרש ויאמר בתי הבוגרות שעשתה אותו שליח.** דא ווייסן דאס אז זיין כח צו מקדש זיין בתיה קטנה ונערה איז אסאך שטערקער. ס'איז א נעטשורעל כח וואס ער האט. ס'איז נישט עפעס וואס ער האט פארלוירן און צוריקבאקומען דורך א שליחות. ס'איז אן אמת'דיגע כח וואס ער האט. סתם קידושין איז פאר זיי. אויב מיינט ער יא דער באגרעס און ער טוט עס בתור שליח, וואלט ער געדארפט זאגן.

ר' יצחק: ער קען עס זאגן ביי די קידושין אדער...

ר' יואל אשר: ולפיכך אין הבוגרת מקודשת והקטנה מקודשת. מ'זאגט נישט אז ס'הייבט עס אן.

רמב"ם הלכות אישות - קידושין דרך האב: נאמנות, ספיקות, ולשון מצמצם

הלכה ט (המשך) - "קידשתי את בתי" ביי א בוגרת

ר' יואל אשר: ווייל דא ווייסן מיר, זעט איר, אז זיין כח צו מקדש זיין א בת קטנה ונערה איז אסאך שטערקער. ס'איז א נעטשורעל כח וואס ער האט. ס'איז נישט עפעס וואס ער האט פארלוירן און ער האט צוריקבאקומען דורך א שליחות. ס'איז אן אמת'דיגער כח וואס ער האט. און סתם קידושין איז פאר זיי. אויב מיינט ער יא די בוגרת און ער טוט עס בתור שליח, וואלט ער געדארפט זאגן.

ר' יצחק: ער קען דאס זאגן ביי די קידושין אדער...

ר' יואל אשר: לפיכך אין הבוגרת מקודשת, ואחותה מקודשת. מ'זאגט נישט אז ס'הייבט יעצט אן... דו וואלסט געקענט טראכטן אז דא ווערט א נייע... ס'ווערט נאכאמאל די זעלבע דילעמע אז ביידע זענען אסור. זאגט מען ניין, דא האט מען געסאלווט. דא איז דא א סאלושן.

ר' יצחק: ווייל דא ווייסט מען וועלכע מ'מיינט.

ר' יואל אשר: די נעקסטע פאר האט מען סאלושנס.

ר' יצחק: דאס הייסט, דא איז עס אופן, לאמיר מאכן אז ס'איז א קעפל, איך ווייס נישט וואס...

ר' יואל אשר: אפשר דא האט עס צוטון מיט די לשון. אונז לערנען אריין אין די לשון אז ווען א מענטש זאגט "בתי",

ר' יצחק: מיינט מען נישט "בתי הבוגרת", ווייל "בתי הבוגרת" וואלט ער געדארפט ארויסזאגן. דאס הייסט, דער פאל איז וואס ס'איז א זעלבע ספק, אבער ער האט יא געזאגט עפעס.

ר' יואל אשר: א ווארט וואס

ר' יצחק: רמז'ט אויף זיין דעת.

ר' יואל אשר: א לשון ממתיר הספיקות אדער מצמצם הספיקות. האסט געזאגט צמצום הלשון? זייער גוט.

הלכה י - שתי כיתי בנות משתי נשים: "בתי הגדולה" / "בתי הקטנה"

ר' יואל אשר: מי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים, איינער האט צוויי פרויען, און מיט יעדן איינעם האט ער געהאט א גרופע פון טעכטער. **וכולן ברשותו,** זיי זענען אלע קטנות אדער נערות, און ער האט די רשות צו מקדש זיין. **וקידש אחת מהן,** ער האט געגומען קידושין פאר איינעם. **ובשעת הקידושין אמר לבעל, "קידשתי לך את בתי הגדולה".** ער האט געזאגט "מיין גרויסע". אבער ער האט דאך צוויי גרופעס פון גרויסע. דאס הייסט, אז ער זיצט מיט איין גרופע, אזויווי ס'איז געווען אהל פון בלהה, זלפה, רחל, לאה, ער גייט אין די געצעלט מיט איינע פון די כתות, רופט ער די גדולה ווייל זי איז די גדולה אין יענע גרופע. אבער ווען ער האט געזאגט "לגדולה", וואס האט ער געמיינט?

ר' יצחק: דאס איז א גרויסער פראבלעם. אין אנדערע ווערטער, אז וואס? כמעט אלע זענען גדולות, רייט?

דיסקוסיע: די דריי מעגלעכע מינינגס פון "גדולה"

ר' יואל אשר: די ווארט "גדולה" דא קען האבן פארשידענע מינינגס. מ'קען זאגן אז ס'מיינט נאר די וואס איז זיכער זיכער די ווארט "גדולה", אבער מ'קען דא זאגן "גדולה" אזוי: אין יעדע גרופע איז דא די גרעסטע פון יענע גרופע, און אויך איז דא איין גרופע איז עלטער ווי די יונגערע. לאמיר זאגן דער טאטע האט חתונה געהאט און געהאט אפאר קינדער, און שפעטער האט ער חתונה געהאט מיט נאך א פרוי

ר' יצחק: און געהאט אפאר קינדער.

ר' יואל אשר: איז די "גדולה" קען מיינען אז אמאל וועט ער רופן עניבאדי פון די גרויסע גרופע, וועט ער רופן "אה,

ר' יצחק: איינער פון מיינע גרויסע מיידלעך".

ר' יואל אשר: אויך די גרעסטע פון די יונגסטע גרופע וועט ער אויך אבער דא, היות ער זאגט בתי הגדולה סתם, טרייען אונז יא צו געבן מינינג אז א מענטש ווען ער קען, רעדט ער יא קלאר. ווען ער האט געזאגט גדולה, מיינט ער די הכי גדולה.

דער רמב"ם'ס פסק: נאר די גדולה שבגדולות איז מקודשת

ר' יואל אשר: ער זאגט די רמב"ם אזוי: **"אף על פי שיש לומר שמא גדולה שבגדולות קידש

ר' יצחק: לו או גדולה שבקטנות

ר' יואל אשר: או קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות" - **מ'קען דאך זאגן אלע אפשענס, דריי אפשענס - למעשה פסק'ענען אונז אז ווען ער האט געזאגט האט ער יא געזאגט מיט כוונה, און ער האט מינימייזד די אפשענס מיט'ן זאגן הגדולה.** "הרי כולן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות", **און ס'איז אלע מותר אויסער די וואן וואס איז זיכער גדולה, וואס איז גדולה שבגדולות,** "והיא לבדה המקודשת".**

די זעלבע זאך וועט זיין מיט קטנה. **"וכן אם קידש בתו הקטנה אף על פי שיש לומר שמא קטנה שבקטנות או קטנה שבגדולות או גדולה שבקטנות שהיא קטנה מן הקטנה שבגדולות, הרי כולן מותרות חוץ מן הקטנה שבקטנות".** זאגן אונז אז ווען ער זאגט די קטנה האט ער אויך געמיינט די הכי קטנה, ממילא וועט נאר זיין אסור מיט די קטנה שבקטנות, איך מיין די קידושין וועלן נאר זיין אויף די גאנצע זאך, און אלע אנדערע קטנות.

ר' יצחק: און די רמב"ם מסביר יעצט די ביידע הלכות, יא? פארוואס?

ר' יואל אשר: ווייל ווען א מענטש זאגט גדולה, מיינט ער די "גדולה שאין בבנותיו גדולה ממנה", וואס איז נישט דא קיין גרעסערע. און ווען ער זאגט קטנה, מיינט מען "שאין בהן קטנה ממנה".

דער פרינציפ: א מענטש רעדט קלאר ווען ער וויל זיין מסכים

ר' יצחק: אינטערעסאנט אזוי ווי טייטש. גדולה מיינט - נישט דא קיין גרעסערע. עניוואן וואס ווייסט די גדול הדור, ווייסטו נישט דא קיין גרעסערע פון אים.

ר' יואל אשר: ניין, איך האב פריער געזאגט אז אינדערהיים קען זיין אז ער רופט אסאך פון זיי גדולה, בעיסד אויף די דריי זאכן. אבער ווען א מענטש וויל זאגן עפעס א געוויסע זאך פון אמונה, א געוויסע זאך פון בירור, וויל ער דאך רעדן קלאר.

ר' יצחק: ס'איז נישט קיין נושא פון אמונה,

ר' יואל אשר: דו מיינסט צו זאגן קידושין. ער וויל דאך זיין מסכים. ער וויל דאך יא, ער איז דאך נישט קיין משוגע'נער טאטע. ס'מאכט זיך, אונז האבן מיר שוין דא באגעגנט משוגע'נע טאטעס, אבער ווען ס'פעלט נישט אויס, זאגט מען אונז דער טאטע איז נישט משוגע, און ער האט גערעדט קלאר.

ר' יצחק: דאס הייסט, דאס איז דער קלארסטער, דער מערסטער מצומצם'סטער מובן פון וואס מען זאגט, און אונז גייען מיר אן דער מערסטער מצומצם'סטער. יעצט גייט מען טאקע לערנען די נעקסטע גרופע הלכות, און געבויט אויף די ערשטע הלכות וואס שטייט דא, אז דער טאטע קען זאגן אז...

ר' יואל אשר: מיר האבן געלערנט אז דער טאטע האט רשות פון קידושין אויף די טעכטער הקטנות.

ר' יצחק: יעצט קען מען לערנען אז נישט וועגן ער האט רשות, נישט ווייל ער האט רשות, נאר ער האט אויך... מען גלייבט אים אויב ער זאגט,

ר' יואל אשר: אפשר וועגן דעם ווייל ער האט רשות,

ר' יצחק: און ער קען אויך מאכן פראבלעמס אין דעם וועג. דער טאטע קען מאכן צרות.

הלכה יא - נאמנות האב לומר "קידשתי את בתי"

רשות און נאמנות קומען צוזאמען

ר' יואל אשר: ניין, ס'מאכט אויך סענס אז ווען מען האט אים געגעבן רשות האט מען אים אויך געגעבן נאמנות. איך זאג דיר, די צוויי זאכן קומען צוזאמען סיי אין לומדות און סיי אויך פראקטיש. ווען דו געסט פאר א מענטש רשות, געסטו אים אויך נאמנות, ער זאל קומען זאגן איך האב אויסגעפירט מיין רשות.

ניין, לאמיר זען. **נאמן האב לומר על בתו קודם שתבגור שהיא מקודשת, ואוסרה על הכל.** דער טאטע האט א נאמנות צו זאגן אויף זיין טאכטער, ווי לאנג זי איז נאך נישט קיין בוגרת, דאס הייסט ווי לאנג זי איז נאך א קטנה אדער א נערה, קען ער זאגן אז ער האט גענומען אויף איר קידושין, ואוסרה על הכל, און מיט דעם אסר'ט ער איר אויף אלע אנדערע מענער ווייל זי איז שוין אן אשת איש. אויף דעם האט ער נאמנות.

די נאמנות מיינט נישט אז מ'רופט די עדים

ר' יואל אשר: שפעטער גייט דער רמב"ם זאגן אויף די אלע הלכות אז ס'שטייט זיך אז ס'דארף דארט זיין עדים, אבער דא רעדט מען...

ר' יצחק: ער זאגט אז ס'איז געווען מיט עדים, מיט אלעס. מ'גלייבט אים נישט ווייל וועגן די עדים, מ'גלייבט אים אז ס'איז געווען די עדים.

ר' יואל אשר: אויב ס'וועט קומען פאר א בית דין,

ר' יצחק: וועט די בית דין זאגן "לאמיר ברענגען די עדים"? ניין, זיי גייען נישט זאגן. דאס איז דאך די טייטש "נאמן".

ר' יואל אשר: דער רמב"ם וואס ער זאגט שפעטער איז נאר אז יעדער איינער וואס ער זאגט "קידשתי" מיינט צו זאגן איך האב געמאכט א כשר'ע קידושין, אבער מ'רופט נישט די עדים קיין מאל נישט, ווייל דאס איז דאך די טייטש די נאמנות, ער האט נאמנות, מ'גלייבט אים. ס'איז דא געוויסע הלכות וואס די תורה האט געגעבן נאמנות אויף טאטעס אויף זייערע קינדער, לגבי יחוס, לגבי אידישקייט. דא שטייט לגבי קידושין.

ר' יצחק: בקיצור, ער זאגט אויף א קליינע מיידל וואס איז נאך א קטנה אדער נערה,

ר' יואל אשר: איז זי מקודשת און זי איז טאקע אסורה על הכל.

ר' יצחק: געוועגליך, א נארמאלע אופן, זאגט ער אויך צו ווער.

הלכה יב - "קידשתי את בתי ואיני יודע למי"

ר' יואל אשר: אבער וואס איז אויב ער זאגט אזוי? **האב שאמר קידשתי את בתי ואיני יודע למי קידשתיה,** איך ווייס נישט פאר וועם. איינער האט גענומען קידושין פאר מיין טאכטער. איך ווייס נישט ווער דאס איז געווען. איך האב אויסגערופן, ס'איז געווען א ריזיגע עולם, "ווער וויל?", איינער האט געגעבן. איז דא ווערט דא זייער א שווערע הלכה, **הרי זו אסורה לעולם על כל אדם,** זי איז אסור פאר יעדן מענטש. **עד שיאמר האב נודע לי שלפלוני קידשתיה,** ביז דער טאטע דערמאנט זיך און ער זאגט "יא, אה, פאר יענעם און יענעם האב איך אים מקדש געווען". ער האט די נאמנות. ער האט שוין אויף די נאמנות צו פארגעסן פאר א לאנגע צייט.

"נודע לי" - דערמאנען אדער אויסגעפיגערט?

ניין, ס'מוז נישט זיין די זעלבע פלאץ. ער קען זאגן "איני יודע", און אפאר טעג שפעטער זאגט ער "נודע לי", מ'האט געמאכט א שאלת חלום, "לפלוני קידשתיה". און דעמאלטס גייט זי נישט זיין אסורה על כל אדם, זי גייט זיין מקודש צו יענעם מענטש, זיי וועלן מעגן וואוינען צוזאמען אויך, יא? דער רמב"ם זאגט, **ותהיה צריכה גט ממנו בלבד,**

ר' יצחק: זי גייט נישט דארפן א גט. נאך אמאל, די טאטע. און אפילו, וואס זאגט דער רמב"ם? אויב דער מאן זיך, איז נישט קיין פראבלעם. ווי לאנג ער האט זיך נישט דערמאנט, דארף זי א גט פון די גאנצע וועלט.

ר' יואל אשר: אה, דא גייט ער צו צו דער פאל אז געוועגליך דארף מען גיטן ווען ס'איז דא ספיקות, נאר דארף מען א גט פון דעם מאן. אויף פארוואס זאגט ער נישט אז ער קען כאילו יכול לכנוס? און הכי נמי ער קען.

אפילו נאך בגרות - דער מגיד משנה'ס ביאור

ר' יצחק: "ואף על פי שנודע לו אחר שבגרה" - דא

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם א הלכה, **אפילו זי איז געוואויר געווארן פון די גאנצע מעשה אז דער טאטע איז געוואויר געווארן, אדער דער טאטע איז געוואויר געווארן, נאכדעם וואס זי איז געווארן א בוגרת,** איז זי נישט קיין נערה מער. ווייל א טאטע האט נאר א רעכט צו זאגן אז ער האט זי מקדש געווען אלס קטנה, ער האט נישט קיין רעכט צו זאגן אויף א נערה.

ר' יצחק: ס'קען זיין אז ער האט אפילו נישט קיין קרובות, האט ער א רעכט צו זאגן "קדשתי את בתי כשהיתה קטנה". אבער דא האט ער שוין געזאגט "כשהיתה קטנה", דערמאנט האט ער זיך. אז די "נודע לו", איך האב געזאגט אז די "נודע לו" איז זייער גוט מדקדק, ווייל דער רמב"ם האט געזאגט "נאמן קודם שתבגור". נישט אז ער האט די נאמנות אייביג צו זאגן אז "קודם שתבגור", נאר ווי לאנג זי איז נאך א נערה, פונקט ווי ער האט די רשות, האט ער אויך די נאמנות ווי לאנג זי איז א נערה. און איינמאל ער האט באקומען די נאמנות, בלייבט עס גענוג אויף צו קענען עס סאלווען אויכעט מיטן זאגן "פלוני". דאס איז א פשט איסור,

ר' יואל אשר: פשט היתר קיין. דאס זאגט דער מגיד משנה.

וואס מיינט "נודע לי"?

זאגט דער רמב"ם, וויאזוי ער האט עס ארויסגעפונען, דאס פארשטיי איך נישט קלאר וואס עס מיינט "נודע לי". "נודע לי" - איך האב מיך דערמאנט, ס'איז צוריקגעקומען אין מיין מעמארי. "נודע לי" איז נישט "נזכרתי", איך בין נישט מסכים. עס מוז זיין עפעס אנדערש. עס קען זיין אז עס איז געווען עפעס א געוויסע סיטואציע, עס איז געווען דארטן אפאר מענער, ער האט נישט געדענקט ווער למעשה וועמענס רינגל ס'איז געווען, אדער ער האט נישט געטראכט פון א פאל וויאזוי עס קען זיין. נו, "נודע לי" - ער האט עס אויסגעפיגערט, ער האט עס געסאלווד. עס קען זיין אז ער דארף נישט געבן קיין דין וחשבון,

ר' יצחק: דאס איז א חלק פון זיין נאמנות. ער קען זאגן "נודע לי". יעצט,

ר' יואל אשר: ווי האלט איך מיר דא?

ר' יצחק: "האב שאמר". ניין,

ר' יואל אשר: איך וויל זאגן, איינמאל דער רמב"ם זאגט "נודע לי", ער האט די רעכט, ס'קען זיין אז מ'גייט אים נישט אמאל פרעגן, "האסטו דיר דערמאנט צו דו ביסט געוואויר געווארן אן אנדערע וועג?" אקעי, קען זיין.

הלכה יג - "בא אחד ואמר אני הוא שקידשתיה"

ר' יצחק: האט ער נאמנות. יעצט, נישט נאר דער טאטע האט א רעכט צו זאגן אז "קדשתיה", ער ווייסט יא, נאר א צווייטער מענטש וועט אויך.

ר' יואל אשר: ווען ס'איז דא אזא פאל, "האב שאמר איני יודע למי קדשתיה", און דעמאלטס ווערט די סיטואציע "אסורה לכל אדם", קומט אבער א סאלושן אזוי: א מענטש קומט און זאגט, "איך בין דער מענטש פון וועם יענער האט גערעדט. **אני הוא שקדשתיה,** איך בין דער וואס האט איר מקדש געווען." איז דעמאלטס, די הלכה איז, איז דעמאלטס "נאמן" איז דער מענטש וואס איז געקומען יעצט, **"נאמן אף לכנוס".**

ר' יצחק: נישט נאר נאמן אויף... איינער וואלט געקענט טראכטן, אפשר איז ער נאמן אויף לחומרא צו געבן א גט. ניין, ער מעג חתונה האבן מיט איר. **"ואינו צריך קדושין אחרים"**, ער דארף נישט קיין אנדערע קידושין.

דיסקוסיע: פארוואס האט דער מאן מער נאמנות ווי דער טאטע?

ר' יואל אשר: ס'זעט אויס אז דער טאטע האט נישט קיין נאמנות. וואס? ס'זעט אויס אז דער טאטע איז נישט נאמן לכנוס. דער רמב"ם זאגט ביי די טאטע אז "צריכה גט".

ר' יצחק: אבער דער צווייטער זאגט אז ער האט מער נאמנות, ווייל ער האט א חזקה נאך דערצו, ווי ס'שטייט דא. אזוי שטייט דא.

ר' יואל אשר: פארוואס דער נודע אליהו וועט נישט זיין גענוג פאר יענעם צו קונה זיין?

ר' יצחק: איך ווייס נישט, איך זאג דיר וואס דער רמב"ם זאגט. פארוואס ווייס איך נישט? ס'שטייט נישט. איך האב געטראכט אז אין די

ר' יואל אשר: פאל ווען נודע לי שפלוני קידשתיך, יענער איז מסכים, און יענער זאגט ס'איז אמת, און איך וויל וואוינען מיט איר, דאס דאך זאל מען איז מחייב מיט א גט. אבער אפשר דארטן רעדט מען יענער נישט מסכים גארנישט, אבער א גט איז מען איז מחייב צו געבן.

ר' יצחק: אפשר וועגן דעם שטייט עס דעם וועג. אקעי, לאמיר גיין ווייטער. וואס איז עפעס דא א מחלוקת? ס'קומען צוויי אידן.

די פראקטישע עצה פאר די פרוי

ר' יואל אשר: איך האב געהערט א גוטע געלעגנהייט. ס'איז דא א פרוי וואס מ'האט שוין

ר' יצחק: אויפגעזעצט די נאמנה'ס פארט. און אזוי באו שנים. I will have learning this guide. What do you need? What? So go read something.

ר' יואל אשר: איך מיין, דא גייט דער טאטע בלייבן אויף אין סטאק. ווען א מענטש קומט זאגן אני אשה כדשתיה, גייט נישט דער טאטע קענען גארנישט זאגן אויף נישט, ווייל אז דער טאטע האט געזאגט איני יודע. ער גייט נישט יעצט קענען פלוצלינג זאגן, אבער איך געדענק זיכער אז דו ביסט עס נישט געווען. און וועגן דעם האב איך געטראכט אז דו האסט נישט ליב ווען מ'טראכט פון פראקטיש, אבער איך טראכט יא, אז ס'קען זיין אז די חכמים האבן דא געטראפן א גוטע וועג ווען יא העלפן די פרוי. עס ווייל דאך נישט זיין א מצב פון א פרוי וואס איז אסורה לעולם. האבן מיר אונז אן עצה פאר דעם, אז בעניווערי קומט, דער טאטע איז דאך יעצט שוין

רמב"ם הלכות אישות פרק ט — נאמנות בקידושין (המשך)

הלכה: שני אנשים טוענים "אני קדשתיה"

ר' יצחק: וואס איז דאס? ס'קומען צוויי,

ר' יואל אשר: יא? בשנים, צוויי מענטשן זענען געקומען זאגן אז איך בין דער וואס דער טאטע האט גענומען קדושה פון אני קדשתי הוא, וועט דער יארן מיר אני קדשתי הוא. איז ביידע קענען נישט חתונה מיט איר, זי קענען דאך נישט זיין אן איש אלא שני אישים, אבער שני אישים גט. ואמרצו, קענען זיי אפמאכן צווישן זיך א דיעל אז איינער זאל מוותר זיין, אחד כתב גט ואחד כונת. און די פריערדיגע נאמנות וועט זיין גענוג פאר קידושין.

וואס טוט זיך קאנס? ס'איז געגאנגען פארקערט. איינער איז געקומען און געזאגט אני כדי שתיה, און חתונה געהאט. דער צווייטער איז געקומען און געזאגט, ניין, אני כדי שתיה. דעמאלטס איז שוין דער צווייטער נישט נאמן, ווייל דער ערשטער האט מען געגלייבט, און מ'האט שוין געמאכט קידושין.

ר' יצחק: מ'האט שוין געגלייבט ביידע. יעצט גלייבט מען נישט ביידע. דו דארפסט בעסער קענען מסביר זיין פארוואס.

ר' יואל אשר: ווייל ואינו נאר זעט אז די נאמנות איז געווען גוט אויף צו מאכן א חומרא אז מ'זאל דארפן געבן א גט, אבער די נאמנות איז נישט גוט צו שטערן יעצט אז א מענטש האט שוין חתונה געווען.

ר' יצחק: רייט, אבער פארוואס? דארפסטו מיט א לומדות, ס'איז נישט אזא גרינג צו מסביר זיין. איך פארשטיי אז שכל הישר איז אז ס'איז נישט פער. אבער ס'איז דא עפעס אזא זאך, אז יעצט האט ער שוין אזוי ווי א חזקה, ער האט שוין אויסגעפסקנט אז זי איז חתונה מיט דעם מענטש, קען ער עפעס נישט טוישן די סטאטוס. עפעס אזא זאך.

ר' יואל אשר: כאילו ער האט אביסל אמונה, אבער נישט גענוג אמונה.

ר' יצחק: עפעס אזוי, ס'איז שוין געווארן געפסקנט די הלכה. עפעס אזא חזקה קיינעוו סיטואציע. יא. אקעי, איז דאס איז ווילס די ווייסע ווען דער טאטע האט געזאגט... וואס איז מיט דער אשה אליינס?

הלכה: אשה שאמרה "נתקדשתי ואיני יודעת למי"

ר' יואל אשר: דער אשה אליינס האט זיך געמאכט קדשתי, ואיני יודע את למין התקדשתי, איך ווייס נישט פון וועם איך האב באקומען קדושת.

ר' יצחק: דאס הייסט, דו קענסט זיך אליינס מאכן די זעלבע צרה, נישט נאר דער טאטע.

ר' יואל אשר: דו ווייסט אויך נישט. והאחר ואמר אני אשה קדשתיך, קומט איינער און ער זאגט, איך בין עס. דער מענטש נאמן, פארוואס איז ער נאמן? פריער האבן מיר געלערנט ווען ס'איז דער טאטע'ס מעשה איז ער נאמן. אבער דא איז "נאמן ליתן לה גט",

ר' יצחק: ער איז נישט נאמן מער פון דעם,

ר' יואל אשר: "ותהיה מותרת לכל אדם חוץ ממנו, אבל אינו נאמן לכנוס". ער איז נישט נאמן צו חתונה האבן מיט איר.

דיון: פארוואס איז ער נישט נאמן לכנוס?

פארוואס? ווייל מיר האבן מורא אז ער זאגט ליגנט. פארוואס זאגט ער ליגנט? ווייל "שמא יצרו תקפו", ער וויל וואוינען מיט איר. איי, זי וועט דאך אויך קענען זאגן "איך געדענק אז ס'איז נישט געווען דו"? אדער "והיא תרגיל לו כדי להתירה".

ר' יצחק: זי איז מסכים אויך. פארוואס? ווייל זי דארף דאך א היתר, זי איז דאך סטאק.

ר' יואל אשר: פארוואס זאל זי מסכים זיין? איך האב פארשטאנען אז איינמאל זי האט געזאגט "איני יודעת", איז זי מער נישט רעלעוואנט, ווייל זי זאגט "איך ווייס נישט". דו ווייסט נישט, ווייסטו נישט. איך זע אז זי קען נאך יא זאגן, "דו ביסטו זיכער נישט געווען. איך געדענק אז ס'איז נישט געווען אן אלטער מענטש, איך געדענק אז ס'איז נישט געווען קיין שווארצער, ס'איז געווען א בלאנדער". ס'איז מיר אביסל אינטערעסאנט. די "איני יודעת" מיינט "איך ווייס נישט", ס'איז שוין, זי קען יעצט גארנישט זאגן.

ר' יצחק: זי גייט נישט גיין לעבן מיט א מענטש ווען זי האלט זי ווייסט אז ס'איז אן אשת איש. דאס איז די שאלה. יעצט גייט זי אפשר יא, ווייל זי וויל. דאס איז די שאלה. וואס איז אן אינטערעס וואס ער האט צו זאגן ליגנט איז אביעס. פארקערט,

ר' יואל אשר: מ'דארף פארשטיין פארוואס ביי די

ר' יצחק: טאטע האט ער נישט. ווייל דעמאלטס האבן מיר די טאטע... מ'לעבט נישט מיט די טאטע, מ'גייט נישט בועל זיין די טאטע,

ר' יואל אשר: מ'גייט בועל זיין די פרוי.

ר' יצחק: פארוואס איז נישט דא קיין יצרו תקפו? ס'איז יא דא, אבער וויבאלד אז די טאטע האט שוין געזאגט אז די טאטע גייט נישט קאאפערירן מיט אים, ממילא איז עס דא ווייניגער פרייטליך. אבער די פרוי גייט יא קאאפערירן מיט'ן קאפ. פארוואס גייט די פרוי קאאפערירן?

ר' יואל אשר: ווייל זי איז דאך סטאק, זי קען נישט חתונה האבן מיט קיינעם.

ר' יצחק: איך ווייס אז זי האט נישט קיין יצר הרע, זי האט נישט אויסגעטראכט די מעשה,

ר' יואל אשר: אבער ס'קען נאר זיין אזוי ווי... די פרוי וויל נישט זיין קיין אשת איש, און דער מאן האט א פשוט'ע יצר הרע תקפו. ס'שטייט נישט "והיא תרגיל לו" ווייל זי האט יצר הרע תקפו,

ר' יצחק: ווייל ער איז אנגעקומען. ווייל ער האט זיך אנגערוקט,

ר' יואל אשר: יא, זי האט נישט געטשוזט איינעם. אפשר איז דאס אויך א חשש אז זי גייט איינעם זאגן... איך וויל שוין. איך ווייס נישט ביי די טאטע, דאס איז נישט דא זייער גוט.

קלארשטעלונג: "איני יודעת" מיינט נישט אז מ'קען גארנישט זאגן

אה, סאו דאס איז וואס מיר זענען געווען אביסל סטאק, ווען איינער זאגט... "ואינו יודע" אז ס'קומט אן אנדערע מענטש. האט מיכל געמיינט אפשר אז דו קענסט מער נישט אריינרעדן, ווייל דו האסט געזאגט "אינו יודע". אבער ס'איז לאו דוקא. אפילו ווען ער זאגט "אינו יודע", קען ער זיך זאגן, "איך געדענק אבער אז ס'איז נישט געווען קיין אלטער איד".

ר' יצחק: ס'שטייט נישט דא די קעיס וואס איז "איש אמר ואינו יודע", און נאכדעם האט ער זיך דערמאנט. אין די סימן שטייט נישט דא די הלכה.

ר' יואל אשר: ניין, אבער דא זעט מען קלאר אז ביי אזא פאל פעלט אויס אז

ר' יצחק: יענער זאל מיטפארן אינמיט. נאכאמאל,

ר' יואל אשר: ס'איז נישט ארויסגעשריבן. וואס שטייט נישט אויב זי איז מוחה?

ר' יצחק: מ'גייט איר פארסן חתונה צו האבן מיט אים? ס'איז נישטא אזא זאך.

ר' יואל אשר: זי גייט זאגן אז ס'איז נישט אזא זאך. אבער די נאמנות וועט מען זאגן אז זי איז יעצט א מורדת. איך ווייס נישט וואס, אויב די דין נאמנות האט געזאגט אז ער האט א דין נאמנות... ער האט גערעכט, אלעס האט פאר מיין שיעור. נאכדעם, איך האב געדאכט אזוי ווי דא האט מען געפאקט דעם מענטש. דער זעלבער משוגענער וואס האט געזאגט קידשתיו ואיני יודע למי, און די מינוט וואס ער האט געזאגט איני יודע למי, האט זיך געעפנט יעצט די טיר. אז א צווייטער ווייסט יא, קען יענער אריינקומען זאגן איך בין די מאן.

ר' יצחק: יא, סור, פארסן. עפעס מאכט נישט קיין סענס.

ר' יואל אשר: אקעי. איך ווייס נישט אזוי האבן נישט געזאגט אויף איין זייט. אקעי, מיר האבן עס געזונט.

הלכה: שוויה אנפשיה חתיכה דאיסורא

נעקסטע שטיקל. א מאן זאגט פאר א פרוי... יעצט,

ר' יצחק: ווייטער גייט מען לערנען נאמנות, אבער זיי גייען זען אז יעצט גייט מען לערנען נאמנות וואס ארבעט נאר איין וועג. ביז יעצט האבן זיי געלערנט נאמנות וואס עס איז א צווייטע, א טאטע עס איז אין טאכטער, א פרוי עס איז זיך אליינס ווייל זי ווייסט נישט. וואס איז דא א מעשה אז

ר' יואל אשר: אפשר איז דא אנדערע מיני נאמנות? נאמנות איז געגוג אויף...

ר' יצחק: נאר, ס'איז דא א מחלוקת, ס'איז דא א מחלוקת, און יעדער איינער קען זיך אליינס מזיק זיין, נישט יענער מיט זיינע אמנות. רייט? אקעי.

ר' יואל אשר: האשה של עומד אשה. האב איך דיך מקדש געווען ווי אמנות. איז ער האט געגוג נאמנות פאר זיך. איז **הוא אסור בקרובותיה**, גייט ep נישט טארן חתונה האבן די משל מיט איר שוועסטער אדער איר מאמע. אויף וואו מיט ער איז בקרובותיה? ווייל זי האט קיינמאל נישט מסכים געווען. סאו ס'איז נאר ער וואס האט זיך א קאליע געמאכט און געמאכט זיך אליין. אויף דעם זאגט מען שבבי נפשי חדיכה דאס איז תירה.

ר' יצחק: ס'איז דאך פארקערט, כדשתנו.

ר' יואל אשר: וואו מיט ער איז לא קדשתיך?

ר' יצחק: די זעלבע זאך איז הוא אסור בקרובותיה,

ר' יואל אשר: און הוא אסור בקרובותיה. לאמיר... ס'איז קלאר א חומרא, ווייל לגבי איר האבן מיר אויסגעפסקנט אזוי לגבי איר אזוי, יא? א חומרא אזא קנאס...

ר' יצחק: וואס הייסט שוויה נפשי? נישט קיין זאך, ס'איז א שוויה נפשי, דו זאגסט אז חתונה גייט נאר פראבלעם, דו זאלסט זיך טאקע פירן אזוי.

ר' יואל אשר: נאר א הנהגה, אבער ס'איז זיכער נישט קיין בירור אדער עפעס.

ר' יצחק: איך ווייס נישט וואס ס'מיינט.

דיון: פארוואס ווירקט שוויה נפשיה נישט אויף דעם אנדערן?

ר' יואל אשר: ווייל די מעשה קען נישט זייןביידע, ס'איז נאר איינע פון זיי אמת. און די מינוט מ'האט אויף אים מחמיר געווען... ס'איז נישט פארדערט אז פאר אים מחמיר געווען ווייל דו האסט געזאגט אז אונז דארפן חושש זיין אז דאס איז די מציאות. ווייל דעמאלטס וואלט מען נישט אויטאמאטן...

ר' יצחק: ער איז דער וואס האט די חשש.

ר' יואל אשר: ער האט עס. אקעי, ער האט געזאגט די חשש, זאגן אונז אז מ'דארף עס חושש זיין. ס'מיינט אז ס'האט געגוג ריעליטי. אויב ס'האט געגוג ריעליטי,

ר' יצחק: דארף עס איר אויך מחבר זיין.

ר' יואל אשר: ס'האט נישט געגוג ריעליטי. ס'האט א דין אז ער דארף זיך אזוי פירן. אקעי.

ר' יצחק: אבער נישט טראפן מיט די קשיא. ס'איז א פאני קשיא. ער האלט אז ס'איז אזוי. ס'האלט אזוי, טארסטו נישט. איך שטיי נישט. פארוואס האסטו עס געזאגט? ס'האלטסט אזוי. דאס איז דיין פראבלעם, אז דו ווערסט דאך סוף כל סוף נישט קענען אפשר תתחתן מיט איר, דו זאגסט אז זי איז אסור. "קידשתיך" — האסטו נישט קיין נאמנות, דו האסט נאמנות אויף זיך אליינס.

הלכה: ער זאגט "קידשתיך" — זי זאגט "לא קידשת אלא בתי"

ר' יואל אשר: אקעי, יעצט א נייע טוויסט צו די מעשה. א מענטש זאגט "קידשתיך", איך האב דיך מקדש געווען. די פרוי זאגט,

"ניין, ניין, דו ביסט דאך טועה, דו ביסט גאנץ נאנט, אבער ס'איז געווען מיין טאכטער. לא קידשת אלא בתי, דו האסט מקדש געווען מיין טאכטער."

וואס איז דעמאלטס? איז **"אסור בקרובות גדולה"**, ווייל ער האט געזאגט "קידשתיך". "גדולה", ביי די ווײַ,

ר' יצחק: זאגט מען פאר א פרוי.

ר' יואל אשר: אקעי. **"גדולה מותרת בקרוביו"**, ווייל זי איז נישט מודה דערויף, זי זאגט "לא קידשת אותי".

ר' יצחק: און וואס איז מיט די בת?

ר' יואל אשר: און ער איז **"מותר בקרובות הבת"**, ווייל ער האט קיינמאל נישט געׂאסר'ט. און די בת איז אויך **"מותרת בקרוביו"**,

ר' יצחק: ווייל זי האט קיינמאל נישט געזאגט.

ר' יואל אשר: די מאמע האט נאר נאמנות אויף זיך צו להחמיר, נישט אויף צו...

ר' יצחק: פאר יענע זאכן. די זעלבע זאך פארקערט.

ר' יואל אשר: **"קידשתי את בתך"**, און זי זאגט **"לא קידשת אלא אותי"**. די זעלבע זאך, **"אסור בקרובות הבת"**, און די בת איז **"מותרת בקרוביו"**, און ער איז **"מותר בקרובות האם"**,

ר' יצחק: און די אם איז **"אסורה בקרוביו"**. פארוואס? ווייל זי זאגט "קידשת אותי".

כלל גדול: אלע קידושין-טענות זענען בשהיו עדים

זאגט דער הייליגער רמב"ם א כלל גדול

ר' יואל אשר: אויף די אלע הלכות וואס מיר האבן גלייך געטראכט, וואס גייט פאר? וואו זענען די עדים? זאגט דער רמב"ם, **"וכל אלו שטוענין הקידושין"**, אז איך האב געגעבן פאר איינעם "ואיני יודע למי", וואס גייט דא פאר? וואס איז מיט עדים? זאגט דער רמב"ם, מ'רעדט **"בשנטען הטוען שהיו שם קידושין בפני עדים"**. אויב ס'זענען געווען עדים, וואו זענען זיי? **"והלכו למדינה אחרת או מתו"**,

ר' יצחק: די עדים זענען געשטארבן. אה, זעט מען פון די רמב"ם אז אויב ס'זענען יא עדים,

ר' יואל אשר: וואלט מען זיי יא געפרעגט, וואלט מען זיי יא...

ר' יצחק: יא, ער טייטשט אז ס'איז געווען עדים, האט ער נאמנות אז ס'איז געווען עדים. פרעגט מען, וואו זענען זיי? איך ווייס,

ר' יואל אשר: איך בין געפארן אויף ביזנעס אין טשיינע. דער רמב"ם זאגט, יענץ אליין מוז אויך מאכן סענס. א מענטש זאגט אז ס'איז געווען עדים, פלוצלינג זענען זיי ביידע געשטארבן. גלייך נאכדעם איז געקומען א

ר' יצחק: טראק און זיי אראפגעקלאפט. פארוואס נישט? דאס איז די נאמנות. ניין, ווייל דו זעסט דאך דא אז די נאמנות דארף נאך אלץ מאכן סענס. אויב ס'איז דא עדים, די נאמנות איז אלץ א חומרא, ס'איז אלץ א... ס'איז נישט געווען אן אנדערע אפציע. ניין, ניין. די נאמנות איז נישט מעקסימום נאמנות, ס'איז נאך אלץ בעסערע. בית דין האט נאך אלץ בעסערע טענות. איך האב נישט פארשטאנען אזוי, איך האב פארשטאנען אז דער רמב"ם מיינט צו זאגן מיט דעם, נישט אז ס'דארף מאכן סענס, אז ס'דארף זיין א הלכה'דיגע...

ר' יואל אשר: א קידושין אן עדים איז דאך אין קידושין. אבער ווען ער זאגט צו די ווערטער "והלכו למדינת הים או מתו",

ר' יצחק: האסטו דאך אויך געמאכט די דיוק

ר' יואל אשר: אז ער זאל

ר' יצחק: פארשטיין נישט ווי

ר' יואל אשר: ער זאל זיין עדים. אבער אפילו הודו שניהם שהיו הקידושין בלא עדים איז דאך פשוט אז ס'איז אין קידושין.

הלכה: אשה אומרת "קידשתני" והוא אומר "לא קידשתי" — מבקשין ממנו שיכתוב לה גט

און די זעלבע זאך, יעדע מאל ווען אן אשה האט געזאגט פאר א איש "קידשתני", אה, אנטשולדיגט, זאגט דער רמב"ם, **"בכל מקום שתאמר אשה לאיש קידשתני והוא אומר לא קידשתי,**

ר' יצחק: מבקשין ממנו", מען בעט אים. פריער לערנט מען הלכות פון "זו אסורה בקרוביו" און אזוי ווייטער.

ר' יואל אשר: און א מענטש זאל נישט האבן אמונה אויף א צווייטן נאר אויף זיך. דאס הייסט, א מענטש קען נישט זאגן "קידשתני", ממילא זאל ארויפגיין אויף דיר חיובים. סאו טעכניקלי קען א מענטש אוועקוואקן. זאגט ער, אבער דער רמב"ם, ס'איז נישט אזוי. ווען איינער זאגט פאר א מאן "קידשתני", אפילו ער זאגט "לא קידשתי", בעט מען אים אבער ער זאל זיין נייס. ביז יעצט האט מען גערעדט הלכה'דיג, אבער דא איז א תקנה אזא. מען בעט אים **"שיכתוב לה גט כדי להתירה לשאר העם"**. פארוואס? **"שאין לו בזה הפסד"**. ס'איז דאך דא אזא זאך ווי העלפן א מענטש ווען דו האסט נישט קיין הפסד, אז "זה נהנה וזה לא חסר".

ר' יצחק: דאס הייסט, דא זעט מען אז צו זיין א גורש איז נישט קיין פראבלעם. זאג פאר דיינע חברים.

ר' יואל אשר: אה, דא וואלט א מענטש געקענט זאגן אזוי, אה, איך כאפ וואס דו זאגסט, ס'איז גוט. דא זעט מען אז... ער ווערט א גורש. ניין, אז ער ווערט גארנישט. זי ווערט א גרושה. ער ווערט גארנישט, ער האט זיך גארנישט געטשעפעגט. ס'איז גארנישט געשען דא. ס'איז נישטא אזא זאך ווי א גורש. ער איז א מאן, ער איז א פנוי.

ר' יצחק: רייט. א פרוי, דאס הייסט, ס'האט גראדע געשעט יא עפעס צו...

דיון בהלכות קידושין: "לא קידשתי", שליח שקידשה לעצמו, וביטול שליחות

המשך הלכה: "הוא אומר לא קידשתי" - דין גט מעצמו וכתובה

ר' יצחק: דאס הייסט, דא זעט מען אז צו זיין א גארנישט איז נישט קיין פראבלעם. זאג פאר דיינע חברים.

ר' יואל אשר: אה, דא וואלט א מענטש געקענט זאגן אזוי, אה, איך האב דיר געזאגט, ס'איז זייער גוט. דא זעט מען אז

ר' יצחק: ער ווערט א גארנישט.

ר' יואל אשר: ניין, אז ער ווערט גארנישט. זי ווערט א גרושה, ער ווערט גארנישט. ס'האט זיך גארנישט געטוישט, ס'איז גארנישט געשען דא. ס'איז דאך דא אזא זאך ווי א גארנישט. ער איז א מאן, ער איז א פנוי.

ר' יצחק: רייט, א פרוי. ס'איז גראדע געשען יא עפעס. אויב ס'וואלט געווען, ניין, ס'איז אביסל מער קאמפליקירט. א נארמאלע גרושה איז יא עפעס, ער איז אסור באחות אשתו,

ר' יואל אשר: ער איז נאך אלץ א קרוב פון איר.

ר' יצחק: אבער ער האט דאך נישט די נאמנות,

ר' יואל אשר: ער גלייבט דאך נישט.

ר' יצחק: און ער ווערט אפילו נישט אסור בקרובותיה.

ר' יואל אשר: ס'איז נאר אזא חומרא אז זי זאל ווערן, ס'איז א היתר פון מ'זאל איר ראטעווען אז זי קען חתונה האבן.

ר' יצחק: און ער גייט דאך נישט חתונה האבן

ר' יואל אשר: מיט איר אויך נישט.

דין "נתן לה גט מעצמו" - הודאה וחיוב כתובה

ר' יואל אשר: דאס אז מ'בעט אים אמאל צו געבן א גט, און ער טוט עס ווייל ער וויל טון א טובה פאר א יוד און ס'איז אים גארנישט מחייב, איז ווען מ'האט אים געבעטן. אבער אויב האט ער געזאגט "לא קידשתי", אבער ווייסטו וואס, לאמיך געבן א גט, **"ונתן לה גט מעצמו"**, איז פשט אז דאס איז עפעס א סוד הודאה. אפשר רעדט מען נישט באותו אופן ווען ער זאגט זיכער נישט און איך טו עס נאר דיר

ר' יצחק: א טובה צו טון.

ר' יואל אשר: ווען ער זאגט "לא קידשתי" און ער גיט א גט מעצמו, איז **"כופין אותו ליתן כתובה"**, ווייל אויב דו ביסט מודה מיט דעם, און מיט'ן געבן א גט ביסטו מודה, אז דו דארפסט געבן א גט דארפסטו אויך געבן א כתובה.

ס'איז אינטערעסאנט טאקע, ווייל אויב דער מענטש אליין טוט די, פאר די "מבקשין ממנו", איז ער אליין די גוטע נשמה, איז ער טאקע דעמאלטס נישט. אבער "נתן לה גט מעצמו", קען מען זאגן ער האט נישט געזאגט "לא קידשתי".

ר' יצחק: יא, אבער דו פארשטייסט מיט גשמיות.

ר' יואל אשר: ער האט נישט געזאגט, איך וויל דאך טאקע.

ר' יצחק: ער האט געזאגט "לא קידשתי", איך פארשטיי נישט.

דיון: קשיא וועגן תלמיד חכם וואס ווייסט די הלכה

ר' יואל אשר: איי, עס קען... מען ענטפערט דא א פאל... א פרוי האט געזאגט "קידשתני", און ער זאגט, אקעי, קום,

ר' יצחק: לאמיר דיר געבן א גט. ניין, ביי די גאנצע קעיס פאר איז...

ר' יואל אשר: ער איז נישט מסכים. ער זאגט, נארמאלערהייט ווען א מענטש זאגט "קידשתיך", אויב זאגט ער יא, איז בית דין מחייב, ער זאל נישט זיין קיין מורד, ער זאל געבן שארה כסותה ועונתה, און אזוי ווייטער. סאו ס'מוז זיין אז ער האט נישט מסכים געווען צו וואוינען מיט איר.

ר' יצחק: ער איז נישט מסכים, ווייל ער זאגט יא אז

ר' יואל אשר: ער זאל גרייט צו געבן א גט.

ר' יצחק: ער זאגט "לא קידשתיך". דאס איז אלעס אונטער די הרעלא, "הוא אומר לא קידשתיך". ס'מוז דאך זיין. אבער עפעס, סאמהאו, נעמען אונז מער ערנסט

ר' יואל אשר: צו געבן א גט איז א הודאה. איך וויל גענוג אז ער זאל דארפן געבן א כתובה.

ר' יצחק: ס'איז אביסל מאדנע וואס איך דאס זאגן.

ר' יואל אשר: אוקעי. ניין, איך מיין צו זאגן דעם "אם נתן לה גט מעצמו", ער זאגט נישט קיין סאך וועגן די "לא קידשתי", אבער ס'איז זיכער, מ'רעדט ווען ער זאגט נישט איך טו עס צו טון א טובה אזוי ווי "מבקשין ממנו".

ס'איז אויב דער איד איז א תלמיד חכם, יא? קומט צו א תלמיד חכם וואס מ'זאגט "קידשתני", און דער תלמיד חכם ווייסט אז ס'איז נישט אמת, און ער זאגט "לא קידשתי". ווייסט דער תלמיד חכם אז ווייטער שטייט אין די רמב"ם אז מ'גייט געבן א גט. מ'קען דאך נישט זאגן, איך האב איר נאר געגעבן א גט ווייל איך האב איר געוואלט,

ר' יצחק: "שאין לו הפסד".

ר' יואל אשר: זעט אויס אז די "אין לו הפסד" איז אויך נאר עפעס וואס בית דין טוט,

ר' יצחק: "מבקשין ממנו".

ר' יואל אשר: אויב בית דין זאגט "געב א גט כדי להתירה", דעמאלט איז א תלמיד חכם.

ר' יצחק: אויב א תלמיד חכם ווייסט ער אויך די הלכה, און ער ווייסט נישט אויך קיין גט, ווייל ער האט דאך צאלן כתובה.

ר' יואל אשר: זאגט ער, נישט אים גט געזאגט, אזוי ווי נישט אום שבת גערעדט, ער מאכט עפעס א חתומצא, ער מאכט א שליח.

הלכה: שליח שקידשה לעצמו

ר' יצחק: אקעי, עד כאן האבן מיר געלערנט וועגן מעשיות וואס איז א מחלוקת צווישן די צוויי מענטשן צו זיי זענען מקודש, און נפשי נפשי. מ'לערנט א מעשה ווען דער שליח איז געווען א שייגעץ. שליח שחטף,

ר' יואל אשר: ווייסטו וואס מ'רופט עס? שליח שמועל.

ר' יצחק: שליח שמועל. ס'איז לקח לעצמו. זאגט דער הייליגער רמב"ם אזוי, **"העושה שליח לקדש לו אשה,**

ר' יואל אשר: והלך וקידשה לעצמו" -

ר' יצחק: א מענטש האט געמאכט א שליח,

ר' יואל אשר: אנשטאט זיין שליח עושה שליחותו, האט ער מועל געווען און ער האט גענומען די פרוי פאר זיך.

ר' יצחק: וואס איז די הלכה?

ר' יואל אשר: זי איז מקודשת לשליח. ער האט טאקע געטון זייער א מיאוס'ע זאך, אבער ער האט געהאט רצון, זי האט געהאט רצון, זי איז מקודשת לשליח. מ'רעדט צו זיין רינגעל. **"וכל העושה דבר זה, או כיוצא בו בשאר דברי מקח וממכר"** - ס'טייטש איינער שיקט איינעם ער זאל אים ערלעדיגן אז ער זאל קענען אפקויפן די הויז, גייט ער און ער קויפט עס פאר זיך, און אזעלכע סארט זאכן - **"נקרא רשע".** וואס קענסטו טון? דו קענסט גארנישט טון, אבער דו קענסט שרייען "רשע". דו קענסט וויינען, דו קענסט זאגן "מי שפרע".

דיון: וואס מיינט "נקרא רשע"?

ר' יצחק: ניין, ס'מיינט אזוי.

ר' יואל אשר: ער מיינט אז מ'טאר עס נישט טון, דערפאר זאגט אז מ'זאגט אז מ'זאל עס נישט טון.

ר' יצחק: ניין, "נקרא רשע" איז א ריעלע הלכה. לאמיך דיר מסביר זיין. דאס הייסט עני מהפך בחררה, יא? "נקרא רשע". ווער ס'מיינט אזוי, אז דער נפקד זאל אנקוילן די צייטונג, און יעדע מאל וואס מ'שרייבט אז פלוני מאכט חתונה, זאל ער זאגן "הרשע פלוני מאכט חתונה", ווייל ס'שטייט אלץ אין שולחן ערוך, "נקרא רשע". דאס מיינט אז ער מעג אים נאכשרייען אין גאס, "רשע". דאס איז די טייטש.

ר' יואל אשר: איך מיין די צייטונג קענסטו נישט שרייבן, אבער די גוטע פלאץ וואו ס'וועסטו שרייבן איז אין די רמב"ם, יעדער אין זיין רמב"ם. ביי דעם פלאץ וואו ס'שטייט "נקרא רשע", קען ער אריינשרייבן מענטשן וואס זאלן נישט אזעלכע פרשיות, ווייל צייטונגען זאגן, איך מישט אריין אין דיינע פייטס.

ר' יצחק: ניין,

ר' יואל אשר: איך בין נישט מסכים. ניין, איך בין נישט מסכים.

ר' יצחק: ניין, איך בין נישט מסכים.

ר' יואל אשר: א מענטש קען נישט רופן יענער פון די תורה,

ר' יצחק: אלס מיט די "נקרא רשע" זאלסטו עס מיר צוריקגעבן. נארמאל אז א מענטש רופט דיך א רשע, רוף אים אין דין תורה, אדער קענסט אים ערוב דערפון. דער מענטש רופט דיך א רשע, האט ער א רעכט.

ר' יואל אשר: יא, דו דערמאנסט מיר אבער פון די טריק, ווען מ'קען נישט פסק'ענען אויף א... די קארט האט נישט קיין דזשוריסדיקשאן אויף עפעס, מאכט מען א סיוויל לאווסוט צו קאסטנער איז געווען א בוגד אדער נישט, מאכט מען א סיוויל לאווסוט וועגן לשון הרע, און דארטן דארף מען אויספסק'ענען צו ער האט געזאגט אמת.

ס'איז דאך א מאדנע זאך, יא? ער איז מקודשת. ער קען גארנישט טון. וואס קען ער יעצט טון? פאדערן פון אים... ווייל דו זאלסט זיין מקודשת. אה, ולכאורה, אלס דין נקרא רשע, דו וועסט זאגן, אויב ווילסטו מיר נאר מיר זיין א רשע, וועסטו געבן א גט פאר די פרוי און לאזן די ערשטע מענטש חתונה האבן מיט איר.

ר' יצחק: קען זיין, איך ווייס נישט, אפשר קען מען עס נישט פעכסן. דאס איז נאך א נושא. אפשר ווילסטו שוין נישט יענער? ער וויל נישט די פרוי נאכדעם וואס יענער האט איר געהאט? ס'איז אן אנדערע נושא.

ר' יואל אשר: ס'איז מיר קענען תובבות זיין פון יענעם צו זיך אויפפירן כדת וכדין, אפילו מיט דין קנין.

ר' יצחק: נישט קיין חילוק. נקרא רשע מיינט איך האב א רעכט? ער איז לעדזשיט אז דו זאגסט, איך מיין אז דו ביסט גערעכט. אויב איך שרייב אויף אים, אויב איך אן די צייטונג, און איך שרייב אויף אים הרב הרשע, און ס'שטייט פון הרב הראשי אזוי ווי מ'פירט זיך אין סאטמאר, איז אויב דער הרב הרשע האט אויסגעכאפט זיין פאזיציע פון א צווייטן וואס איז געווען דער שליח, מעג מען. אויב נישט, מעג מען נישט. ס'איז דא הלכות.

ר' ישראל לאנטער האט געזאגט אז ס'שטייט אין ענליכע הלכות, יש ללב תרעומות, יא? אויך נישט אויף דעם פעיס, ער האט געמאכט א הסכם בדיבור, קען נאר תרעומות. האט ר' ישראל לאנטער, פון דא זעט מען אז ס'איז דא הלכות. אויף יענעם מעגסטו נישט האבן תרעומות, אויף יענעם מעגסטו. אבער איך מיין אז ס'מיינט פראקטיש,

ר' יואל אשר: דער בית דין קען פסק'ענען אזעלכע זאכן. יא,

ר' יצחק: יעצט, און יעצט, קומט צוריק,

מחלוקת צווישן שליח און אשה: למי היא מקודשת?

ר' יואל אשר: זאגט דער שליח, די ערשטע קדושה וואס איך האב געגעבן, דאס איז געווען לעצמי. ואשה אמרו אתו, וואס עפעס? אממ... דער אישער וואס האט באקומען די קדושה, זאגט, ניין, איך האב געמיינט צו זאגן פאר דעם משלח. האט שוין יעצט פארציילט אז ער איז א שליח אדער וואס? ס'איז געווען א פאל ווען מ'האט

ר' יצחק: געוואוסט אז ער איז א שליח.

ר' יואל אשר: מ'האט געוואוסט אז ער איז א שליח, אבער ער האט געזאגט, למעשה, די לעצטע מינוט האב איך געזאגט, איך וויל אים קדש פאר מיר.

ר' יצחק: אבער די איש איז,

ר' יואל אשר: ניין, איך האב געמיינט ווייל איך האב זיך געקענט אלס שליח. יא, אליעזר רעבן אברהם איז געקומען.

ר' יצחק: יעצט, דו לייגסט אריין, you keep on adding parts to the story פון די ריעליטי וואס העלפט נישט.

ר' יואל אשר: פארוואס איז די איש?

ר' יצחק: דאס איז א מחלוקת. ער זאגט, איך האב דיר אליינס מקדש געווען? די איש זאגט, ניין, איך האב זיך מקדש

ר' יואל אשר: געווען צו די ריש. איז אזוי, יעצט, ווענדט זיך וואסערע מין שליח איז די שליח געווען?

חילוק: אם עשה השליח בעדים או לא

ר' יואל אשר: אם לא עשה השליח בעדים, דאס הייסט, ווען א מענטש מאכט א שליח צו מקדש זיין פאר אים אן אשה, קען מען עס טון בעדים, און זיי האבן געלערנט אין מיין חדר

ר' יצחק: אז מ'דארף נישט טון בעדים. זיי האבן געלערנט שליח אין צריך עדים.

ר' יואל אשר: רייט, נאר שליח קבלה דארף עדים. איז אם לא עשה השליח בעדים, איז הרי השליח אסור בקרובותיה, ווען מען גלייבן דעם שליח לחומרא, ער וועט זיין אסור בקרובותיה, והיא מותרת בקרוביו, והאשה אסורה בקרובי המשלח, והמשלח מותר בקרובותיה. שטימט? דאס הייסט, מ'גייט קיינעם נישט גלייבן אויף צו מעגן וואוינען מיט. מ'גייט אויך נישט גלייבן די פרוי...

ר' יצחק: די זעלבע הלכה פון שוויה אנפשיה חתיכה דאיסורא.

ר' יואל אשר: יעדער איינער בלייבט אויס.

ר' יצחק: וואס ער האט געזאגט, זאל ער זיך פירן אזוי ווי ער האט געזאגט.

ואם הוחזק השליח בעדים,

ר' יואל אשר: אבער אויב איז דא עדים, דעמאלטס גלייבן מיר יא אז דער שליח וואלט נישט געגאנגען בוגד זיין אזוי שטארק אין דעם משלח. אזוי האב איך עס געלערנט פשוט. מ'גלייבט אים נישט אז לעצמי קידשתיה. מ'גלייבט אפשר יעצט האט ער באקומען די חוצפה, אבער בשעת מעשה גייט נישט א מענטש גיין בוגד זיין א שליח וואס מ'האט געמאכט מיט צוויי עדים. איז הרי זו מקודשת לראשון.

ר' יצחק: דאס ווערט א חזקה, ווייל מיר ווייסן אז ס'איז דא א שליח.

ר' יואל אשר: סאו דאס וואס מיר האבן פריער געלערנט, חזקה שליח עושה שליחותו, האט נישט צוטון צו די שליחות איז געווארן דורך עדים.

ר' יצחק: אויב ס'איז מוחזק בעדים, איז עס מער מוחזק אז ער עושה שליחותו. אזוי גייט אונז דער שליח אונז זאגן.

כשהאשה אומרת "איני יודעת למי נתקדשתי"

ר' יואל אשר: וואס טוט זיך אין אן אנדערע פאל? ווען זי איז די וואס זאגט "איני יודעת למי נתקדשתי, אם לשליח אם לשולחו".

ר' יצחק: דאס הייסט, פריער האבן מיר געזאגט אז זי ווייסט יא זיכער צום משלח, אבער זי ווייסט נישט.

ר' יואל אשר: דער שליח זאגט פאר מיר, און זי זאגט איך ווייס נישט. איז אם לא הוחזק השליח בעדים, איז הרי זו מקודשת לשני, נישט נאר מותרת ואסורה בקרובותיה, נאר מ'גלייבט אים ממש, ווייל ער זאגט אזוי, און זי איז אים נישט מכחיש,

ר' יצחק: און ס'איז נישט דא קיין חזקה.

ר' יואל אשר: ואם הוחזק שהוא שלוחו, דעמאלטס גייט מען אים נאר גלייבן לחומרא, שניהם נותנין גט. ואם רצו, אויב זיי ווערן זיך אויסגלייכן צווישן זיך, קען איינער געבן א גט ואחד כונס.

ר' יצחק: דאס איז די נושא פון יעדע אשת איש ספק

ר' יואל אשר: קען מען אזוי טון.

הלכה: ביטול שליחות - שליח לקבלה

ר' יצחק: יעצט ווען מיר לערנען נאך א וועג. לאמיר קלאר מאכן. סאו ביז יעצט האבן מיר געלערנט ווען דער שליח האט אויסגעכאפט, ער איז אן עני מהפך בחררה, ער האט עס אויסגעכאפט, איז דא א שאלה וועמען מ'מעג. קודם די נארמאלע הלכה האבן מיר געלערנט אז ער מעג נישט, אבער ס'ארבעט. און צוויטנס האבן מיר געלערנט ווען ס'ווערט א ספק. יעצט גייט מען לערנען א נייע וועג וויאזוי ס'קען ווערן א קאנפליקט מיט דעם שליח, אז וואס? זי האט מבטל געווען די שליחות.

ר' יואל אשר: פריער האבן מיר שוין

ר' יצחק: געלערנט א קעיס אז זי האט אינצווישן זיך מקדש געווען. יעצט איז דא א נייע וועג וויאזוי צו אינצווישן מאכן א פראבלעם.

ר' יואל אשר: א שליח קען גיין ראנג דורך אים בוגד זיין, שטארבן. יעצט גייען מיר זאגן ווען זי איז מבטל די שליחות. דער שליח אליין קען נישט מבטל זיין? אז איך זאג איך ווער אויס שליח פאר יענעם?

ר' יצחק: ער קען עס פלעין נישט טון. עפעס איז דא א חזקה אז ער...

ר' יואל אשר: רייט. האסטו שליח לקדשה. א פרוי האט געמאכט א שליח אז יענער זאל מקבל זיין קידושין פאר איר. און ער איז געגאנגען און ער האט מקבל געווען קידושין פאר איר. אבער למעשה, ווען ער איז געגאנגען צו דעם מקדש, האט זי מבטל געווען די שליחות, "וחזרה בה", זי האט צוריקגעצויגן. דער רמב"ם דא זאגט אונז נישט, זי האט געדארפט זאגן אין פראנט פון מענטשן, זי קען עס טון מיט מחשבה,

ר' יצחק: זי האט געדארפט עס צו זאגן. יא,

ר' יואל אשר: לכאורה קען זי מבטל זיין אפילו אן מאכן גארנישט. איז יעצט די שאלה, "ואין ידוע אם קודם שקיבל בה קידושין חזרה או אחר הקידושין", אונז ווייסן נישט ווען האט זי צוריקגעצויגן,

ר' יצחק: פאר ער האט באקומען א קידושין פון א...

ר' יואל אשר: די שאלה צו זי איז מקודש. "הרי זו מקודשת מספק". די זעלבע זאך, "וכן האיש שעשה שליח וחזר בו". די זעלבע שאלה.

ר' יצחק: זייער גוט. יעצט,

מעבר לנושא חדש: "המקדש אחת מחמש נשים"

ר' יואל אשר: "המקדש אחת מחמש נשים".

ר' יצחק: ס'איז די ראנג פלאץ די הלכה,

ר' יואל אשר: ס'דארף זיין פריער, right? ער וויל דא אריינגיין אין די נושא פון כסדר, ער האט נישט געוואלט צעמישן אונטן אין יענע נושא, אבער פאר ער גייט צו א גאנצע אנדערע נושא אזויווי קול, האט ער עס געוואלט נאך משלים זיין.

ר' יצחק: איך הער וואס דו זאגסט, ס'איז א נייע הלכה. דאס הייסט, די הלכה גייט זיין ענליך ביי אלע הלכות.

קידושין: המקדש אחת מחמש נשים, קידושי ביאה, וקול שהוחזק בבית דין

המשך: שליח שחזר בו

ר' יואל אשר: וכן האיש שעשה שליח וחזר בו, די זעלבע זאך וועט זיין.

ר' יצחק: זייער גוט. יעצט,

הלכה: המקדש אחת מחמש נשים ואינו יודע איזו מהן קידש

ר' יואל אשר: ר' קדוש, דו האסט פריער געלערנט וועגן "אחת מחמש נשים".

ר' יצחק: ס'איז די ראנג פלאץ די הלכה,

ר' יואל אשר: ס'דארף זיין פריער, רייט? ער וויל דא אריינגיין אין די נושא פון כתובות. ער האט נישט געוואלט צעמישן אינמיטן יענע נושא, אבער פאר ער גייט צו א גאנצע אנדערע נושא, אזוי ווי "קול", האט ער עס געוואלט נאך משלים זיין.

ר' יצחק: איך הער וואס דו זאגסט. ס'איז א נייע הלכה. דאס הייסט, די הלכה קען זיין ענליך ביי אנדערע,

ר' יואל אשר: אלע הלכות, לויט לכאורה, יא. א שווערע הלכה אויף די ראב"ד. קריכט זיך אויף דעם, יעצט דארף מען לערנען. **"המקדש אחת מחמש נשים"**, יא, זיי האבן שוין געהאט אזא זאך, איינע פון פינף, **"ואינו יודע איזו מהן קידש"**. וואס זיי האבן געלערנט, דארף ער געבן פאר יעדן איינעם פון זיי א גט וכדומה. **"וכל אחת ואחת אומרת אותי קידש, אסור בקרובות כולן, ונותן גט לכל אחת ואחת"**.

דין כתובה: מניח כתובה אחת ביניהן

אבער וואס טוט זיך וועגן כתובה? אויב זאגט מען אז ער דארף יעדן איינעם געבן א גט, וועט מען זאגן אז ער דארף יעדן איינעם געבן א כתובה. אבער ניין, כתובה נישט. ווייל דאס וואס ער דארף געבן פאר יעדן איינעם א גט איז א חומרא, א ספיקא. אבער ער האט דאך נאר זיכער איינע פון זיי מקדש געווען. ער דארף נאר געבן איינע פון זיי א כתובה,

ר' יצחק: **"ומסתלק"**. ס'איז איינער פון זיי, **"מניח כתובה אחת ביניהן"**. ער געבט א ווארפטע כתובה ערגעץ צווישן זיי,

ר' יואל אשר: זיי וועלן זיך דארפן אויסקומען, זיי וועלן זיך צוטיילן אדער זיך מוחל זיין.

דיסקוסיע: וואס מיינט "מניח ביניהן"

ר' יצחק: "מניח ביניהן" מיינט אז ער זאל זיך אלע צוזאמען וועגן צו געבן די כתובה, רייט? ער דארף זיי אלע צוזאמענרופן צו זיין אן אסיפה און זאגן "דא איז די כתובה",

ר' יואל אשר: און אוועקלויפן. און נאכאמאל, אויב קען ער מאכן אויסארבעטן אז איינער זאל זיין דער שליח און עס צוטיילן צווישן אלע,

ר' יצחק: קען ער דאך זיכער. דאס איז דאך די גאנצע עדיר.

ר' יואל אשר: "מניח ביניהן" מיינט אז ער זאל זיין א מינימיזאציע, אפילו ער טוט דאס, ער האט שוין יוצא געווען זיינס. אפילו ער האט נישט אויסגעארבעט צווישן אין זיי. ער ארבעט גארנישט פאר זיי.

ר' יצחק: ער גייט... ער זאגט אז מ'מיינט מ'גייט צום בית דין, "ביניהם". נישט קלאר.

ר' יואל אשר: אזוי זאגט ריטב"א.

ר' יצחק: ער דארף צאלן איין כתובה, מען נעמט פון אים איין כתובה, אבער מען געבט עס נישט פאר קיינעם.

ר' יואל אשר: אבער ס'זעט אויך אויס ווי ער דארף נישט זיין דער וואס איז מברר וויאזוי ס'איז צוטיילט. ס'איז קיין אנדערע מענדיגער וואס

ר' יצחק: דארף ער מברר זיין. ס'דארף אים תוועה זיין, ס'איז דאך א מוציא מחבירו עליו הראיה. ער איז זיכער נישט מחויב מער ווי איין כתובה, דאס איז דאך די סברא. שאלה נאר פאר וועמען?

ר' יואל אשר: צווישן די גאנצע גרופה וואלטן זיי געקענט... בעסיקלי זאגט דארט, צווישן די גאנצע גרופה קענען זיי תוועה זיין איין כתובה. אויב אלע פינף פרויען ווילן, קענען זיי טוען אז זיי ווילן איין כתובה.

ר' יצחק: לכאורה. דאס איז די הלכה, ער ברענגט, דאס איז די זעלבע הלכה אויף יעדע זאך. גזל ואיני יודע למי, די זעלבע זאך. אויב איך ווייס נישט, איין גזילה דארף איך צאלן, אבער פאר וועמען, דאס איז זייער פראבלעם אויסצופיגערן.

הלכה: קידש אחת מחמש נשים בביאה — קנס חכמים

ר' יואל אשר: שוין, זאגט דער רמב"ם, דאס איז ביי א געווענליכע פאל פון המקדש אחת מחמש נשים, אויף וויפיל מ'קען רופן א מקדש אחת מחמש נשים, א געווענליכע פאל. אבער **ואם קידש בביאה**, ער האט מקדש געווען איינע פון חמש נשים בביאה. איז דא האבן די חכמים גע'קנס'עט אזא מענטש, אויסער וואס ער כאפט א פעטש פאר'ן זיין אזא איינער וואס איז מקדש בביאה, האט מען געטראפן דא נאך א וועג פון אים צו פיקסן, **קנסו אותו חכמים שיתן כתובה לכל אחת ואחת**. האבן די חכמים גע'קנס'עט אז אין אזא פאל דארף ער געבן כתובה פאר יעדן איינעם פון זיי. און פארוואס?

דיסקוסיע: די קנס פון קידושי ביאה

ר' יצחק: יעצט פרעגט דער רמב"ם א קשיא, א כתובה דארף מען דאך האבן א כתובה?

ר' יואל אשר: אה. אויב האב איך מקדש געווען איינע פון זיי, זאל די פרוי קומען ווייזן די כתובה וואס איך האב איר געגעבן.

ר' יצחק: זאגט דער רמב"ם, הדבר ידוע אז די גאנצע

ר' יואל אשר: הלכה וואס מ'האט גערעדט, מוז איך רעדן אין א פאל,

ר' יצחק: זיי טענה'ן זיי at least,

ר' יואל אשר: שכתובה שכתב לאחת מהן אבדה, די כתובה איז נעלם געווארן.

ר' יצחק: אבער וואס?

ר' יואל אשר: וכל אחת ואחת אומרת אני היא שקידשתני וכתבת לי ואבדה כתובתי.

ר' יצחק: רייט, פארשטייסטו? אז נישט איז דאך נישטא קיין כתובה, הייבט זיך נישט אן די גאנצע פראבלעם. חוץ פון דעם וועט עס אפילו נישט זיין קיין פראבלעם פאר קידושין אפשר, ווייל מ'וועט וויסן ווער האט די כתובה, און מסתמא זי איז אין ספק אויכעט. דאס זאגט דער רמב"ם, דו זאגסט אז דער ראב"ד איז נישט מסכים.

ר' יואל אשר: וואס זאל איך טון? אבער ביי קידושי ביאה, ס'איז זייער אן אינטערעסאנטע קנס, ווייל די קנס איז נישט קאנעקטעד מיט די עבירה. און אויב ס'איז דא דארטן א טויזנט פרויען, האט ער דארטן געגעבן...

ר' יצחק: קידושי ביאה, לאמיר הערן די מסכים.

ר' יואל אשר: איך פארשטיי אז דער קידושי ביאה קומט זיך אן די קנס פאר'ן ביאה.

ר' יצחק: דא איז געווען א איד וואס האט מקדש געווען בביאה, און ער געדענקט נישט וועמען. רבונו של עולם, כולו, דו ביסט א נארמאלער מענטש?

ר' יואל אשר: אה,

ר' יצחק: ס'קומט אים מער פעטש ווי סתם מקדש בביאה. מקדש בביאה איז איין פראבלעם,

ר' יואל אשר: ער ווייסט אפילו נישט וועלכע ער האט מקדש געווען? ולא ידע בשכבה ובקומה,

ר' יצחק: אזוי ולא ידע. אוודאי קומט אים צו געבן כתובה פאר אלע.

מעבר צו נושא חדש: קול

ר' יצחק: איז בייסיקלי, ביז יעצט האבן זיי געלערנט א נושא פון די נאמנות פון א מענטש,

ר' יואל אשר: יעצט קען מען לערנען נאך א דאג. איך דארף זיך רעקן. ער מעג געבן, אבער איך ווייס נישט זיי, זיי דארפן זיך יא מודה זיין.

ר' יצחק: ניין, ניין, איך בין נישט מסכים. אקעי. איני יודע, זיי ווייסן נאכנישט. יעצט, זיי האלטן אז כל אחת אומרת אני. דאס איז דאך די מעשה.

ר' יואל אשר: יעדער איינער זאל באקומען ביי,

ר' יצחק: נאר איינער. איינער פירט אז זיי זענען שקרנים, אבער דאס איז זייער פראבלעם. זיי זאגן, איך פריוואדער אז ס'קומט מיר. אונז דארפן זיך ריקן אביסל. איך דארף ענדיגן תורה יכול. מיר גייען אביסל שנעל.

הקדמה: וואס איז "קול"

ר' יואל אשר: מיר גייען דא לערנען וועגן קול. קול מיינט ווען מ'זאגט אויף א מענטש אז זי איז אן אשת איש. דא גייען מיר לערנען וואס מיינט עס. נישט יעדע רכילות הייסט א קול.

ר' יצחק: לאמיר זאגן אויף אידיש. ביז יעצט האבן מיר געלערנט אופנים וואס מ'טראכט אז יענער איז מקודש ווייל איינער זאגט, ס'איז א הודאה. יעצט גייט מען לערנען... דאס הייסט, עדים, די קלארסטע אופן... לאמיר זאגן אפילו קלאר. די קלארסטע אופן איז די צוויי עדים וואס האבן געזען די קידושין. יעדע קידושין דארף דאך עדים, און בעצם, בפשטות, זייער דזשאב איז צו סאלוון די פראבלעם. אבער די ריאליטי איז אז ס'איז דא אסאך אופנים וואס אן עדים איז אויך. דאס הייסט, סתם הודאה אן זאל זיין געווען עדים איז גארנישט. אבער ווען ס'איז דא א געוויסע הודאה אדער א געוויסע נאמנות אז ס'איז געווען א קידושין, און אין יענע קידושין זענען געווען די עדים כהלכה'דיג, האבן מיר געלערנט ביז יעצט. יעצט גייט מען לערנען אז אפילו ווייניגער פון דעם איז דא אמאל וואס מ'גלייבט אז ס'איז דא א קידושין, וואס דאס הייסט "יצא קול". שטימט?

ר' יואל אשר: פון דעם קומט זיך מסביר וואס קומט דא אריין.

הלכה: קול שהוחזק בבית דין

ר' יואל אשר: ער גייט שוין זאגן וואס קול איז. **"הרי זו בחזקת מקודשת"** – ס'טייטש אז זי וועט נישט אננעמען קידושין פון אן אנדער מאן וכדומה, **"ואף על פי שאין שם ראיה ברורה"**. ס'טייטש, אפילו די קול איז אזוי ווי מ'וועט שוין זען, אזא קול איז נישט אז א מענטש זאגט "איך האב געזען", ווייל דאס וואלט געהייסן עדים. ס'איז נאר עפעס אזא שוואכע ראיה.

זאגט דער רמב"ם, וואס מיינט קול? קול מיינט נאר א קול וואס איז **"הוחזק בבית דין". "כל קול שלא הוחזק בבית דין אין חוששין לו"**. דאס הייסט, בית דין פלעגט האלטן זייער פראטאקאל, און א קול מיינט אז ס'איז אנגעקומען צו בית דין אז מענטשן שמועסן אז די

ר' יצחק: צוויי מענטשן זענען חתונה געהאט. דאס מיינט "קול שהוחזק בבית דין". ס'מיינט נישט אז ס'וועלן קומען עדים אין בית דין, נאר ס'וועט קומען א קול אין בית דין.

ר' יואל אשר: ס'איז געווארן ריפארטעד צו די בית דין די קול. **"וכיצד הוא הקול שתחזק בו שהיא מקודשת?"**

ר' יצחק: ריפארטעד מיינט נישט אז די בית דין האט א ליסט. יעצט, ווען מ'איז דן צו די אשה איז מקודשת, דארף מען קומען אין בית דין.

ר' יואל אשר: און ער זעט אז ס'איז דא אזא מין זאך ווי א קול קומט אן צו בית דין, און א קול וואס סתם וואס מענטשן האבן געשמועסט איז גארנישט ווערד.

ר' יצחק: איך זאג דיר א פשוט'ע זאך, ס'שטייט נישט דא דאס. יו קיפ אן אימעדזשינינג סטאריס איי דאנט סעי. וואס ס'שטייט דא איז נאר אז א קול דארף די בית דין מסכים זיין אז ס'איז א קול. דאס איז די טייטש "קול שהוחזק בבית דין". נישט אז יעדע קול... די בית דין זיצט אין ערד כולל, ס'איז דא יעצט א ספק. ס'איז דא א מענטש וואס איז דא א טענה אז זי איז מקודשת ווייל ס'איז דא א קול. זאלסטו נישט זאגן, "איך האב געהערט אין בית המדרש,

דוגמאות פון א גילטיגע קול

ר' יואל אשר: ממילא ס'איז א קול." **וכיצד הוא הקול שתוחזק זו בו שהיא מקודשת? כגון שבאו שנים והעידו** אז זיי האבן אריינגעקוקט אין די הויז און זיי האבן געזען אזא מצב פון א חתונה, זיי האבן געזען **נרות דולקים, מטות מוצעות,** אנגעגרייט שיינע בעטן אויף צו עסן די סעודה דארטן, און מענטשן קומען און גייען, **ובנשים שמחות לה,** און פרויען פרייען זיך מיט איר, **ואומרות,** "אה, ס'איז א גרויסע שמחה, **נתקדשה פלונית היום",** מזל טוב אויף די קידושין. דאס הייסט, דאס איז א קול. זאגט דער רמב"ם, דאס איז נאר ווען בית דין הערט אז דאס איז די קול וואס מענטשן האבן געשמועסט, דעמאלטס איז בחזקת מקודשת.

חילוק: "נתקדשה" לעומת "תתקדש"

ר' יואל אשר: אבער אויב די מענטשן קענען נאר זאגן אז מ'האט געהערט פרויען זיך פרייען און זאגן **"פלונית תתקדש היום",** ס'גייט זיין א חתונה, מ'גייט מאכן קידושין, **אין חוששין לה,** דעמאלטס האט מען נישט די רעכט איר צו אסר'ן, **שמא נזדמנו לקדש ולא נתקדשה,** אפשר האט מען אנגעגרייט א חתונה און מ'האט זיך ארויסגעבעקט,

ר' יצחק: אז זי איז נישט נתקדשה. די זעלבע זאך, דאס הייסט, ס'מוז נישט זיין אזא קלארע קול, ס'קען זיין אפילו פשוט'ער.

דוגמא נוספת: שמועה מפלוני ששמע מפלוני

ר' יואל אשר: וכן אם באו שנים ואמרו ראינו כמו שמחת אירוסין, ושמענו הברה, און זיי האבן געהערט א שמועה, **ושמענו מפלוני ששמע מפלוני שנתקדשה פלונית בפני פלוני ופלוני והלכו להם העדים למדינת הים או מתו.** אויך ווען ס'קומען צוויי עדים און זאגן נישט אז זיי זענען געווען עדות, ווייל דעמאלטס וואלטן זיי געווען עדים, נאר צוויי עדים וואס זאגן אז מ'האט געהערט א שמועה, אבער די שמועה איז געווען א קלארע שמועה, א קלארע שמועה אז די און די מענטשן האבן חתונה געהאט און די און די מענטשן זענען געווען עדים. און פארוואס פרעגט מען נישט די עדים? די עדים זענען געשטארבן. דאס הייסט אויך א קול שמחזיק אותה מקודשת.

הלכה: אמתלא — תירוץ וואס שוואכט אפ דעם קול

ר' יואל אשר: זאגט מיר דער רמב"ם, דאס אז מ'נעמט אן די עדות און מ'דארף חושש זיין אז זי הייסט אן אשת איש, איז **שלא היתה שם אמתלא,** זי האט נישט געהאט קיין גוטע תירוץ.

ר' יצחק: אבער אויב איז געווען עפעס

ר' יואל אשר: א תירוץ פארוואס ס'איז

ר' יצחק: טאקע געווען עפעס א געטימל

ר' יואל אשר: ביי די הויז אבער זי איז נישט מקודשת, **ושמעו האמתלא כששמעו שנתקדשה,**

ר' יצחק: די קול איז געקומען מיט דעם דעטאל, די קול איז געקומען מיט דעם, דעמאלטס איז זי נישט מקודשת. און דער רמב"ם געבעט א דוגמא, **כיצד היא אמתלא?**

דוגמאות פון אמתלא

ר' יואל אשר: איז אזוי, **פלונית נתקדשה על תנאי.** מ'האט געהערט זאגן אז די און די, מ'האט טאקע געהערט רעדן וועגן א חתונה, אבער מ'האט געזאגט אז ס'איז געווען א חתונה על תנאי. אדער מ'האט געהערט זאגן אז ס'איז געווען קידושי ספק. דעמאלטס **לא הוחזקה,** ווייל אפשר איז די תנאי נישט געשען, אדער אפשר...

ר' יצחק: און דעמאלטס, נו וואס טוט מען יא?

ר' יואל אשר: דעמאלטס **שואלין אותה וסומכין על דבריה.** דעמאלטס פרעגט מען איר, און אויב זי פארענטפערט זיך גוט... דאס הייסט, זי זאגט אז ס'איז נישט געווען עכט ספק.

ר' יצחק: ווייל די תנאי איז נישט נתקיים געווארן וכדומה?

ר' יואל אשר: ניין, ביי קידושי ספק, ווען מענטשן האבן געהאט א ספק. זי איז מברר אז ס'איז ניטאמאל געווען א ספק.

ר' יצחק: ניין, ניין, ניין. ס'מיינט אז זי איז מברר, די קול, די ראיה ברורה איז נישט גענוג. דאס הייסט, ס'איז נישט גענוג. ס'איז געשטאנען אין די קול איז געשטאנען א צד, און זי איז מכריע די צד.

ר' יואל אשר: הואיל ואין שם ראיה ברורה ולא קול חזק, האט זי א נאמנות צו מסביר זיין פארוואס ס'איז נישט אמת וכדומה. ווייל דער קול איז געקומען מיט אזא ראיה אזא זאך.

אמתלא שבאה לאחר ימים

ר' יצחק: דאס איז ווען דער קול קומט דערמיט. וואס איז אויב דער קול קומט נישט דערמיט? נאר שפעטער איז נתגלה געווארן די דיטייל וואס טוישט די ריאליטי.

ר' יואל אשר: יצא עליה קול שנתקדשה לפלוני, ולאחר ימים אמרו אמתלא. נאך אפאר טעג איז אויפגעקומען א תירוץ פארוואס די קידושין איז נישט געווען גוט, און זי איז יא מותרת לשוק.

ר' יצחק: דאס הייסט, דער עולם האט געזאגט, נישט נאר זי האט געזאגט, דער קול, ס'איז געקומען די נייעס. די ציייטונג האט

ארויסגעגעבן אן אפדעיט, ריקארעקשאן. זיי האבן געזאגט נעכטן אז פלונית איז נתקדשה.

ר' יואל אשר: מקוה שאומרה, מקוה שיתירה היא, מקוה שאומרה. ניין,

ר' יצחק: ס'איז נישט. זאגט דער רמב"ם,

שקול הדעת של בית דין

ר' יואל אשר: וואס טוט מען? דא גייט מען צו בית דין, און בית דין נוצט זייער שקול הדעת. **אם מראין הדברים לבית דין שהוא כן.** אויב ס'זעט אויס פאר בית דין אז די אמתלא איז גערעכט, אז די אמתלא מאכט סענס, **סומכין על האמתלא ולא תוחזק מקודשת.** ממילא, אויב דער בית דין זעט עס נישט אויס אזוי, איז **הואיל ולא נשמעה אמתלא בעת שנשמעו הקידושין.** ס'טייטש, אויב איז דא אן אמתלא ווען מ'הערט פון א קידושין, דעמאלטס גייט נישט דער בית דין זוכן צו פאקן האלס אין די אמתלא.

קידושין: קול, סבלונות, עדות, ונאמנות האשה

מעשה באחת — אמתלא דלא מהימן

ר' יצחק: ס'איז געווען א מעשה.

ר' יואל אשר: "מעשה באחת" - דער רמב"ם פארציילט נישט אזויפיל מעשיות, דא זאגט ער עס באופן מעשה - **"מעשה באחת שיצא עליה קול שנתקדשה לבנו של פלוני, ולאחר זמן שאלו את אביו ואמר על תנאי כך נתקדשה לו ולא נתקיים התנאי".** ס'איז טאקע אמת אז ס'איז געווען א קידושין, אבער ס'איז געווען מיט א תנאי,

ר' יצחק: און דער תנאי איז נישט געשען. איז לויט די פריערדיגע זאך וואלט דאך דאס געדארפט זיין אזויווי אן אמתלא. **"ולא סמכו חכמים על דבריו אלא אמרו הרי זו ספק מקודשת וכאילו אין שם אמתלא".** שטימט? אין אנדערע ווערטער, איך מיין אז דאס איז

ר' יואל אשר: א שטיקל סתירה מיט וואס ער אליין האט געזאגט.

ר' יצחק: ניין, ס'איז נישט קיין סתירה, ס'איז עקזעקטלי וואס ער האט געזאגט. די חכמים האבן דן געווען צו ס'איז "מראין הדברים".

ר' יואל אשר: לאחר זמן האט דער טאטע אזוי געזאגט.

ר' יצחק: עקזעקטלי. סאו דער רמב"ם ברענגט א מעשה, ווייל דאס איז די עקזעקטע הלכה וואס האט נישט קיין הלכה, ס'איז נאר דא מעשיות דערין. אויב דער בית דין זעט אויס אז היינט מאכט סענס דאס, אדער ס'מאכט נישט סענס.

קול קידושין ראשון מול קידושין שני בפנינו

ר' יואל אשר: און וואס לייגט דא דער רמב"ם צו? אפשר גיבט ער אונז א געדאנק אויף וואס קען מיינען די חכמים "מראין הדברים". זאגט ער דאך אן עקזעמפל, זיי האבן אים אויסגעפרעגט,

ר' יצחק: ס'האט אויסגעקוקט ווי ער איז נישט קיין באגלייבטער מענטש.

ר' יואל אשר: "יצא עליה קול שהיא מקודשת לפלוני, ובא שני וקידשה בפנינו". ס'איז ארויסגעגאנגען א קול אויף א פרוי אז זי איז מקודשת לפלוני. ס'איז געקומען א צווייטער און געגעבן קידושין בפנינו, אין פראנט פון עדים. **"בודקין על קידושי ראשון שהן בקול".** טשעקט מען אויף דאס אז ס'איז דא א קול, ס'איז אן אמת'דיגע... אז דער קול איז אמת. **"אם באו עדים בראיה ברורה שהיא מקודשת לראשון"**, אויב קומען עדים בראיה ברורה. ס'איז נישט עדים אז זיי זענען געווען עדים בקידושין, נאר ס'איז דא עדים אז די קול איז זייער א קראנטע זאך, אז די קידושין פון די ראשון איז געווען א שטארקע זאך.

ר' יצחק: ראיה ברורה, ניין. ראיה ברורה, דו געדענקסט, העלאו, א קול איז נישט א ראיה ברורה, האט דער רמב"ם געזאגט.

ר' יואל אשר: אבער וואס טייטשט עדים בראיה ברורה? מיינט נישט עדים וואס זאגן אז איך בין געווען ביי די חופה.

ר' יצחק: ראיה ברורה, ווייס איך נישט.

ר' יואל אשר: ס'איז געווען מער ווי א קול. ס'איז געווען מער ווי א קול, א שטערקערע קול,

ר' יצחק: האט דער רמב"ם געזאגט. ער זאגט אזוי, ס'איז דא א שטארקע ראיה אז דער צווייטער האלט זייער שטארק נישט פון די קול, רייט? אויב נישט וואלט ער נישט מקדש געווען. יא? און ער איז אויך א ודאי, זיי האבן נישט קיין ספק, זיי האבן אליינס געזען, ס'איז נישט קיין זאך וואס מ'דארף גלייבן און הערן. אויב ס'איז דא עדים וואס זאגן "אונז ווייסן קלאר, נישט קיין קול, אונז ווייסן קלאר ווי א קול, איז געווען א קול", אבער טאמער נישט,

ר' יואל אשר: "לא מגרש ראשון שקידושיו בקול", אויב נישט, זאל דער ערשטער, וואס זיינע קידושין איז נאר א חומרא ווייל ס'איז דא א קול, זאל געבן א גט, **"ונושא השני שקידושיו ודאי"**, דער צווייטער האט דאך געווען צוויי עדים.

ר' יצחק: יא.

ר' יואל אשר: "בפנינו", אונז דיינים וואס זיצן דא. ער האט נישט געזאגט זייער קלאר ווער איז די "בפנינו".

ר' יצחק: אוודאי מיינט עס אונז.

ר' יואל אשר: יא, די דיינים,

ר' יצחק: אדער ס'איז געווען אין פובליק, יא. זאגט ער,

אם גירש השני — לא יכנוס הראשון

ר' יואל אשר: "ואם גירש השני", אויב דער צווייטער האט געגעבן א גט, ווייל ער האט זיך דערשראקן, איך ווייס נישט וואס, איז דעמאלטס וואלט איינער געקענט זאגן, דעמאלטס קען דאך דער ערשטער גיין חתונה האבן מיט איר. דו האסט דאך גארנישט קיין שטער יעצט. אבער **"לא יכנוס הראשון"**, טאר נישט דער ערשטער חתונה האבן מיט איר. פארוואס? **"שמא יאמרו החזיר גרושתו מן האירוסין אחר שנתארסה לאחר".**

ר' יצחק: דו האסט דאך געווען שוין א קול.

ר' יואל אשר: גייען מענטשן מיינען אז ער איז שוין געווען...

ר' יצחק: פארוואס האט יענער געגעבן א גט? ער האט נישט געדארפט געבן א גט. באט ער האט למעשה געגעבן א גט. א מענטש וועט טראכטן,

ר' יואל אשר: וואס איז די פשט? ער מיינט אז דער ערשטער האט שוין געגעבן א גט, און יענער האט נאכדעם חתונה געהאט, נאכדעם האט ער געגעבן א גט. איז דאס דאך מחזיר גרושתו משנתארסה. און וואס איז די פראבלעם? "שמא יאמרו"? וואס איז די פראבלעם? אה, מענטשן גייען מיינען אז מ'מעג מאכן אזא מין מחזיר גרושתו. אונז ווייסן דאך אז מ'טאר נישט, אבער אינמיטן האט א צווייטער. באמת, דא איז עס נישט מחזיר גרושתו, ווייל דער ערשטער איז געווען שוואך, ס'איז נאר געווען א קול.

ר' יצחק: ס'זעט דאך אויס ווי דער צווייטער גט איז זיכער נישט געווען נאך די גט. לכל הדעות, איז דער צווייטער גט נישט געווען נאך דער ערשטער גט. ס'איז אדער געגבט דער צווייטער גט ווייל דער ערשטער האט נישט קיין קידושין בכלל, אדער געבט ער נישט קיין גט.

ר' יואל אשר: אבער ס'זעט אויס ווי מ'ווייסט שוין טראכטן,

ר' יצחק: פארוואס האט יענער געגעבן א גט? ער איז דאך געגעבן קידושין לראשון, אלא מאי, דער ערשטער האט שוין געגעבן א גט. דאס טאר מען נישט.

צוויי קולות — אחד כותב גט ואחד כונס

ר' יואל אשר: "יצא עליה קול שהיא מקודשת לפלוני. און ס'איז די זעלבע שטארקע קול, די זעלבע שמועה אין שטאט שנתקדשה לאחר. און וואס טוט מען דעמאלטס? **איז אחד כותב גט ואחד כונס, בין הראשון בין האחרון,** ווייל ביידע איז די זעלבע חומרא און איינער איז

ר' יצחק: נישט שטערקער פון די אנדערע.

סבלונות — מקום שנהגו

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם יעצט א נייע הלכה. אונז האבן שוין געלערנט פריער וועגן סבלונות, מתנות וואס מ'געבט פאר די כלה. אמאל פלעגט, ס'איז געווען פלעצער וואו מ'האט זיך געפירט צו געבן פאר די חתונה מתנות, ס'איז געווען נאר נאך די חתונה.

ר' יצחק: און ס'איז געווען אז סבלונות אליינס איז נישט קיין קידושין, נאר דאס קען זיין א ראיה.

ר' יואל אשר: די סבלונות שיקט מען על דעת הקידושין. דא גייט מען זען אז ס'איז דא אין דעם מנהגים. **מקום שנהגו לשלח סבלונות לארוסה אחר שתתארס,** נאך די קידושין, און ס'זענען געקומען עדים וואס האבן געזען אז מ'האט געברענגט סבלונות. ס'איז נישט געווען קיין עדים וואס האבן געזען די קידושין, אבער עדים האבן יא געזען ווען מ'שיקט סבלונות. איז קען מען טראכטן אז דאס איז גענוג א ראיה, גענוג עדים, אז זי האט באקומען קידושין, ווייל זי באקומט דאך סבלונות, וואס דאס איז א ראיה. איז טאקע אזוי, **חוששין לה שמא נתקדשה,** אבער פארשטייט זיך נאר לחומרא, **וצריכה גט מספק.** זאגט דער רמב"ם, **אף על פי שרוב אנשי העיר אין משלחין אלא קודם האירוסין,** אבער היות אז ס'איז א מקום שנהגו, ס'איז דא אזא מנהג אין די שטאט, איז גענוג אויף צו מחייב זיין א גט מספק. מ'גייט נישט מיט דעם נאך רוב. זאגט דער רמב"ם, מקום שנהגו כולם לשלח, דאס איז נאר ווען ס'איז דא רוב, אבער ס'איז נאך אלץ דא א גענוג מענטשן וואס טוען אנדערש, ממילא קען עס מוליד זיין א חשש. אבער א פלאץ וואו יעדער איינער שיקט די סבלונות תחילה ואחר כך מקדשין, דעמאלטס דארף מען נישט חושש זיין. **וראו את הסבלונות אין חוששין לה,** ווייל אפשר וועט שפעטער נישט געשען קיין קידושין.

כתובה — הוחזק שטר כתובתה

ס'איז דא וואס מיר האבן שוין פריער געלערנט, אז ווען מ'זאגט איינער גייט מקדש זיין, איז עס קיינמאל נישט קיין ראיה. **הוחזק שטר כתובתה.** אונז גייען מיר לערנען אזוי.

ר' יצחק: א נייע זאך וואס קען זיין אזוי ווי א בעסערע ווי א קול.

ר' יואל אשר: דאס טייטש א פרוי, אונז ווייסן נישט אז זי איז אן אשת איש, אבער אונז ווייסן יא אז זי האט א כתובה מיט א מאן.

ר' יצחק: הוחזק,

ר' יואל אשר: הוחזק מיינט מ'האט באשטעטיגט די כתובה. איז אזוי, **אם דרך מקצת אנשי המקום שמקדשין ואחר כך כותבין,** אויב אין דעם פלאץ איז א סדר אז חלק עולם געבט די כתובה נאך קידושין, איז דאך דא אויך די ראיותא, די חשש אז זי האט כתובה, אפשר האט זי שוין באקומען קידושין. איז **חוששין לה** אז זי האט שוין באקומען קידושין. זאגט דער רמב"ם, **אף על פי שאין שם סופר.** ס'איז דאך דא א פראקטישע תירוץ. איינער וועט זאגן אז די סיבה פארוואס דער מענטש האט געגעבן כתובה איז ווייל דארטן איז נישט דא קיין סופר. און ס'איז פונקט געווען, ער האט פונקט געטראפן א סופר וואס איז געווען עוועילעבל, האט ער שנעל געשריבן א כתובה פאר די פיוטשער. אבער מ'זאגט נישט אזוי, **אין אומרים שמא ימצא סופר ויכתוב לה כתובה,**

ר' יצחק: נאר א כתובה איז א לעגיטימע ראיה

ר' יואל אשר: אין א פרוי'ס חזקת פנויה. א ראיה. א כתובה מיינט אז... ניין, ס'איז נאר א חשש, חוששין לה. ס'איז נישט... אויב די כתובה... אויב דרך כל אנשי המקום אז די כתובה איז יא קודם הקידושין, דעמאלטס איז איינס חוששין לה, אזוי ווי דער גבאי האט געזאגט סבלונות.

"לא ראינו" אינו ראיה — שנים אומרים ראינוה שנתקדשה

ר' יואל אשר: שנים אומרים ראינוה שנתקדשה ביום פלוני. צוויי מענטשן זאגן, יענע יענע טאג האבן מיר געזען ווי יענער איז איר מקדש. און צוויי אנדערע מענטשן וואס זענען אויך געווען אין די זעלבע פלאץ, זיי זענען געווען אין די זעלבע פארק אין די זעלבע טאג, זאגן זיי, איך האב נישט געזען. **אפילו אם היו כולם שוכנים בחצר אחת,** אלע זענען געווען אין די זעלבע פלאץ וואו ס'איז געשען, **הרי זו מקודשת.** פארוואס? זאגט דער רמב"ם א נייע הלכה, **שאין "לא ראינו" ראיה. "לא ראינו" אינו ראיה.** דו האסט נישט געזען ווי ער גיבט קידושין, האסטו פונקט

אוועקגעקוקט, ביסט פונקט נישט געווען דארטן. אבער די צוויי עדים וואס זאגן "ראינו", זיי זענען געווען דארטן.

ר' יצחק: פארוואס? ווייל א מענטש איז קיינמאל נישט... איך האב נישט געהערט דערפון.

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם, **שדרך העם לקדש בצנעה.** ס'איז דא אזא זאך, ס'איז דא א נוסח. איך מיין נישט דרך מיינט נישט אז רוב פרויען אדער וואס, נאר אזויווי ער האט פריער געזאגט אז... ס'איז א דרך. אזויווי מ'זאגט אז א חלק אנשי העיר באקומען סבלונות. ס'מאכט זיך אז א מענטש זאל מקדש זיין בצנעה. אבער ניין, דא איז זי מקודשת, מ'זאגט נישט נאר צריכה גט מספק. די "לא ראינו" איז א ראיה ממש, שדרך העם לקדש בצנעה. ממילא גלייבן מיר די צוויי עדים, און די אנדערע צוויי עדים ווענדן גארנישט אפ, זיי זענען נישט סותר די עדים.

ר' יצחק: ווייל לכאורה, די "לא ראינו" איז עדות ממש. ווען עדות ממש איז זיכער נישט קיין שאלה.

ר' יואל אשר: וואס איז א הכחשה? אזא עדות זאגט אזוי, יא, איך בין געווען דארטן,

ר' יצחק: איך האב נישט געזען. אפשר מיינט ער "ראינו" ווייטער "ראינו" די קול,

ר' יואל אשר: מ'האט געזען אז מ'דרייט זיך דארטן און מ'זאגט, פארשטייסט? אבער מ'רעדט דאך, די שנים אומרים זאגן אויך נישט אז מ'האט זיך מייחד געווען צו זיין עדים. זיי זאגן זיי האבן געקוקט, זיי האבן געזען א מאדנע זאך, איינער גיבט איינעם א רינגל. אבער היות אז ס'איז א דבר צנוע... ניין, איך מיין צו פרעגן, וואס וועט זיין ווען ער זאגט, דארטן יענע טאג האט מען אויפגעשטעלט א ריזיגע חופה און ס'איז געווען מוזיק, און אלע אנדערע מענטשן זאגן אז ניין? לכאורה די עדים זענען עדים מוכחשים. זאגט ער בסך הכל, אז ווען אן עד זאגט אז איינער האט מקדש געווען, און היות אז מקדש זיין איז א זאך וואס קען זיין בצניעות, גלייבט מען אזא מענטש. ווען ס'וואלט געווען די זעלבע זאך אז ער זאל זאגן אז ער האט געזען א חופה וקידושין, אפשר וואלט מען טאקע נישט געגלייבט ווען

ר' יצחק: אנדערע מענטשן זאגן "לא ראינו". פארוואס ווייס איך נישט.

ר' יואל אשר: מיר זעט אויס ווי דער חידוש פון די הלכה איז דאס אז

ר' יצחק: מענטשן געבן קידושין בצנעה. אבער אנשי חצר מיינט נישט עדים, אנשי חצר מיינט מענטשן וואס וואלטן געדארפט הערן אז ס'טוט זיך אן אירוסין.

ר' יואל אשר: אזוי ווי צוויי קולות האבן א הכחשה צו זיך, אקעי, ס'איז א קליינע.

ר' יצחק: ווייל איך גלייב נישט אז ס'איז דא אזא זאך ביי עדי קידושין א הכחשה,

ר' יואל אשר: איך האב נישט געהערט אפשר.

עד אחד אומר מקודשת

ר' יואל אשר: אקעי, וואס טוט זיך אזא זאך? **אמר עד אחד,** נישט צוויי עדים. **עד אחד זאגט מקודשת היא זו, והיא אומרת לא נתקדשתי, הרי זו מותרת,** ווייל איין עד אחד נעמען מיר צו, און זי האט נאמנות אזוי ווי אייביג. וואס טייטש? עד אחד איז דאך שוואכער ווי א קול. **עד אחד אומר מקודשת ואחד אומר אינה מקודשת,**

ר' יצחק: דעמאלטס איז יא א פראבלעם,

ר' יואל אשר: איז **לא תנשא.** פארוואס?

ר' יצחק: ווען זי ווייסט האט זי א פתחון פה. אויב ס'איז דא סתם א מחלוקת צוויי עדים,

ר' יואל אשר: איז איר לא נתקדשתי גלייבט מען דא.

ר' יצחק: לכתחילה, זי זאגט נישט לא נתקדשתי,

ר' יואל אשר: זי זאגט "ראה יונש".

ר' יצחק: יא, נאכאמאל, לא תנשא לכתחילה, אבער **אם נסת לא תצא.** פארוואס לא תצא? ווייל למעשה האלט זי אז אינה מקודשת. לכתחילה איז מען חושש, אבער נישט בדיעבד. יעצט, טאמער זאגט א פרוי מקודשת אני,

ר' יואל אשר: דאס הייסט,

ר' יצחק: ביז יעצט האבן מיר געלערנט אז א פרוי, זעסטו אז א פרוי האט א נאמנות צו זאגן אז זי איז מקודשת אדער נישט מקודשת, אויב ס'איז דא א חשש איז א פראבלעם. יעצט, ס'איז דא א קעיס, בעיסיקלי, די לעצטע צוויי הלכות גייט רעדן פון א פרוי איז חוזר געווען,

אשה אומרת נתקדשתי וחזרה — אם נתנה אמתלא

ר' יואל אשר: זי האט געזאגט נתקדשתי, ולאחר זמן האט זי באקומען קידושין פון אן אנדערע מענטש. איז **אם נתנה אמתלא לדבריה,** אויב געבט זי א גוטן תירוץ.

אשה שאמרה נתקדשתי וחזרה בה — סיום פרק ט׳

הלכה: אשה שאמרה נתקדשתי וחזרה בה, ונתקדשה לאחר

ר' יצחק: ווייל למעשה האלט זי אז אינה מקודשת. לכתחילה איז מען חושש, אבער נישט בדיעבד.

יעצט, טאמער זאגט א נייע... יעצט, ביז יעצט האבן מיר געלערנט אז א פרוי, זעסטו אז א פרוי האט א נאמנות אויף זיך אז נתקדשתי אדער נישט נתקדשתי, אויב ס'איז דא א חשש איז א פראבלעם.

יעצט, ס'איז דא א קעיס, בעיסיקלי, די לעצטע צוויי הלכות גייט רעדן פון א פרוי וואס איז חוזר געווען. זי האט געזאגט נתקדשתי,

ר' יואל אשר: און נאכדעם, ולאחר זמן, האט זי באקומען קידושין פון אן אנדערן מענטש.

איז אם נתנה אמתלא לדבריה, אויב געבט זי א גוטן תירוץ, זי זאגט אז דאס וואס זי האט געזאגט מקודשת אני, האב איך געמיינט

צו זאגן אז דער מאן גייט מיר געבן קידושין, איך ווייס נישט. ניין, ניין,

ר' יצחק: ס'איז א גוטע תירוץ, זי האט נישט געוואלט אז יענער זאל.

ר' יואל אשר: אבער **אם לא נתנה אמתלא,** זי האט געטרייט, **אבער אין בו ממש,** ס'איז נישט קיין גוטע תירוץ. דער בית דין קויפט עס נישט. **הרי זו אסורה, וקידושי שני קידושי ספק, לפיכך נותן לה גט, ותהא אסורה עליו ועל הכל עד שיבוא ארוסה.**

וועט זיין אסורה עליו אויף דעם מאן, ווייל זי האט דאך געזאגט נתקדשתי. ועל הכל עד שיבוא ארוסה. די איינציגסטע וועג וועט ווערן מותר, אויב ס'וועט קומען איינער און מודה זיין,

ר' יצחק: זאגן דעם מאן וועט קומען און זאגן נתקדשתי, וועט ער קענען זי לעבן מיט אים.

הלכה: אשה שאמרה אשת איש אני וחזרה ואמרה פנויה אני

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם ווייטער, **וכן האשה שבאת ואמרה אשת איש אני.** און נאכדעם האט זי צוריקגעזאגט **פנויה אני, אם נתנה אמתלא לדבריה ויש בדבריה ממש הרי זו נאמנת.**

ר' יצחק: איך מיין אז די נארמאלע מעשה'לע גייט אז יענער איז געקומען און געזאגט אפשר ווילסטו א שידוך? זאגט ער, ניין, איך בין שוין חתונה געהאט. און זי האט נישט געזאגט אמת, זי האט געזאגט ווייל זי האט נישט געוואלט יענער'ס לידערייען א קאפ.

ר' יואל אשר: ניין, איך מיין אז די הלכות גראדע זענען מסתמא זייער פראקטיש. א פרוי אסאך מאל זאגט איך בין מעריד ווייל זי וויל נישט

ר' יצחק: אז א מאן זאל איר מוטשענען.

איז עד כאן פרק ט׳.

Generated by Shiur Upload Automation